KIES-magazine

20 jaar Effectief bewezen jeugdhulp bij scheiding situaties

Wetenschap, scheiding en de kinderen

KIES - Kinderen In Een Scheiding

MEDIATION, het begint bij de noodzaak en de behoeftes van de kinderen

KIES voor Kinderen, Jongeren, Jongvolwassenen, Ouders, Professionals, Organisaties, Kinderopvang, Scholen, Gemeentes, Mediators, Advocaten en alle anderen

JUBILEUM UITGAVE

Kinderopvang en scholen kiezen voor KIES

Kinderen over scheiding

Jongvolwassenen, een vergeten groep

Scheiden zonder schade voor kind én ouders

20 jaar KIEZEN VOOR KINDEREN MET KIES

Scheiden raakt iedereen, ook werknemer en werkgever

Opa's en oma's een belangrijke basis

kies voor het kind

Expertisecentrum Kind en Scheiding Nederland

Expertisecentrum Kind en Scheiding

Dé professionele verbinding van expertise, kennis en effectiviteit voor kinderen bij scheiding

> De commissie vindt KIES een mooi en concreet uitgewerkt programma dat kindvriendelijk is weergegeven. De uitgevoerde RCT geeft goede aanwijzingen voor effectiviteit van KIES op het hoofddoel en een aantal subdoelen, als KIES wordt ingezet als selectieve preventie.
>
> -Toelichting oordeel erkenningscommissie databank effectief bewezen jeugdinterventies NJI, december 2020-

Terugblikken en vooruitkijken:

Aandacht voor kinderen en hun systeem met betrekking tot scheiding, effectieve begeleiding en hulp

20 jaar

Kinderen In Een Scheiding

Dit KIES Magazine is uitgebracht in het kader van 20 jaar vernieuwende jeugdhulp en de effectief bewezen methodiek KIES, Kinderen In Een Scheiding.
Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door het mogen delen van een deel van de ontvangen felicitaties, verhalen en artikelen van en over kinderen, ouders, professionals, organisaties en het team trainers en acteurs van het Expertisecentrum Kind en Scheiding. Dank aan ieder van hen en alle anderen die KIES een warm hart toedragen. Het KIES Jubileum Magazine geeft ieder een inkijkje in het werk dat we dagelijks met zoveel mensen mogelijk maken.

Wij wensen alle lezers veel leesplezier en inspiratie.

Nelly Snels-Dolron,
Ontwikkelaar KIES,
Directeur Expertisecentrum Kind en Scheiding

Jacquelijn van der Vijver,
Kwaliteitsmanager KIES Expertisecentrum Kind en Scheiding

www.kiesvoorhetkind.nl

kies voor het kind
kiesvoorhetkind.nl

KIES Arnhem - Foto Monique Claes

*Het eerste onderzoek van de Universiteit Utrecht naar KIES was in 2005 door Socioloog scheidingsonderzoeker Ed Spruijt. We danken Ed voor zijn inzet voor de kinderen en voor KIES.

"Van KIES voel ik me ook wel een beetje peetvader in het comité van aanbevelingen."

– Ed Spruijt –

2005 1e onderzoek KIES*

Universiteit Utrecht

Nooit meer samen

Alles voelt anders en zo naar,
Ik ben nu hier en ga straks weer naar daar,
Ruzie van eerst nog steeds niet voorbij,
Die hele scheiding hoefde niet voor mij,
Voor mij is het meer gedoe dan vroeger nog samen thuis,
Toen was het ook nog wel eens fijn met elkaar in één huis.

Ik hoor soms echt rotte dingen,
Staat m'n vertrouwen daardoor op springen,
Maar ze zijn ook gewoon papa en mama voor mij,
Bij KIES leer ik dat ik niet hoef te kiezen en dat maakt me vrij.
Dat ik mag kiezen voor mezelf en mag delen,
Dat ik niet de enige ben maar dat we zijn met velen.

Het is ook best veel soms dat me verdoofd,
Een grote warboel in mijn hoofd,
Ik ben aan alles nog aan het wennen,
Vraagt m'n vader zijn nieuwe vriendin te leren kennen,
En soms ben ik gewoon bang,
Dat mama zonder papa niet verder kan,

Met mij het gaat nu een beetje beter en het komt vast goed,
Bij KIES leer ik hoe dat kan en moet,
We doen toffe dingen en praten ook,
Ook over vlinders in je buik en knopen in je maag,
Het is fijn om te delen ook al krijg je ook soms een moeilijke vraag,
Of ik later trouwen wil?
Dat is nu mijn paarse krokodil,

Lonneke 14 jaar, KIES

Scheiden is een stomme draak!
Bas 6 jaar, KIES

Door het scheiden
Heeft mijn hart twee kamers,
Één bij papa,
Één bij mama,
Mijn hart is thuis,
Daar blijven we voor altijd samen

Jip 14 jaar, KIES

Door Isa

Wat ik jullie graag vertellen wil
Is misschien een beetje veel
Zoals ik net al zei
Maakt dit mij niet blij
Maar toch is het waar
Mijn ouders zijn nu uit elkaar
Voor mij is dit nog erg zwaar
Mijn vader heeft een ander
Die ander is een man
Dat is misschien wel raar
Maar wist je dat dat kan
Mijn vader is nu homo
Die geeft een man een zoen
Mijn vader is wel anders
Maar hij is niet raar
Mijn ouders zijn gescheiden
En houden niet meer van elkaar
Mijn vader en mijn moeder houden evenveel van mij
En uiteindelijk maakt dat me toch nog blij

Door Isa 13 jaar, bij KIES

Twee huizen is nu niet meer stom
Papa en mama gaan nu oke met elkaar om
Ik ben naar KIES gegaan
En mag nu vaker naar papa gaan
Door scheiding heb je eerst verdriet
Dan ken je KIES nog niet
Onze groep is ook heel leuk
Stoppen is wel dus een beetje jammer.
Daaaag!

Janneke 11 jaar, KIES

Papa zei
Ik ga weg
Mama zei
Ga maar weg
Ik zei niks

Tim 9 jaar, KIES

KIES Arnhem - Foto Monique Claes

Over de inhoud
KIES Magazine 2022

Pag. 5 -6 Voorwoord Expertisecentrum Kind en Scheiding
Pag. 7 -8 Kinderen In Een Scheiding
Pag. 9-12 20 jaar KIES in ontwikkeling
Pag. 13-16 André Rouvoet -Scheiden zonder schad
Pag. 17-18 Geschiedenis scheiding en Kinderen
Pag. 19-20 Wat is er voor de kinderen?
Pag. 21-22 De kwaliteit van KIES
Pag. 23-24 RCT Onderzoek KIES Universiteit Utrecht
Pag. 25 ZonMw, gezondheid en scheiding
Pag. 26 NJI en databank effectief bewezen interventies
Pag. 27-28 De rechter
Pag. 29 Mediationburo rechtbank 's-Hertogenbosch
Pag. 30 De Gemeente en KIES
Pag. 31-32 Burgemeesters over scheiding en kinderen
Pag. 33-34 Scheiden
Pag. 35-36 KIES voor preventie
Pag. 37-38 Scheiden kan nu anders
Pag. 39-40 Als je ouders scheiden wat betekent dat?
Pag. 41-42 Waar ben ik thuis? Kleur, kijk- en praatplaat
Pag. 43-44 Wel of niet scheiden?
Pag. 45-50 KIES voor Mediation
Pag. 51-52 Jong volwassen kinderen, gescheiden ouders
Pag. 53-55 Jongeren 13-17 jaar
Pag. 57-58 Het KIES lied
Pag. 59 KIES op school
Pag. 60 KIES in België

Pag. 61-62 KIES 7-12 jaar
Pag. 85-86 KIES 4-6 jaar
Pag. 87-88 Een moeder over KIES
Pag. 89-90 Ouders aan het woord
Pag. 91-93 Voorkom ouderverstoting.
Pag. 94 KIES de Musical Echt Scheiding!
Pag. 95-96 KIES & Koffie
Pag. 97-98 KIES Gescheiden Opvoeden
Pag. 99-100 Samengesteld
Pag. 101-102 Grootouders en scheiding
Pag. 103-104 Kinderopvang en onderwijs
Pag. 105-106 Werk en scheiding
Pag. 107-112 Team
Pag. 113-114 KIES training vanaf november 2015
Pag. 115-116 Informatie kiesvoorhetkind.nl
Pag. 117-118 Nelly 'met mijn hart bij kinderen'
Pag. 119-120 Nawoord
Pag. 121 Dankwoord
Pag. 122 Gedichten

kies voor het kind

20 jaar Kinderen In Een Scheiding situatie.
Met elkaar verlegden we een steen in een rivier, de stroming gaat er nooit weer zoals voorheen.
Deze verandering verdienden de kinderen met gescheiden ouders.
Zij zijn immers het begin van een heel nieuw systeem.

Nelly

Nelly Snels-Dolron
Foto Roel van der Aa

'Soms is het fijn als er even iemand met je meeloopt'

Met dit KIES Magazine geven we na 20 jaar KIES een inkijkje in de ontwikkeling van scheiding vanuit de aandacht en zorg voor het kind in een scheiding situatie.
Mijn persoonlijke dank bij 20 jaar KIES gaat uit naar mijn altijd steunende partner Vincent en onze inmiddels volwassen zoon Martijn en dochter Eline, mijn gezin van herkomst, de eerste kern van mensen die KIES mee omarmden en al dan niet nog altijd bijdragen. Dank aan het team van KIES, alle trainers, onze acteurs vanaf het begin van de trainingen Marja en Pieter niet in de laatste plaats, oud stagaire en huidige kwaliteitsmanager KIES Jacquelijn en alle mensen die ik onderweg met KIES mocht ontmoeten, waarmee ik samen mocht werken, van mocht leren en samen mee kon onderzoeken, neerzetten, trainen en creëren. Dank voor alle inzet, het samen bouwen, de aanmoediging en het ontvangen vertrouwen en voor het met elkaar kunnen realiseren van KIES. Dank voor alle mee- en samenwerkende partijen.
Jullie waren en zijn echt fantastisch!

Kinderen In Een Scheiding, zij verdienen onze aandacht

Samen leven en uiteengaan is van alle tijden. Hoe we met elkaar omgaan in relaties en het verbreken van relaties, dat is nog altijd in beweging. Elke beweging heeft invloed op ons eigen leven, dat van de ander en op onze maatschappij. Het vraagt om nieuwe beste haalbare keuzes maken vanuit de nieuwste inzichten om zoveel mogelijk recht te doen aan elke betrokkene. Bij scheiding vraagt het om anno 2022 kinderen hun eigen professionele ondersteuning en hulp te kunnen bieden.

Dat kinderen met gescheiden ouders aandacht nodig hadden, 'dat er even iemand in hun leven met hen mee zou moeten lopen' dat was, 20 jaar geleden, voor mij al snel duidelijk na het doen van een literatuur- en praktijkonderzoek. Het starten met pilots voor gerichte jeugdhulp voor deze groep gaf meer dan bevestiging van de uitkomst ervan. Er lag een taak in professionalisering, overdracht van expertise, kennis en effectiviteit .
Dat er om de aandacht te krijgen die daar voor nodig was, ook een podium nodig was en dat het zaadje dat gepland was verzorging en groei nodig had ook. Dat dat zaadje een enorme verandering in jeugdzorg zou betekenen, veel tijd, bergen energie en de nodige investeringen vraagt, dat ontdek je in de inspirerende reis die volgt.

Zelf ben ik vanuit mezelf niet iemand die dat benodigde podium om KIES te realiseren ambieerde. De noodzakelijke aandacht voor deze groep kinderen verdiende echter wel een podium. Nadat KIES via plaatselijke media bij het programma Kruispunt werd uitgezonden, kwam dat podium er al snel vanzelf. Met de opkomst van internet werd het zichtbaar zijn een noodzakelijkheid en met de informatie, tips en hulp van mijn zoon, werd KIES dan ook vindbaar gemaakt via de eerste website www.kiesinfo.com. Het doel en de doelgroep, de kinderen, kregen zo het podium dat nodig was. Zij waren het die hun stem moeten kunnen laten horen. De professionals, zij die er met KIES speciaal voor de kinderen kunnen zijn om hun belangen te behartigen, zij moesten voor elk kind, ouders en verwijzers en uiteenlopende organisaties, bereikbaar zijn.

Mijn persoonlijke missie om een podium te geven aan kinderen die het moeilijker hebben, Kinderen In Een Scheiding, hen een stem te geven en zo nodig tijdig te kunnen begeleiden, dat vroeg om een lange adem en veel investering. Het thema werd eenmaal na het succes van KIES al snel door veel meer geinspireerden en hun instanties opgepakt, al dan niet met KIES. Samen met de groei van KIES en de groei van aandacht voor Kinderen In Een Scheiding behaalden we met elkaar een mooi én noodzakelijk doel. Het kind in beeld bij scheiding! Inmiddels is mijn missie met KIES gericht op verbinden, uitbreiden en versterken. We gaan met KIES zelfs buiten de Nederlandse grens.

'Elk kind is het begin van een heel nieuw systeem'

Hoe geweldig is het om dan na 20 jaar met het KIES Magazine een aantal van die mensen die elk op hun fantastische manier bij hebben gedragen aan aandacht geven aan Kinderen In Een Scheiding, het verdiende podium te mogen geven. Dat we kunnen delen, hoe alles in 20 jaar vanzelf het verdiende podium voor kinderen ook vond. Voor iets moois een zaadje zien en planten is één, het zaadje tot groei wekken ook. Maar als het eenmaal z'n plekje bewezen heeft tot volle potentie en kracht laten komen, dat vraagt immers de wil en inzet van heel veel mensen en instanties.

Gefeliciteerd allemaal met 20 jaar aandacht voor kinderen bij scheiding.
Samen komen we verder!

Nelly Snels -Dolron

Ontwikkelaar KIES - Kinderen In Een Scheiding
Directeur Expertisecentrum Kind en Scheiding
Dé professionele verbinding van expertise, kennis en effectiviteit voor kinderen bij scheiding

Expertisecentrum Kind en Scheiding

KIES Kinderen In Een Scheiding

KIES

Kinderen willen nooit kiezen tussen hun ouders. Het is dan ook eigenlijk een vreemde gedachte bij het woordje 'KIES' daar aan te denken. Toch overkomt dat veel mensen. Ze vragen zich af waarom KIES zo is genoemd, terwijl kinderen niet willen kiezen tussen hun ouders. Het is dan ook meteen een mooi aanknopingspunt om de afkorting nader uit te leggen.
KIES is de afkorting van **K**inderen **I**n **E**en **S**cheiding. KIES staat vooral ook voor dat kinderen mogen kiezen voor zichzelf. Dat heeft te maken met het bewust maken van de loyaliteit van kinderen en de aanname dat er soms nog wel gedacht wordt dat kinderen tussen hun ouders zouden kunnen kiezen bij een scheiding. Dát kunnen en willen kinderen per definitie niet. Ze houden van hun beide ouders en hebben recht op hun eigen gedachten en gevoelens over de scheiding. Daar mogen ze voor kiezen, voor zichzelf. Dát kan bij KIES.

De invloed op het kind

Nog altijd wordt onderschat dat het meemaken van de scheiding van je ouders zoveel kan uitmaken in hoe het gaat en welke keuzes er worden gemaakt. Kinderen worden beinvloed door hun thuissituatie en wat ze meemaken. Hun ouders zijn hun eerste belangrijke voorbeeld in relaties en waarden en normen. Als het tussen ouders niet lekker loopt en ouders elkaar niet vertrouwen, dan raakt dat het kind zelf in gevoel van veiligheid en welbevinden. De gevolgen duren een levenlang al wordt het kunnen omgaan met veranderingen wel vaak makkelijker.
Inmiddels weten we dat ingrijpende jeugdervaringen een enorme impact kunnen hebben op de gezondheid en levensloop van een kind. Iemand met 4 of meer van die ervaringen heeft bijvoorbeeld 2,4 keer zoveel kans op een herseninfarct en 4,6 keer zoveel kans op een (chronische) depressie, dan iemand zonder die ingrijpende jeugdervaringen. Het meemaken van de scheiding van je ouders, is zo'n ingrijpnde jeugd ervaring. En soms maken kinderen binnen die situatie meerdere ingrijpende ervaringen zoals getuige zijn van geweld tussen ouders, fysieke en emotionele verwaarlozing, een onveilige leefomgeving of mishandeling mee, de ACE's, Adverse Childhood Experiences. Het meemaken van meerdere ACE's vergroot ook de kans op het ontwikkelen van verschillende psychische ziektes en mentale problemen op volwassen leeftijd (Bron Augeo Foundation) Preventie is noodzaak voor een gezonde ontwikkeling van jeugd bij scheiding.

Wennen aan de scheiding

Als we kinderen recht willen doen en hun omstandigheden serieus nemen, dan begrijpen we als maatschappij dat het bieden van een vangnet bij de omstandigheden van een scheiding wenselijk is. Dat is niet automatisch de familie of de juf echter. Ook de familie of goede huisvrienden hebben gevoelens over de scheiding en kiezen wellicht partij. Bij de leerkracht komen beide ouders op gesprek. hoe moet je als kind dan praten over de scheiding van je ouders in alle loyaliteit. dat valt niet mee en daarom is een neutrale plek onder begeleiding van twee professionals die werken met een effectief bewezen traject gewoon op je eigen school een fantastische preventieve interventie.

KIES Groepen
De kracht van KIES ontleent zich aan dat kinderen hun eigen proces van de scheiding doorlopen . Ze doorlopen dit proces aan de hand van een speciaal ontwikkeld effectief bewezen programma dat aansluit op de leeftijd, ervaring, fase en behoefte van en noodzaak voor het kind. Er wordt gewerkt met allerlei creatieve, spel en communicatieve werkvormen samen met een groep leeftijdgenoten of voor individuele begeleiding 4-6 jaar, 7-12 jaar, 13-17 jaar waarvan ook de ouders gescheiden zijn.

KIES voor volwassenen
Naast de KIES kind en jongeren groepen is er individuele KIES begeleiding en begeleiding voor volwassenen zoals KIES Mediation, KIES Gescheiden Opvoeden, KIES Samengesteld en bijvoorbeeld begeleiding voor werknemers en informatie en advies voor werkgevers en gemeenten.

KIES voor het kind
Bij de methodiek KIES staat het belang van het kind, de behoeftes van kinderen en de ontwikkeling en wat zij nodig hebben om zich goed te ontwikkelen centraal. Zowel kinderen als volwassenen wordt een manier aangereikt om waar mogelijk zelf op een natuurlijke en bij de persoon passende manier zijn of haar (familie)systeem in evenwicht te krijgen. Daarnaast wordt altijd met het kind gewerkt aan het sterken van zijn of haar eigen persoonlijke identiteit en eigen beste keuzes maken om vanuit zelfliefde (opnieuw) contact te kunnen maken of contacten te behouden met de voor hen belangrijke mensen in hun leven.

O.a. via de website www.kiesvoorhetkind.nl zijn professionals die werken met KIES te vinden.
Zij werken bij, met of voor Mediation en advocaten kantoren, bij huisarten, Kinderopvang, Scholen, Centra Jeugd en Gezin (CJG), GGD, (School)Maatschappelijkwerk, Wijkcentra, Praktijken van Speltherapeuten, (ortho)pedagogen, psychologen etc

Bij 'Academie' op de website www.kiesvoorhetkind.nl, vind je informatie over scholingsmogelijkheden voor professionals.

De historie van KIES

Overzicht in beeld - 20 jaar KIES, vernieuwende jeugdhulpverlening bij scheiding in ontwikkeling

2002 - Het zaadje voor KIES bij Nelly Snels-Dolron was de vraag: 'Wat is er bij scheiding voor de kinderen?' Zonnebloemzaadjes ontvingen de eerste cursisten. Deze bloem richt zich altijd naar de zon, zoals kinderen dat willen en doen. De boodschap én het zaadje 'hoe kunnen we kinderen het beste steunen?'

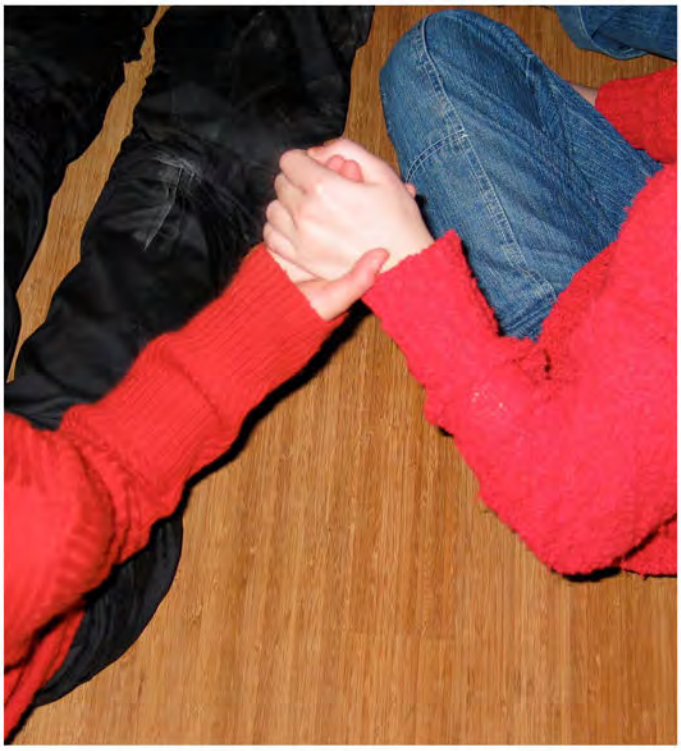
2003 - Het gaan uitvoeren van een literatuur onderzoek. en praktijk onderzoek Kinderen In Een Scheiding. Destijds Kinderen In Echtscheiding Situaties, K.I.E.S.

2003-2004 KIES pilots bij KRO RKK Kruispunt

Universiteit Utrecht

2005 Ed Spruijt 1e onderzoek KIES
2008 Inge van der Valk RCT onderzoek KIES

2005 Afronding 1e pilotfase KIES

2005 Workshops Kennismaken met KIES

2005-20016 KIES Trainers Nelly, Maaike, Jacquelijn, Bregje, Marja, Pieter, Tet.

Lisa, eerst kind bij KIES later zelf 1000e KIES coach

2017 uitbreiden trainers team - 2018 Eerste KIES training door nieuwe trainers

2017 vernieuwen KIES materialen

2017 nieuwe trainingslocatie ZIN

2017 Ontwikkelen nieuwe KIES website, KIES iconen, nieuwe scholingen, online platform en KIES kennis en materialenbank

2018 KIES lied 7-12 jaar & 4-7, jaar & 12-18 jaar

2019 KIES Presentaties

2020 Samenwerking diverse hoge scholen en Universiteiten, trainers en stagiares

Nederlands Jeugdinstituut

2020 KIES 3e keer
Databank Nederlands Jeugd Instituut effectief bewezen jeugdinterventies

2021 Jacquelijn, de eerste KIES stagaire, gaat zich inzetten als KIES Kwaliteitsmanager

2022 20 jaar KIES & 2000e KIES professional Marleen

Scheiden zonder schade en KIES

stockfoto's

Expertisecentrum Kind en Scheiding

'Wat weten we uit 20 jaar ervaring?'

In de 20 jaar ervaring met KIES staat met stip bovenaan dat elke scheiding anders is en dat scheidingsprocessen een hoge emotionele impact heeft op alle betrokkenen. Dat vraagt om de juiste kennis en aandacht vanaf het begin van een begeleiding van een steunende professional.

Met een KIES Mediator worden ouders én de kinderen vanaf het allereerste begin betrokken om een haalbaar plan voor omgang en ouderschap na scheiding te maken. Bij het afstemmen voor dit plan wordt in een vroeg stadium duidelijk of en welke overige hulp eventueel noodzakelijk en helpend is. De KIES Mediator/advocaat, beoordeelt in een vroeg stadium samen met de ouders in hoeverre zij zelfredzaam zijn in hun huidige situatie of dat ondersteuning van belang is.
In de eerste onderzoeken vanuit KIES bleek dat scheiding regelmatig voorkomt bij gezinnen waar multiproblematiek binnen een gezin speelde. Dit heeft impact op het proces van de scheiding en vraagt om andere begeleiding dan bij situaties waarbij dit niet speelt. Het kan ook zijn dat door niet tijdig juist begeleiden van een scheiding er problemen stapelen. Voor kinderen is het altijd belangrijk om even extra aandacht te krijgen na scheiding om het stapelen van problemen te voorkomen. Het is vanwege de benodigde toestemming van beide gezaghebbende ouders, mede afhankelijk van de medewerking van de partner of het inzetten van begeleiding en hulp slaagt.

Naast de kinderen hebben na het in gang zetten van de scheiding de ouders vaak ook behoefte aan begeleiding. Kinderen en hun ouders hebben verschillende taken, vragen, zorgen en emoties. Kinderen kunnen daarnaast hun behoeften niet zomaar duidelijk maken en weten vaak niet wat hen te wachten staat of wat ze kunnen doen. Tijdige inzet van begeleiding door een KIES coach kan voor zowel kinderen als ouders bijdragen aan het beter omgaan met de fases, gevoelens en gebeurtenissen die voorkomen tijdens het scheidingsproces en het leren omgaan en accepteren van de nieuwe situatie.

Voor meer informatie over preventie bij scheiding middels de effectief bewezen methode KIES, www.kiesvoorhetkind.nl
(onderzoek was gericht op toepassing van de methodiek bij KIES groepen voor kinderen van 7-12 jaar)

Illustratie voor KIES Amber Wildeman

Scheiden... en de kinderen dan? - André Rouvoet

Geraakt door deze problematiek in de periode als Minister voor Jeugd en Gezin.

Andre Rouvoet

KIES is een betrokken partner bij het traject en de doelstelling van Scheiden zonder Schade

'Schade bij kinderen als gevolg van (complexe) scheidingen moeten worden voorkomen'

Jaarlijks krijgen ongeveer 84.000 kinderen te maken met de scheiding van hun ouders. Ook als een scheiding relatief harmonieus verloopt, kan het nog steeds een ingrijpende ervaring zijn voor de kinderen. In enkele gevallen sleept een scheiding zich voort of leidt tot een 'complexe scheiding'. Het programma Scheiden zonder Schade is bedoeld om de schade bij kinderen als gevolg van (complexe) scheidingen te voorkomen. Het programma is een initiatief van het Ministerie van J&V (Justitie en Veiligheid), en het Ministerie van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), in samenwerking met de VNG en de Rechtspraak.
KIES is een betrokken partner bij het traject en de doelstelling van Scheiden zonder Schade.

Andre Rouvoet

'Hoe voorkomen we schade bij kinderen als gevolg van de scheiding van hun ouders?'. Dit was een van de vragen die in de zomer van 2017 door minister Stef Blok van Justitie en Veiligheid (JenV) en staatssecretaris Martin van Rijn van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in de vorm van een opdracht werd gesteld aan André Rouvoet. Deze opdracht was tweeërlei: 1) kom met concrete actielijnen en oplossingsrichtingen om schade bij kinderen als gevolg van scheidingen te voorkomen en 2) richt daartoe een Platform in waarin de belangrijkste (uitvoerings-)organisaties vertegenwoordigd zijn.

Deze opdracht resulteerde in februari 2018 in de Agenda voor Actie "Scheiden... en de kinderen dan?' . Om uitvoering te geven aan de actie die hierin beschreven zijn startte op 1 september 2018 het Programma Scheiden zonder Schade (hierna: Programma). De ambitie van het Programma was om ieder kind te laten opgroeien in een veilige en gezonde omgeving, ook als de ouders uit elkaar gaan of zijn. Schade bij kinderen als gevolg van de scheiding van hun ouders moet worden voorkomen. Aan deze missie is de afgelopen jaren door heel veel partijen heel hard gewerkt. De Tweede Kamer, die in november 2015 in een motie-Recourt had aangedrongen op actie op dit thema, werd op de hoogte gehouden via voortgangsrapportages. Inmiddels is het Programma formeel gestopt: op 21 maart 2022 is de eindrapportage naar de Kamer gestuurd en nog diezelfde week in een kamerdebat behandeld.
Zie volgende pagina om het artikel verder te lezen.

Natuurlijk is het hiermee niet klaar. Er is veel in gang gezet, het Programma heeft concrete resultaten opgeleverd en bovendien als katalysator gefungeerd voor allerlei initiatieven in het land. Tegelijkertijd is er nog volop werk aan de winkel om die opbrengsten te borgen, nieuwe werkwijzen te implementeren, de professionalisering voort te zetten en de samenwerking tussen de bij een scheiding betrokken instanties te verbeteren.
De afronding van het Programma is wel een goed moment om de balans op te maken van wat in de afgelopen jaren is bereikt.
Vanuit de ambitie om schade bij kinderen als gevolg van de scheiding van hun ouders te voorkomen, heeft het Programma zich twee doelen centraal gesteld:
1. Het stimuleren van een brede maatschappelijke beweging rond scheiden.
2. De ontwikkeling van een nieuwe de-escalerende scheidingsaanpak, waardoor minder conflicten en juridische strijd ontstaat.

Vanuit deze twee doelen is het Programma zich gaan ontwikkelen en inzetten. Een scheidingsproces is echter veelledig en iedere fase kent zijn uitdagingen en knelpunten waar ouders en kinderen tegenaan lopen. Zo speelt in de beginfase de behoefte aan betere informatievoorziening en vroegtijdige hulp en ondersteuning en ligt de nadruk op het omgaan met relatieproblemen en het uit elkaar gaan. Zodra ouders zich al bevinden in de fase van uit elkaar gaan, is het van belang zoveel mogelijk te dejuridiseren en de-escaleren. Tot slot is er ook na de scheiding de uitdaging om een nieuwe situatie te accepteren en een goede omgang met elkaar vorm te geven: ook als het partnerschap is beëindigd, blijf je samen ouders. Tegelijkertijd vergt dit voor professionals de kwaliteit om te beschikken over verschillende vaardigheden, passend bij de desbetreffende fase. Tijdens een scheiding zijn vaak veel verschillende professionals en organisaties bij een gezin betrokken. Dit vraagt om samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen en een samenhangende visie.

Heel veel succes gewenst met jullie mooie werk!

Hartelijke groet,
André Rouvoet

Door het verspreiden van opgedane inzichten en kennis, het leggen van verbindingen en het - waar nodig - ontwikkelen van landelijke kaders. Men wil immers dat professionals een gezin met relatieproblemen of ouders met kinderen die uit elkaar gaan, op tijd signaleren en op deskundige wijze kunnen ondersteunen en hierin met elkaar samenwerken.

Het Programma heeft daarom breed ingezet op een andere scheidingsaanpak; van preventie en vroegtijdige ondersteuning om escalatie te voorkomen, tot een andere manier van omgaan met langslepende conflicten en problematische co-ouderschapsrelaties. Het realiseren van een nieuwe manier van scheiden vergt een maatschappelijke verandering, inclusief een beweging op gemeentelijk niveau. Het gaat niet primair om het voorkomen van scheidingen. Het gaat erom op een zo goed mogelijke manier uit elkaar te gaan, met zo min mogelijk negatieve gevolgen voor zowel kind als ouders.

Want uiteindelijk is het het kind waar het allemaal om draait. Het kind is de kwetsbaarste partij in het geheel. Het is in principe in ieders belang dat een kind beide ouders vaak genoeg ziet om een betekenisvolle ouder-kindrelatie in stand te houden. Tijdige aandacht voor kinderen bij scheiding en voorkomen van (verdere) problemen, zoals ook de missie van KIES luidt. De stem van het kind dient bij een scheiding zowel door de ouders als door de professionals te worden gehoord.

Het Programma heeft daarom onder andere ingezet op meer bewustwording over het belang van een steunfiguur voor kinderen bij een scheiding. Een informeel steunfiguur uit de naaste omgeving kan een kind helpen om diens emoties, zorgen en belangen te uiten bij iemand die buiten het conflict staat, die het kind vertrouwt en bij wie het kind zich veilig voelt. Hierdoor kunnen kinderen hun mening (en stem) beter laten horen. Om ervoor te zorgen dat er meer kennis en informatie beschikbaar is over steun aan kinderen, is onder meer de Handreiking Steunfiguur Kind ontwikkeld. De handreiking is primair voor gemeenten en hun netwerkpartners. Vanuit het Programma is deze handreiking breed onder professionals en beleidsmedewerkers verspreid. Ook heeft het Programma geïnvesteerd in preventieve relatie-educatieprogramma's en hulpaanbod. Er is daarom de leerlijn Relatievaardigheden ontwikkeld voor het primair, voortgezet en hoger onderwijs. Deze leerlijn bevat adviezen, lesideeën en achterliggende theorieën om kinderen relatievaardigheden aan te leren. Ook is het spel 'Los het op – een openhartig spel' ontwikkeld. Dit spel gaat over gevoelens, emoties en praktische problemen waar een kind mee te maken kan krijgen bij een scheiding. Het spel is in opdracht van het Programma ontwikkeld om klassikaal of in groepjes te spelen en met name geschikt voor leerlingen in groep 6, 7 en 8. Leerlingen ontdekken door dit spel te spelen welke impact een scheiding kan hebben, hoe je iemand steunt die dit meemaakt, hoe je kunt praten over dingen die je moeilijk vindt en hoe je hulp kunt vragen.

Daarnaast heeft het Programma er de afgelopen jaren naar gestreefd om het contact tussen het kind en beide ouders zo goed mogelijk te faciliteren, ook na een scheiding. Het doel is het voorkomen van contactverlies (preventie) en alle negatieve gevolgen die daarbij komen kijken. Want als het gezamenlijk belang, zorgdragen voor de kinderen, ondergesneeuwd raakt, zijn het de kinderen die in de knel komen. En juist dat moeten we voorkomen. Het Programma heeft daarom geëxperimenteerd met een pilot specialist contactverlies. Er werd bekeken wat een effectieve manier is om het contactverlies te voorkomen of te herstellen. Dit werd onderzocht door een team met vertegenwoordigers vanuit zowel de zorg als het recht. De visie die het team hanteerde was te focussen op de dynamiek binnen het conflict. Contactverlies is het gevolg van een vertrouwensbreuk en de focus dient daarom te liggen op het herstel van dit vertrouwen. Om dit te bewerkstelligen is het zinvol de aandacht te richten op gezonde processen, op het versterken van veerkracht, flexibiliteit en het vertrouwen van mensen in zichzelf en in elkaar. Dit geeft de meeste kans van slagen op duurzaam samenwerken. Het is deze paradigmashift die binnen het hele scheidingsveld noodzakelijk is, de focus moet van het probleem naar de oplossing gaan. Ook de uitkomsten van de pilot onderstreepten de visie van het pilotteam en bieden zo aanknopingspunten om het specialisme contactverlies vorm te geven, maar ook om vanuit deze nieuwe zienswijze deskundigheid in het hele scheidingsdomein aan te brengen.
Het is dan ook mooi om gezamenlijk aandacht te geven aan het voorkomen van problemen bij kinderen en hun gescheiden ouders.

Aan deze missie heeft het Programma in de afgelopen jaren met hart en ziel gewerkt. We prijzen ons gelukkig dat tal van partijen en organisaties elkaar hierbij hebben gevonden en de handen ineen hebben geslagen. Velen van hen hielden zich al langer bezig met deze problematiek en vonden in het Programma een bondgenoot die verbinding en versterking bracht.
KIES is een van die partners en werd dan ook al in de Agenda van Actie met waardering genoemd. Het Programma is afgerond, maar het blijft geboden om te werken aan de missie, de maatschappelijke en politieke opdracht om kinderen te helpen in verbinding te blijven met zichzelf en dat dan ook te kunnen met hun beide ouders en families, zodat ze ook zonder onnodige ballast zelf later een gezonde relatie kunnen aangaan.
We wensen KIES daarbij ook de komende jaren heel veel succes!

André Rouvoet,
voorzitter Platform Scheiden zonder Schade
Anna van Beuningen,
programmamanager Scheiden zonder Schade

Scheiden zonder Schade

Uit elkaar gaan en scheiden in de loop der jaren

DE GESCHIEDENIS VAN SCHEIDEN

De echtscheiding - Jean Babtiste Lesueer ca. 1795-1801

Lange tijd was een echtscheiding in Nederland niet mogelijk. In de middeleeuwen stond de rooms-katholieke kerk alleen scheiding van tafel en bed toe. Dan woonden partners gescheiden, maar bleef het huwelijk wel in stand. Men vond dat de mogelijkheid van een eventuele verzoening dan bleef bestaan. In de loop der tijd kwamen er andere inzichten over scheiding en veranderden de mogelijkheden om te scheiden. Ook veranderde wie bepaalde wat wel en niet toegestaan was.

Vanaf eind jaren zestig werden veranderingen in beleving, inzicht en behoeftes van de mens en de relaties tussen partners, evenals ontwikkelingen in de maatschappij en de mogelijkheden die we kozen, pas goed zichtbaar in het aantal echtscheidingen dat destijds sterk toenam. In 1965 gingen 6 duizend gehuwde stellen uit elkaar, twintig jaar later waren dat er 34 duizend. Het duurde tot 2002 dat er structurele aandacht kwam voor de positie van kinderen bij scheiding. Voorheen was de aandacht enkel of hoofdzakelijk gericht op de aanstaande ex-partners. Hoe is die ontwikkeling verlopen?

Kunnen scheiden en op welke wijze, is lange tijd in ontwikkeling. Na de reformatie zou in Nederland de gereformeerde kerk gaan bepalen hoe partners met onvrede over hun relatie mochten omgaan. De gereformeerde kerk volgde de Bijbelse lijn en stond vanuit die onderbouwing, echtscheiding na overspel toe.
Na een tijdje verruimde de kerk de mogelijkheden om te kunnen scheiden. Het huwelijk kunnen ontbinden na 'kwaadwillige verlating' werd ook mogelijk. Kwaadwillige verlating was het, als een van de partners vertrok en niet terugkwam. De man of vrouw die achterbleef kreeg destijds dan financiële steun van de kerk.

Na de komst van de Fransen in Nederland, veranderde in 1795, de wetgeving m.b.t. scheiding. De nieuwe machthebbers zagen het huwelijk als een burgerlijke zaak die ook weer door een ambtenaar ontbonden kon worden als echtlieden daarvoor kozen. De kerk had daar volgens hen niets mee te maken. Wilhelmus Meers en Agatha Lenaerts uit Maastricht waren de eerste Nederlanders die op deze manier konden en gingen scheiden. Wilhelmus en Agatha woonden al een tijdje niet meer bij elkaar en lieten hun in september 1796 hun huwelijk ontbinden vanwege 'onverenigbaarheid van karakter'. Agatha kreeg hierbij de zorg voor haar dochters en Wilhelmus zou zich over zijn zoons ontfermen. Wilhelmus en Agatha kregen waarschijnlijk alsnog spijt van hun scheiding. Op latere leeftijd zochten ze elkaar weer op en besloten samen te gaan wonen.
De Franse regering voerde in 1804 een nieuw wetboek in, de Code Civil. Dat zou echtscheiding na twintig jaar huwelijk verbieden en stelde een minimumleeftijd in voor wie wilden scheiden. Een man moest 25 jaar oud zijn en een vrouw 21 jaar. Vrouwen ouder dan 45 jaar konden geen echtscheiding aanvragen.
Deze maatregel was er waarschijnlijk zodat oudere vrouwen beschermd waren tegen scheiding en de gevolgen.
De Code Civil werd ook in Nederland van kracht en daarna nam ook de belangstelling voor echtscheiding af.

Nadat de Fransen Nederland hadden verlaten, zorgde de Nederlandse regering voor een eigen burgerlijk wetboek dat de Code Civil zou vervangen. De invoering van dit Nederlands Burgerlijk Wetboek was in 1838. Echtscheiding was vanaf die tijd alleen toegestaan na overspel, mishandeling of bij langdurige gevangenisstraf.
Omdat overspel vaak moeilijk te bewijzen was, stond de Hoge Raad vanaf 1883 ook een scheiding toe als de man of vrouw het overspel toegaf. Diens partner hoefde niet langer te wachten tot de ander op heterdaad betrapt werd.

De Arrondissementsrechtbank in Utrecht ontbond op 20 juni 1920 het huwelijk van Pieter Achterberg en Johanna Verdoold. Ze waren destijds twintig jaar getrouwd geweest en een van de weinige stellen die een scheiding aanvroegen. Van elke 10.000 gehuwden gingen in het begin 20e eeuw ongeveer 9 uit elkaar. Pieter vertrok naar Baarn waar hij een tweede leven begon met een nieuwe vrouw en nieuwe kinderen. Johanna bleef alleen achter met vijf kinderen in de leeftijd van 14 tot 19 jaar

Daarna veranderde een tijd lang niets aan de huwelijkswetgeving. Pas na de Tweede Wereldoorlog kwam er een nieuwe echtscheidingswet. Het aantal echtscheidingen nam in 1960 toe van 5672 tot 9080 in 1969. Jaarlijks verzochten ongeveer 1000 echtparen om een scheiding van tafel en bed.

In 1968 besloot minister Polak van Justitie in Nederland, dat een verruiming van de wetgeving bij scheiding noodzakelijk was. Om te scheiden werd steeds overspel aangewend om hun huwelijk te ontbinden. De stellen die van tafel en bed scheidden, gingen vaak met een nieuwe partner samenwonen en kregen door deze situatie kinderen die voor de wet onwettig waren. Dat zorgde volgens Polak voor een onhoudbare situatie. Het toestaan van echtscheiding bij duurzame ontwrichting van het huwelijk was als wetswijziging nodig. De christelijke partijen vonden het een lastig besluit dat een scheiding door een van beide echtelieden aangevraagd kon worden zonder dat de ander het daarmee eens is.

Het duurde tot 1971 dat echtparen alleen een echtscheiding konden aanvragen als er sprake was van overspel, mishandeling of bijvoorbeeld bij een lange gevangenisstraf van een van de partners.
Door deze (on)mogelijkheden, gaven echtparen dan ook vaak een van deze redenen op om te kunnen scheiden
Vanaf 1971 is in Nederland de nieuwe echtscheiding wet aangenomen waarbij het mogelijk werd voor gehuwden om hun huwelijk laten ontbinden bij een situatie van duurzame ontwrichting zoals Wilhelmus Meers en Agatha Lenaerts uit Maastricht in september 1796 hun huwelijk als eerste Nederlanders hun huwelijk al konden laten ontbinden vanwege 'onverenigbaarheid van karakter'.

Het aantal scheidingen neemt na 1972 toe. Peter Hoefnagels wordt in 1974 de grondlegger scheidingsbemiddeling in Nederland en bleef daarna pleitbezorger van de concepten "scheidingsmelding", "paradoxale toewijzing" en "paraplugesprek". In 2019 eindigt bijna 40 procent van alle huwelijken in echtscheiding. In 2002 laat de Raad van de Kinderbescherming een onderzoek doen naar echtscheidingen die met conflicten gepaard gaan en waar kinderen bij betrokken zijn. Uit het rapport blijkt dat de scheiding negatieve effecten op kinderen heeft zoals slechtere schoolprestaties, depressieve klachten, meer riskante gewoonten en in een later stadium mogelijke relatieproblemen.

Het rapport wijst ook uit dat er te weinig naar kinderen geluisterd wordt als het gaat om de scheiding van hun ouders en het belang van beide ouders in het leven van het kind die hun conflicten weten te beheersen en niet uit te vechten in het bijzijn van hun kinderen. In 2017 krijgt Andre Rouvoet de opdracht actie en oplossings richtlijnen ter voorkoming van schade voor kinderen bij scheiding te realiseren in samenwerking met betrokken organisaties.

In 2020 eindigden 28 965 duizend huwelijken in een echtscheiding. Het aantal geregistreerde partnerschappen dat in een scheiding eindigt neemt toe. In 2020 gingen 2837 duizend stellen met een geregistreerd partnerschap uit elkaar. Bij de relaties die eindigen en waar kinderen bij betrokken waren was er voor 2002 geen enkele aandacht of begeleiding anders dan er toevallig incidenteel geboden werd.
Een belangrijke verandering in het voorkomen van trauma bij de kinderen die de scheiding van hun ouders meemaken is de komst van het jeugdhulp programma KIES. Dit programma wordt tussen 2002 – 2005 nog in de pilotfase in Noord-Brabant uitgevoerd. Na het afronden van een eerste onderzoek door de Universiteit Utrecht en eerste aanwijzingen van effectiviteit, volgen de overige provincies met het inzetten van het preventieve jeugdhulp aanbod KIES bij scheiding.

In 2022 zijn er tenminste 2000 professionals getraind werken met de in een latere fase door de Universiteit Utrecht middels RCT-onderzoek bewezen effectieve methode KIES. In veel gemeentes en op veel scholen wordt deze in de jaren na 2002 als begeleiding voor kinderen ingezet. Vanaf 2008 zijn er daarnaast ook KIES mediators en advocaten die zorgen dat kinderen al bij het regelen van de scheiding betrokken worden om hun belangen te behartigen. In verschillende samenwerkingen waarbij KIES betrokken is, wordt doorlopend onderzocht hoe scheiding voor zowel kinderen als hun ouders een verantwoorde afronding van de oude situatie kan helpen voor het realiseren van een verantwoord nieuwe start, in blijvende verbinding van ouders en kind, maar vanuit nieuwe rollen na een scheiding.

'2022, gaan we na 20 jaar echt kiezen voor de kinderen bij scheiding, niet horen maar hen een stem geven en hen recht doen?'

In 2022 kunnen we ons afvragen of we kinderen inmiddels voldoende recht doen bij een scheiding en kinderparticipatie voldoende toegepast wordt. In de landen buiten Nederland geven rechters kinderen vanaf een jaar of 8 bijvoorbeeld spreekrecht. Dat is in Nederland bij veel rechtbanken nog vanaf 12 jaar. Inmiddels weten we uit jarenlange ervaring dat het bieden van de mogelijkheid om zelf te vertellen wat je mening is en je gevoel te mogen uiten, beter is voor het welbevinden en gevoel van autonomie. We geven kinderen daarmee het gevoel gehoord te zijn en dat ze ook een rol spelen in het geheel, dat ze ertoe doen. Het gevoel van grip houden op je eigen leven en keuzes, dat is waar KIES sinds 2002 aan dit recht voldoet en ervaren is. Het is belangrijk dat de professional bij dit soort kindgesprekken en begeleiding de juiste kennis en ervaring heeft. Dat gefilterd wordt welke informatie het kind vooraf ontvangt en wat wel en niet gedaan wordt met de uitkomst van de mening van het kind, goed af te wegen.
Het werken met professionele ondersteuning voor kinderen en vanuit het KIES Kindplan, het kind perspectief, dat door KIES mediators gebruikt kan worden naast het ouderschapsplan, blijkt een waardevol instrument te zijn om de belangen van kinderen meer te horen, meer centraal te stellen en te behartigen.
Stap voor stap maken we in de jaren geschiedenis een flinke ontwikkeling door in het toewerken naar meer mogelijkheden voor een noodzakelijk betere scheiding.

"KIES bracht een beweging op gang waarin we steeds beter afstemmen op kinderen bij scheiding. Na 20 jaar KIES blijf ik afstemmen op een wereld waar kinderen bij scheiding het uitgangspunt vormen. Kinderen zijn de volgende generatie die met wat ze mee krijgen in hun jeugd hun hele leven verder zullen moeten. Ik stem graag af op een wereld waarin kinderen met gescheiden ouders zich echt volledig gezien en gehoord kunnen voelen. Onze wereld, van volwassenen en kinderen en waarin zij ook een stem hebben bij de grote besluiten die hen en dus hun leven aangaan."

"Mijn wens was en is dat alle volwassenen rondom een kind bij een scheiding (ouders, familie & vrienden,, leerkrachten en docenten, hulpverleners, mediators, advocaten en rechters en nieuwe partners van ouders maar ook bijvoorbeeld werkgevers meedenken en meewerken, daardoor recht doen aan wat nodig is voor de kinderen. Dat we beter samenwerken en dat ook blijven doen in het belang van het kind. Omdat een steunend netwerk, met liefde en aandacht afgestemd op het kind het verschil kan maken, werken we met KIES aan wat noodzakelijk is en de behoefte van het kind centraal te zetten. Met preventie en het vangnet dat we weven, maken we zo al 20 jaar het verschil in hulpverlening bij scheiding"

"KIES bestaat 20 jaar. Ik ben erg dankbaar voor het radartje voor aandacht voor de kinderen bij scheiding dat ik mee in gang mocht zetten"

De geborgenheid die wij verloren - Stephanie Staal

In de jaren zestig, zeventig en tachtig vond er een sociologische verschuiving plaats die vergelijkbaar was met die van de babyboom: het was de explosie van echtscheidingen, toen het aantal gebroken huwelijken enorm steeg. De kinderen die toen meerderjarig werden, werden Generatie X genoemd, maar ze zouden ook Generatie Ex kunnen heten. Hun leven is voor altijd veranderd door het mislukken van het huwelijk van hun ouders, maar tot nu toe hebben ze nooit een eigen stem gehad. De 28-jarige Stephanie Staal zag het huwelijk van haar ouders ontbinden toen ze een tiener was, maar het duurde nog tien jaar voordat ze de voortdurende impact van hun scheiding op haar volwassen leven onder ogen zag en anderen zoals zijzelf opzocht. The Love They Lost is gebaseerd op Staals interviews met meer dan honderdtwintig en dertigers uit de scheidingsgeneratie. Met een meer intieme benadering dan Judith Wallersteins bestverkochte sociologische studie, The Unexpected Legacy of Divorce, creëert Staal een hartstochtelijk portret van gedeelde kinderpijn en volwassen worsteling met intimiteit en toewijding dat tegelijk moedig, aangrijpend en uiteindelijk hoopvol is.
Het boek werd voor Nelly Snels-Dolron de inspiratie voor haar bijdrage aan jeugdhulp en het ontwikkelen van Kinderen In Een Scheiding, kortweg KIES.

'Wat is er voor de kinderen?'

'Als maatschappij en volwassenen, hebben we de verantwoordelijkheid om kinderen recht te doen'

Nelly Snels-Dolron vroeg zich af wat er bij scheiding voor de kinderen was en is één van de ontwikkelaars van KIES en KIES trainingen voor professionals. Nelly ontwikkelde vanaf 2017 het KIES Platform en is de drijvende kracht achter www.kiesvoorhetkind.nl. KIES droeg bij aan een verandering in bewustwording over de impact van de scheiding van ouders op hun kinderen. Het ontwikkelde KIES traject vernieuwde daarmee de mogelijkheid voor preventieve jeugdhulp bij scheiding. Hoe kwam dit tot stand?

Onderzoek

In 2002 las ik het boek 'De geborgenheid die zij verloren' geschreven door Stefanie Staal. In het boek komen volwassen kinderen aan het woord over de invloed van het meemaken van een scheiding op het leven van een kind. Die invloed bleek niet gering. Het lezen van dit boek bracht me tot een literatuuronderzoek en onderzoek van de praktijk, kinderen, ouders, scholen, jeugdhulpverlening, maar ook bij gesprekken met o.a. de Raad voor de Kinderbescherming en gemeentes en de landelijke overheid. Ik vroeg me af: 'Wat is er bij een scheidingsituatie voor de kinderen?"
De uitkomst was schrikbarend. Bij de kinderen zelf was een grote behoefte aan aandacht en begeleiding. Bij ouders de noodzaak tot preventie en bewustwording. Bij instanties de noodzaak tot bewustwording en de behoefte aan ondersteuning en tools. Waren we al die tijd de kinderen vergeten? Het antwoord is "Ja". We hebben kinderen jarenlang bij scheiding in de steek gelaten. Ze moesten het er zelf maar mee doen.

Methodiek KIES

Als docent Humanistische vorming was ik gewend af te stemmen op de vraag en behoefte van het kind en vanuit mijn praktijk 'Klassenwerk' destijds ondersteunde ik leerkrachten en begeleidde ik kinderen bij rouw en verlies problematiek. Voor ouders gaf ik bijeenkomsten opvoedondersteuning en ik was vrijwilliger bij Humanitas waar het thema scheiding al snel mijn aandacht had. Vanuit literatuur en praktijkonderzoek is toen een op de praktijk aansluitende aanpak ontwikkeld. Kinderen en ouders hebben in dit traject daadwerkelijk een stem gehad. Vanuit professionele kennis én persoonlijke missie en ervaringen kon ik me inzetten en bijdragen bij aan de ontwikkeling van KIES, destijds een nieuwe methodiek voor preventie en jeugdhulp bij scheiding.

Kruispunt

Destijds mijn HVO collega Maaike de Kort en ik ontwikkelden elk vanuit eigen praktijk en onderneming, om in en vanuit eigen gebruik toe te passen, het groepsprogramma KIES. Het tv programma Kruispunt pikte de pilots en kinderen, scheiding en KIES op en maakte een mooie documentaire. Deze documentaire leidde tot belangstelling en bewustwording van vele professionals en anderen. Mijn leven kwam toen ook op een kruispunt. Op zo'n moment realiseer je dat je niet in een trein bent gestapt als passagier maar een nieuw groot gebied betreedt en kansen op een verandering kunt realiseren. De stem van het kind, mijn leidraad.

Voor de kinderen

In november 2005 gaf ik met Maaike en acteurs Marja en Pieter, allen vanuit eigen onderneming, de eerste training tot KIES coach. Voorafgaand is een klein wetenschappelijk onderzoek gedaan door Ed Spruijt, echtscheidingsonderzoeker destijds verbonden aan de Universiteit Utrecht. Het onderzoek naar het KIES groepsprogramma werd met positief bevonden effecten afgerond. KIES kon pas daarna verantwoord gedeeld worden met anderen. Ik wilde zeker zijn dat KIES positief werkt voor kinderen. De basis van KIES, nieuwe hulp en aandacht voor kinderen bij scheiding, was gelegd.

Radartje voor het recht doen aan kinderen

In een groot 3 jarig RCT onderzoek, is door Inge van der Valk, universitair docent/onderzoeker bij de onderzoeksgroep Jeugd en Gezin van het Departement Educatie en Pedagogiek van de Universiteit Utrecht, aangetoond dat KIES werkt voor kinderen met gescheiden ouders. K.I.E.S. is na de eerste keer indienen, opgenomen in de databank effectief bewezen jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd Instituut. Dat brengt behalve de wens, ook de mogelijkheid om de methodiek KIES voor zoveel mogelijk kinderen én jongeren, ouders én professionals, toegankelijk te maken én verantwoordelijkheid om KIES up to date en opgenomen in de databank te houden. In 2017 is ingezet op het beter toegankelijk maken van informatie voor kinderen, ouders en voor professionals. Met een totaal nieuwe website via www.kiesvoorhetkind.nl is de mogelijkheid gerealiseerd om KIES professionals in Nederland en o.a. België te zoeken en vinden en er contact mee op te nemen. Voor de professional werd het mogelijk om in een online leeromgeving actuele materialen te vinden. KIES is geactualiseerd en in 2020 opnieuw ingediend voor een nieuwe opname in de databank effectieve jeugdinterventies. Er is daarmee een hogere opname in de databank gerealiseerd dan de eerdere opname. KIES werd volwassen.

Vanaf 2017 werk ik zelf met een team KIES trainers en KIES acteurs die maandelijks de vernieuwde en geactualiseerde methodiek en de programma's KIES overbrengen aan professionals. Mijn inzet is inmiddels gericht op het aansturen, (door)ontwikkelen en verbinden van de professionals en organisaties. Nieuw is het KIES Kindplan voor het begin van de scheiding bijvoorbeeld, waar direct bij scheiden de rechten en behoeftes voor het kind wordt meegenomen en ouders handreikingen ontvangen voor positief scheiden en opvoeden.
Ik besef welk mooi radartje ik samen met anderen mee in gang mocht zetten. Met mijn hart bij de kinderen en vanuit mijn intrinsieke behoefte hen recht te doen, hen tijdig de noodzakelijke aandacht, begeleiding en een stem te geven. Het daaraan bijdragen is nog elke dag nog mijn drive en inspiratie.

De kwaliteit van KIES

Jacquelijn van der Vijver is sinds oktober 2021 Kwaliteitsmanager KIES bij het Expertisecentrum Kind en Scheiding. Jacquelijn is echter al vanaf de beginjaren betrokken bij KIES en dat altijd gebleven. Waarom wilde zij graag in de functie als Kwaliteitsmanager KIES aan het werk voor het Expertisecentrum Kind en Scheiding?

Hoe kwam je in aanraking met KIES?
Mijn pad naar KIES begon ruim 15 jaar geleden. Ik las destijds een artikel over KIES in de krant. Het was een artikel dat mijn interesse meteen wekte en waardoor ik contact zocht.
Het werd het begin van een mooie verbinding. Ik kreeg de kans mijn afstudeerstage HBO Pedagogiek bij het Expertisecentrum Kind en Scheiding te doen op het moment van de laatste fase van de KIES pilots die destijds op de scholen in Den Bosch, Vught en Oss plaatsvonden.

'In mijn stagejaar had ik KIES al omarmd en ik heb KIES niet meer losgelaten'

Je bent zelf ook KIES coach.
Na mijn stage ben ik verder gaan studeren voor orthopedagoog. Maar in mijn stagejaar had ik KIES al omarmd en heb KIES ook niet meer losgelaten. In mijn eigen praktijk Het KompaZ, www.hetkompaz.nl werk ik dan ook al jaren met KIES als KIES coach. Als ambulant hulpverlener en gedragswetenschapper ben ik daarnaast 12 jaar verbonden geweest aan een jeugdzorg organisatie. Ondertussen heb ik mogen volgen hoe hard er gewerkt is aan de missie en groei om KIES mogelijk te maken voor alle kinderen van gescheiden ouders. Het werk bleef me dan ook altijd inspireren.

'Het met KIES laagdrempelig en tijdig bereiken van kinderen én hun ouders, dát vind ik een enorme kracht van KIES'

Trainen van andere professionals
In 2017 maakte ik de stap om onderdeel uit te gaan maken van het trainersteam van het Expertisecentrum Kind en Scheiding. De training tot KIES coach geef ik sindsdien met veel enthousiasme. Het is een ontzettend mooie manier om prosfessionals een specialisatie en tools te bieden bij het werken met kinderen en scheidingsproblematiek. Het met KIES laagdrempelig en tijdig bereiken van kinderen én hun ouders vind ik een enorme kracht van KIES en dat draag ik graag over aan andere professionals. Daarnaast is het werken met het fijne en diverse positieve team aan mensen van het Expertisecentrum Kind en Scheiding ook nog eens superleuk en gezellig.

'Een brede en uitdagende taak om vele professionals te blijven verbinden en te zorgen dat ze kennis en ervaring met elkaar kunnen uitwisselen'

Je bent nu ook KIES kwaliteitsmanager
In de zomer van 2021 kreeg ik opnieuw de kans me nog anders te verbinden met KIES. In oktober mocht ik aan de slag om ingewerkt te worden als KIES kwaliteitsmanager. Een mooie, brede en uitdagende taak die me past omdat ik het erg waardevol vind om professionals nog meer met elkaar te verbinden, hen graag ervaring en kennis wil laten uitwisselen en graag bijdraag aan kwaliteit in jeugdzorg en hulpverlening met effectief bewezen hulp. Zo werk ik nu aan de nieuw ingezette ontwikkelingen zoals het operabel maken van de KIES Kennis en materialenbank en het KIES platform waar professionals in een online omgeving zowel kunnen delen met elkaar als de laatste versies van documenten, handleidingen en materialen kunnen lezen en downloaden.

Jouw wensen voor de toekomst?
Als kwaliteitsmanager KIES werk ik voor het Expertisecentrum Kind en Scheiding gericht op verdere ontwikkeling en de toekomst. Dat doe ik naast het monitoren van de kwaliteit van KIES en de materialen. Mijn wensen zijn dat we nóg meer kinderen, jongeren, ouders en professionals gaan bereiken om preventie nog beter waar te maken. Ik geloof vanuit ook mijn eigen jarenlange ervaring met KIES met volle overtuiging in de kracht en bewezen effectiviteit van KIES en wat voor waardevols dit voor een kind/jongere, ouders en zijn hele systeem daaromheen kan betekenen. Dat is waaorm ik kies voor KIES en mij van harte inzet voor het Expertisecentrum Kind en Scheiding.

'Mijn wens is dat we nóg meer kinderen, jongeren, ouders en professionals gaan bereiken om met KIES, preventie bij scheiding nog beter waar te maken'

Inge van der Valk

KIES en het eerste Nederlandse RCT onderzoek naar jeugdhulp bij scheiding, KIES/KIDS

KIES kreeg een eigen rol in het leven van Inge van der Valk. Ze vertelt graag over haar ervaringen met KIES, over haar betrokkenheid bij KIES en de reden dat ze KIES zo'n warm hart toedraagt.

Dr. Inge van der Valk is psycholoog en pedagoog en universitair docent bij de onderzoeksgroep Jeugd en Gezin van het Departement Educatie en Pedagogiek aan de Universiteit Utrecht. In haar onderzoek houdt ze zich bezig met de samenhang tussen ouderlijke conflicten, echtscheidingen en het functioneren van kinderen en jongeren. Daarbij is zij onder meer met een longitudinaal onderzoek nagegaan wat de gevolgen van een ouderlijke scheiding zijn voor jongeren, heeft zij zich gericht op verschillen tussen conflictueuze en niet-conflictueuze scheidingen, en heeft ze een effectonderzoek uitgevoerd naar het preventieve interventieprogramma KIES voor scheidingskinderen.
Inge is ook voorzitter van de werkgroep Richtlijn Scheiding en problemen van Jeugdigen.

'Hoe kwam KIES in je leven?'

Ik leerde KIES kennen toen ik nog aio was, via mijn co-promotor Ed Spruijt. Nelly en destijds collega Maaike hadden KIES ontwikkeld en benaderden de Universiteit Utrecht. In de provincie Noord-Brabant, waren pilots met KIES al een tijdje een succes. De volgende stap was om onderzoek naar KIES te doen, om de tevredenheid bij kinderen en ouders te meten en te weten of KIES werkt zoals uit de pilots kwam.

'Waardoor zag je mogelijkheden met en voor KIES?'

Ik had respect voor de ontwikkelaars, die een schat aan ervaring meebrachten, heel veel visie hadden ten aanzien van het onderwerp kinderen en scheiding en die daarbij ook nog het inzicht hadden dat wetenschappelijk onderzoek KIES naar een hoger plan kon tillen. Ik zag en zie de ontwikkeling, groei en doorontwikkeling van KIES als een enorme pioniersactie!

'Welke mogelijkheden waren er vanuit de Universiteit Utrecht?'

Na dat eerste gesprek kwam er een relatief klein opgezet onderzoek, deels uitgevoerd door studenten. Er waren duidelijke positieve bevindingen, die veelbelovend waren en waarover een mooi rapport kwam. Tegelijk was er echter nog iets te weinig 'bewijskracht' in het onderzoek om ook echt als bewezen effectief programma te worden erkend.

'Wat heb je zelf gedaan om de ontwikkelingen van KIES nog meer kans te geven?'

Twee jaar later kreeg ik de kans om zelf een onderzoeksvoorstel te schrijven en om een echt groot en overtuigend effectonderzoek i.s.m. KIES op te zetten. KIES bleef maar groeien en daar ben ik bij aangehaakt met mijn onderzoek.
Met elkaar hebben we er echt een mooi project van gemaakt, met een controlegroep en een KIES groep, met veel meewerkende scholen, en deelname van kinderen, vaders, moeders en leerkrachten door het invullen van vragenlijsten op drie meetmomenten.

'Hoe kreeg je onderzoek naar KIES in de praktijk vorm?'

Het werd een jarenlang project, waarbij ik me inzette voor KIES en kinderen na scheiding, maar tegelijk zelf ook ontzettend veel geleerd heb! Samen met collega Muriel van Doorn heb ik vele KIES coaches gesproken, ben langs scholen gegaan, heb zelf met kinderen na scheiding gepraat en hen vragenlijsten afgenomen. Sommige verhalen blijven voor altijd in mijn hoofd.

Inge van der Valk was zwanger van haar oudste dochter, toen ze bij 5 jaar KIES vertelde over haar RCT onderzoek naar de effecten van KIES

Onderzoek naar de effecten van scheiding op kinderen en naar wat hen helpt

Illustratie Jenny Hoekstra

'Wat waren de bevindingen van het RCT onderzoek naar de effecten van KIES?'

Bijna 4 jaar na de start waren er heldere bevindingen ten aanzien van de positieve effecten van KIES! Kinderen van 8 – 12 jaar die KIES volgden lieten een afname van probleemgedrag zien, hadden aanzienlijk minder gevoelens van schuld en verantwoordelijkheid over de scheiding van hun ouders, en een verbeterde moederkind relatie. Daarnaast zagen we dat kinderen, maar ook ouders en leerkrachten, zeer tevreden waren over KIES.

'Je was ook benieuwd naar de geschiktheid voor KIES bij andere leeftijdsgroepen?'

Voor een pilot met KIES, spraken we met een jongerenpanel en deden een behoeftepeiling met jongeren van 12 – 16 jaar. Hieruit kwam naar voren dat veel jongeren min of meer 'last' hebben van de scheiding, o.a. doordat ze hun vader vaker wilden zien en last hadden van loyaliteitsproblemen en schuldgevoelens. Ook voor deze leeftijdsgroep leek KIES een geschikte interventie, o.a. door het vinden van (h)erkenning, het kwijt kunnen van hun verhaal, en het delen van ervaringen.

'Knopen* zijn er altijd wel bij scheiding. Die zijn enorm belangrijk om tijdig te ontwarren. Dat vraagt om een verantwoorde aanpak'

'KIES bestaat 20 jaar, wat wens je voor de toekomst van KIES?'

Kinderen na een ouderlijke scheiding hebben een verhoogde kans op problemen, en dit geldt voor kinderen van alle leeftijden en voor problemen op allerlei gebieden, zowel op korte als langere termijn. Dit gold 20 jaar geleden en dit geldt nu nog steeds. Voor deze kinderen is er KIES, en eigenlijk zou ik alle kinderen na scheiding, maar ook hun ouders, KIES toewensen! Om kinderen een tijdje te ondersteunen, hen te leren elkaar te ondersteunen, en vooral om hen handvatten mee te geven om de scheiding van hun ouders een plek te geven en er beter mee om te gaan.

'20 jaar KIES, gefeliciteerd. Ik wens KIES nog heel veel jaren!'

Inge van der Valk, Onderzoeksgroep Jeugd & Gezin,
Departement Pedagogische Wetenschappen,
Universiteit Utrecht

'Ik zou alle kinderen en hun ouders KIES toewensen'

'KIES groeide steeds groter en wijzer'

Inge (met oudste dochter): 'Mijn oudste groeide verder, mij bijna voorbij. Net als KIES, steeds groter en wijzer'

Inge van der Valk ontving de parel prijs van ZonMW voor haar RCT onderzoek, het eerste Nederlandse onderzoek naar hulp bij scheiding voor kinderen, naar de effecten van KIES

*Eén van de mooie werkvormen van de KIES methodiek is het knopentouw. De knopen in het touw staan voor wat lastig voor je is of was van de scheiding. Gelukkig kun je knopen ontwarren.

10 februari 2021 - Gepubliceerd op www.zonmw.nl

De onafhankelijke Erkenningscommissie Interventies heeft de interventie Kinderen In een Scheiding (KIES) erkent als effectief volgens goede aanwijzingen. Dit is het op een na hoogste erkenningsniveau dat een interventie kan bereiken in de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut. KIES is een preventieve groepsinterventie voor kinderen van 7 tot 12 jaar en hun gescheiden ouders.

Beter omgaan met de scheiding

De interventie is gericht op het voorkomen of beperken van mogelijke problemen, zoals een zwakke band met ouders, internaliserende of externaliserende problemen, slechte schoolprestaties en een verminderd zelfvertrouwen. De kinderen krijgen inzicht in de eigen situatie en vergroten hun vermogen om zelf problemen op te lossen. Door het contact met andere kinderen met gescheiden ouders kunnen ze makkelijker praten over hun gevoelens. Een belangrijk onderdeel van KIES is het verminderen van schuldgevoelens over de scheiding en het herkennen en corrigeren van misvattingen. Kinderen leren daarnaast hulp te vragen en beter te communiceren met hun ouders, wat hen helpt om beter om te gaan met de scheiding.

Meer aandacht en zorg voor kinderen met gescheiden ouders

In 2013 heeft ZonMw het project KIES voor het kind! Effectonderzoek naar het preventieve interventieprogramma Kinderen in Een Scheiding Situatie een parel gekregen. Gerichte steun in het omgaan met de scheiding kan problemen helpen voorkomen, zo bleek uit de studie naar het programma KIES
Het belang van ondersteuningsprogramma's voor thuiswonende kinderen die te maken hebben met een (echt)scheiding van hun ouders werd daarmee in 2013 al centraal gezet. De aandacht en zorg voor deze kinderen is de afgelopen 10 jaar door alle aandacht al een stuk verbeterd.

prof. dr. J.M.A.M. Janssens (Jan)
Emeritus hoogleraar - Orthopedagogiek: Gezin en Gedrag reikt in 2013 de Parelprijs voor het onderzoek KIES voor het kind uit namens de commissie zorg voor jeugd

Fotografie: Bianca de Wit

Wat doet ZonMw?

ZonMw werkt aan een goede gezondheid voor iedereen. Ook voor mensen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. ZonMw financieert gezondheidsonderzoek, stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis en signaleert waar meer kennis nodig is. Van onderzoek gedreven door nieuwsgierigheid tot implementatie in de praktijk vanuit de insteek: samen maken we het verschil.

ZonMw werkt aan gezondheidsvraagstukken
Complexe wetenschappelijke én maatschappelijke gezondheidsvraagstukken zoals de betaalbaarheid van de zorg, decentralisatie van zorgtaken naar lokaal niveau en nieuwe bedreigingen voor de volksgezondheid maken dit een grote uitdaging. Om deze vraagstukken op te lossen, is relevante kennis nodig. Kwalitatief goed, maar vooral bruikbaar in de praktijk. Het oplossen van deze vraagstukken doet ZonMw samen met de opdrachtgevers, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), ontwerpen ze programma's en financieren ze onderzoeks- en innovatieprojecten. In deze projecten brengen ze onderzoekers vanuit verschillende disciplines en uit diverse landen bij elkaar.

Het maken van een effectief verschil voor kinderen!

Samenwerking erkenningstraject

Het erkenningstraject wordt in samenwerking uitgevoerd door het Nederlands Jeugdinstituut (NJi), het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL), het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), het Kenniscentrum Sport & Bewegen, Vilans, het Trimbos Instituut en MOVISIE. Door samen te werken aan het beoordelen van interventies volgens eenduidige criteria streven wij naar kwaliteitsverbetering in de betrokken werkvelden.

Jeugdinterventies kunnen kiezen hun interventie in te dienen bij een onafhankelijke toetsingscommissie voor opname van hun interventie in de databank effectief bewezen jeugdinterventies. Hiervoor moet een uitgebreid traject doorlopen worden waarbij voldaan moet worden aan actuele eisen. Door opname in de databank hebben professionals en organisaties die werken met een effectief bewezen interventie behalve de zekerheid van kwaliteit ook meer kans op ondersteunende subsidie van gemeenten om de interventie te kunnen uitvoeren.

Harmke Bergenhenegouwen werkt sinds 2019 als senior-adviseur voor het Nederlands Jeugdinstituut en kreeg daar de portefeuiile op het gebied van scheiden.
Harmke werkte daarvoor achttien jaar als gedragswetenschapper bij de jeugdbescherming in Utrecht. Daar had ze te maken met ouders en gezinnen die onder toezicht staan en gedwongen hulp krijgen en zag ongelofelijk veel kinderen die last hadden van complexe scheidingen en veel casuïstiek langskomen. Harmke heeft veel geleerd over wat wel en niet handig is om te doen en wat kinderen meekrijgen van een scheiding en nodig hebben. Harmke feliciteert KIES namens het NJI met hun 20-jarig bestaan.

Harmke Bergenhenegouwen
Een scheiding is een ingrijpende verandering voor een gezin. Ouders beëindigen hun partnerrelatie en dat heeft meestal een grote impact op alle betrokkenen. In het bijzonder op hun kinderen. Er is veel onderzoek gedaan naar welke gevolgen een scheiding kan hebben op de ontwikkeling van kinderen, op de korte en op de langere termijn. Het is voor kinderen helpend om te begrijpen wat er gebeurt en woorden te kunnen geven aan de gevoelens die zij daarbij hebben. Ook helpt het om invloed te hebben op de beslissingen die er genomen worden. En tegelijkertijd is het de kunst om hen niet te belasten met gevoelens van verantwoordelijkheid die niet passen bij hun leeftijd.

Vaak gaat het goed en vinden gezinnen na de scheiding een nieuwe balans in het contact met elkaar. Soms is dat proces moeizaam en blijven de conflicten tussen de ex-partners hardnekkig in stand. Het is belangrijk om gezinnen in dergelijke situaties te ondersteunen. We moeten als samenleving voorkomen dat mensen al twee jaar ruzie hebben en dan pas de hulpverlening inzetten door het gesprek in een vroegtijdig stadium te openen. Hulpverlening kan de negatieve gevolgen voor zowel kinderen als ouders voorkomen of beperken.
Er zijn de laatste jaren ontzettend veel initiatieven ontwikkeld om hierin tegemoet te komen. Sommige interventies worden op basis van praktijkervaring als zeer helpend ervaren. Sommige interventies zijn goed onderbouwd met kennis over wat werkt of zelfs onderzocht op effectiviteit en zijn opgenomen in de Databank Effectieve jeugdinterventies.

'KIES kreeg het op een na hoogste erkenningsniveau dat een interventie kan bereiken in de Databank Effectieve Jeugdinterventies'

De Databank Effectieve Jeugdinterventies bevat beschrijvingen van programma's voor ondersteuning en hulp bij opgroeien en opvoeden. Deze interventies zijn door een onafhankelijke erkenningscommissie beoordeeld. Er zijn verschillende interventies opgenomen die effectief bewezen ondersteunend zijn voor kinderen met gescheiden ouders. KIES is opgenomen in de databank als effectief volgens goede aanwijzingen en kreeg het op een na hoogste erkenningsniveau dat een interventie kan bereiken in de Databank Effectieve Jeugdinterventies. De commissie vindt KIES een mooi en concreet uitgewerkt programma dat kindvriendelijk is weergegeven. De onderzoeksresultaten geven goede aanwijzingen voor effectiviteit van KIES op het voorkomen of beperken van mogelijke problemen van kinderen na de scheiding van hun ouders. (2020)

Ondanks de inmiddels vele initiatieven en effectieve interventies zijn er veel kinderen in Nederland die langdurig stress en verdriet ervaren door de scheiding van hun ouders. Naast het bieden van effectieve jeugdinterventies is het wenselijk om als samenleving meer kennis te hebben over scheiding. Om te beginnen door met oprechte aandacht in gesprek te gaan met ouders en kinderen, over wat hen helpt in deze complexe periode in hun leven.

Namens het Nederlands Jeugdinstituut feliciteer ik KIES met haar 20-jarig bestaan.
Voor de 2000 hardwerkende professionals die met KIES werken, veel succes verder bij het maken van een effectief verschil voor deze kinderen!

Rechter Hein Schröder

Recht doen aan kinderen bij scheiding

Familierechter Hein Schöder bij NOS

Expertisecentrum Kind en Scheiding
'Als er al iets speelt, laat het dan de kinderen zijn', een prachtige uitspraak van '*LOESJE*' die verduidelijkt waarvoor volwassenen in een diversiteit van functies, zich inzetten voor het belang en welzijn van kinderen. En wanneer behartig je dan de belangen van de kinderen werkelijk? Wanneer doen we hen recht? Horen we kinderen voldoende en wanneer geven we hen werkelijk een stem?

Wat kinderen bij een scheiding nodig hebben is de veiligheid en het vertrouwen dat elk kind nodig heeft om onbelast op te kunnen groeien. Een omgeving waarin ze kunnen leren en opgroeien en de moeilijke dingen van het leven met enige dosering komen. Waar ouders zich inzetten voor het geluk en welzijn van hun kind en zorg dragen dat kinderen niet door hun loyaliteit in de knel komen. We hebben immmers in het kinderrechten verdrag met elkaar afgesproken dat kinderen mogen meepraten over belangrijke besluiten over hun leven.

Bij het regelen van de scheiding zijn het de ouders die verantwoordelijk zijn voor het realiseren van een met elkaar afgestemd ouderschapsplan. Echter ook zijn hun kinderen een partij bij hun scheiding. Dat wat de ouders afspreken, gaat de kinderen aan. Daarom is ook het rekening houden met de behoeftes en wensen van kinderen belangrijk. Dat vraagt niet enkel om kinderen te horen maar naar hen te luisteren. Het vraagt kunnen schakelen tussen volwassen en kindertaal, leeftijd en niveau. Het vraagt om veiligheid, zorgvuldigheid, geen interpretaties en privacy. Het vraagt om afstemming tussen ouders onderling én tussen ouder en kind. Het gaat om op verantwoorde wijze kinderen betrekken en de verantwoordelijkheid bij ouders laten. Als we dat goed regelen, komen rechters minder vaak onnodige kinderworstelingen tegen. Na eerder contact van enkele jaren geleden, vroegen we rechter Hein Schröder naar zijn visie op het recht doen aan kinderen bij scheiding en over zijn mening m.b.t. het belang van KIES.

Graag wil ik ingaan op het verzoek, als kinderrechter iets te zeggen over het belang van KIES, nu KIES 20 jaar bestaat. Men heeft mij ook gevraagd omdat ik vier jaar geleden het initiatief nam om bij de rechtbank Overijssel een proef te starten waarin de rechter scheidende ouders serieus bevraagt: "Hoe hebben jullie met je kinderen gesproken over het ouderschapsplan? "De pilot beoogt daarmee invulling te geven aan de wettelijke bepaling hierover. Over deze pilot straks meer.
Om het belang van KIES te kunnen waarderen, is het volgens mij nodig om mijzelf te verplaatsen naar het perspectief van het kind. Dat is niet zo eenvoudig omdat ik al 50 jaar kind af ben. Mag ik u daarom meenemen naar het moment dat ik vier jaar was? Bij een familie-uitje in een fantastisch grote speeltuin stond ik samen met mijn tante gefascineerd te kijken naar grote jongens die hardliepen in een ronddraaiende ton.

'KIES is voor kinderen in scheiding een zeer waardevol hulpmiddel dat ook van rechters meer aandacht verdient dan het tot nu toe krijgt'

Na een poosje had ik het wel gezien en trok aan de geblokte jas van mijn tante die hoog naast mij uittorende. "Tante, zullen we verder gaan? "Een vreemd gezicht keek vragend omlaag naar het kleine jongetje in een kort blauw broekje naast haar. Tot dat moment had ik in alle veiligheid vol nieuwsgierigheid staan kijken naar de grote wereld. Maar die veiligheid was nu weg. Ik schrok enorm. De vreemde dame was heel lief en bracht mij direct naar een hulppost waar werd omgeroepen dat ik zoek was. Ik liet mij door niks troosten (alle snoepjes ten spijt) totdat mijn ouders weer in beeld kwamen.

Ik ben geen kind van gescheiden ouders maar mogelijk benadert dit een beetje wat kinderen in scheiding overkomt: hun natuurlijke speelse nieuwsgierigheid naar de wereld stokt bij het wegvallen van de vanzelfsprekende geborgenheid van hun ouders.
Wat doe je dan als kind? Je houdt je muisstil en vraagt je af wat je fout hebt gedaan. Je observeert je ouders om het juiste moment te leren zien dat je weer op hen mag leunen. Daarom hebben deze potjes zulke grote oren.

Ik denk aan het beeld dat mij inspireerde tot het starten van de proef in Overijssel: een kinderpsycholoog die op een cursusdag voor rechters vol overgave vertelde van de kleine Max van vijf jaar uit haar praktijk. Met foto's liet zij zien hoe Max op haar verzoek de scheiding na speelde met speelgoed uit de speelhoek: een erg grote krokodil met open bek met tanden met daarbovenop nog een haai. Zichzelf plaatste hij op een hoge toren, van ver weg toekijkend naar de scheiding.
Bij dit beeld dacht ik: kinderen zien en weten heel veel maar wij volwassenen (en hun scheidende ouders) horen er weinig over, want zij houden zich muisstil. Daarom is het zo belangrijk dat er zoiets als KIES bestaat dat kinderen helpt om zich te leren uitspreken en ouders helpt daarnaar te luisteren.

Hoewel kinderrechters echt wel weten van het bestaan van KIES, speelt het KIES traject zich veelal in de periferie van hun werk af. Voorwaarde voor het KIES traject is, zoals bij alle begeleiding en jeugdhulp wettelijk is bepaald, namelijk dat beide ouders daarmee kunnen instemmen. Dat zullen veelal die ouders zijn die het onderling over de scheiding eens kunnen worden en daarom met één advocaat een verzoek indienen bij de rechtbank. Voor rechters ligt de kern van hun werk juist bij díe zaken, waar ouders het onderling niet eens worden over de scheiding en daarom ieder met een eigen advocaat de rechtbank benaderen.

De echtscheidingsverzoeken waar ouders het onderling eens zijn en met één advocaat de rechtbank benaderen, worden op de rechtbank schriftelijk afgedaan (de rechter ziet deze ouders niet in een zitting). Bij het schriftelijk afhandelen wordt veel werk gedelegeerd en vindt het toezicht door een jurist met een piepsysteem plaats. Rechters komen daar nauwelijks aan te pas.
Uit de proef die in Overijssel heeft gedraaid blijkt naar mijn mening dat wanneer je van ouders een serieus verslag verlangt over hoe zij met de kinderen hebben gesproken over het ouderschapsplan, dit zinvolle informatie oplevert. Die kan dienen als vroeg-melding voor toekomstige problemen. Landelijk speelt naar aanleiding van de pilot op dit moment bij de rechtbanken deze vraag: hoé ouders effectief te bevragen naar het gesprek met hun kinderen over het ouderschapsplan. Dit zijn dus nu juist de soort zaken waar KIES haar werkveld heeft.

Er speelt nog iets anders. Rechters zien in toenemende mate dat het belangrijk is om de mening van kinderen serieus te nemen en zijn steeds meer van plan kinderen al vanaf acht jaar te gaan horen op de rechtbank. Verschillende rechtbanken zijn hier al volop mee bezig. Juist de kinderen tussen de acht en de twaalf behoren tot de groep waar KIES tot nu toe de beste resultaten heeft geboekt. Rechters kunnen dus nog een hoop leren van de ervaring van KIES (coaches). Dat zouden zij dan goed kunnen inzetten bij het horen van deze leeftijdsgroep.

KIES is voor kinderen in scheiding een zeer waardevol hulpmiddel dat van rechters meer aandacht verdient dan het tot nu toe krijgt. Ik feliciteer KIES met hetgeen zij in de afgelopen 20 jaar heeft bereikt. Het zou goed zijn dat KIES haar werk vaker en indringender bij rechters onder de aandacht brengt omdat het hen kan helpen de belangen van het kind beter in beeld te krijgen.

Het Expertisecentrum Kind en Scheiding geeft regelmatig trainingen, workshops en nascholingen voor professionals.
Ook worden er presentaties over kinderen en scheiding en de verschillende mogelijkheden van KIES verzorgd voor heel diverse instanties.

Claudine Silanoe Lemmens is Mediationfunctionaris en organiseerde een bijeenkomst voor zo'n interactieve presentatie.

'De rechtbank en het gerechtshof - en Bureau Mediation 's-Hertogenbosch, onderschrijven van harte het programma KIES.'

In 2019 heeft Nelly Snels-Dolron op uitnodiging van Bureau Mediation van de rechtbank Oost-Brabant en het gerechtshof 's-Hertogenbosch een presentatie gegeven over KIES aan medewerkers van de teams Familie- en Jeugdrecht.

'Het was een meer dan geslaagde bijeenkomst over KIES'

Voor deze lunchbijeenkomst waren ook familiemediators aangeschoven die regelmatig mediation trajecten voor de rechtbank en het gerechtshof uitvoeren. Het was een meer dan geslaagde bijeenkomst, met ruimte voor vragen en discussie.

Nelly heeft de aanwezigen uitgebreid verteld over de geschiedenis, doelen en mogelijkheden binnen KIES. Uit deze presentatie werd duidelijk dat een scheiding altijd een moeilijke periode is voor kinderen en hun families, maar dat een hoop leed voorkomen kan worden als zij tijdig de juiste hulp en steun krijgen en als hun stem gehoord en meegenomen wordt in het vormgeven van het contact met (groot)ouders.

Hoewel de rechtbank en het gerechtshof - en Bureau Mediation als onderdeel daarvan - niet zelfstandig verwijzen naar KIES, is het wel een programma dat zij van harte onderschrijven en in voorkomende gevallen ook zullen voorhouden als mogelijkheid in de verschillende opties die er zijn voor kinderen van gescheiden ouders.

Gefeliciteerd KIES,

Claudine Silanoe-Lemmers, Mediationfunctionaris

De Gemeente

GEMEENTE Arnhem

'Ik zie dat veel gemeenten vooral hulp aan ouders bieden en inkopen, denk bijvoorbeeld aan omgangsbegeleiding. We moeten echt meer doen voor de kinderen die dit aangaat. KIES is daarvoor een mooie methode!'

Lotte Barink- Sr. bestuursadviseur sociaal domein Bestuursadviseur huiselijk geweld, kindermishandeling en complexe scheidingen bij Gemeente Arnhem

Lotte Brink werkt als Sr. bestuursadviseur sociaal domein bij de Gemeente Arnhem. Ze heeft goede ervaringen met KIES. 'Onze wens is: voorkomen dat een scheiding uit de hand loopt. Dat doen we door het juiste hulpaanbod aan te bieden, ook voorliggend.'

Wij zetten in op preventie
De Gemeente Arnhem werkt sinds 2017 met KIES. De KIES coaches werken met de door de Universiteit van Utrecht en effectief bevonden methode KIES die ook is opgenomen in de databank van het NJI. In Arnhem kiezen we voor preventie voorop, liever voorkomen dan genezen. Daarom zetten we graag in op effectieve middelen en methodes om inzet van jeugdzorg te voorkomen of er vroegtijdig bij te zijn als er problemen zijn. Zo'n wetenschappelijke basis bij de effectiviteit van de KIES-methode is zeker helpend.

KIES als onderscheidend aanbod
We willen juist de kinderen helpen om de (complexe) scheiding van ouders een plek te geven, zodat zij niet zelf in de problemen komen of in hun latere leven meer problemen krijgen. Wat we zien is dat veel van het aanbod voor scheidingen op ouders gericht is. Daarin is KIES onderscheidend, waarmee wij als opdrachtgever erg blij zijn! Onze wens is: voorkomen dat een scheiding uit de hand loopt. Dat doen we door het juiste hulpaanbod aan te bieden, ook voorliggend.

Waarom we KIES aanraden voor andere gemeentes
In onze regio zien we dat er steeds meer complexe scheidingen voorkomen. Het scheidingspercentage ligt inmiddels op 40 procent en daarvan loopt 15-20 procent uit op een complexe scheiding.
Dat zien wij terug bij onze lokale teams: steeds meer ouders en hun kinderen vinden hun weg naar de wijkcoach, vaak ook via de Rechtbank.

Het kind centraal
Voor het aansluiten bij de behoefte van gemeentes en onze gemeente kan KIES zeker helpen om het belang van het kind centraal te (blijven) stellen bij (complexe) scheidingen.
Ik zie dat veel gemeenten vooral hulp aan ouders bieden en inkopen, denk bijvoorbeeld aan omgangsbegeleiding. We moeten echt meer doen voor de kinderen die dit aangaat. KIES is daarvoor een mooie methode!

De Gemeente Arnhem verwijst o.a. via het scheidingsloket naar KIES

Informatie
Via www.kiesvoorhetkind.nl kunnen ouders en kinderen op één plek in Nederland en België informatie over KIES, scheiding en kinderen vinden. Verwijzers in de regio Arnhem kunnen bovendien rechtstreeks en via het digitale scheidingsloket informatie verstrekken en verwijzen naar KIES.

Samenwerken met de jeugdburgemeesters

Tussen de Loonse en Drunense Duinen, de rivier de Maas en de Gemeenten 's-Hertogenbosch en Waalwijk ligt de Gemeente Heusden. De gemeente is een samenvoeging van de kernen Drunen, Vlijmen, Doeveren, Elshout, Giersbergen, Haarsteeg, Heesbeen, Hedikhuizen, Herpt, Nieuwkuijk, Oudheusden en het mooie vestingstadje Heusden.

In februari 2022 zijn Nienke en Daan gekozen als de Jeugdburgemeesters van de gemeente Heusden. Ze hebben daarvoor een officiële ambtsketen ontvangen.
Nienke en Daan zijn voor een jaar de rechter- en linkerhand van Burgemeester Willemijn van Hees. Ze zijn gekozen uit meerdere kandidaten afkomstig uit verschillende groepen 7 van de Heusdense basisscholen. Dit jaar mogen ze meedenken over diverse onderwerpen binnen de gemeente Heusden. Binnenkort zal ook de scheidingsproblematiek met hen besproken worden.

Burgemeester Willemijn van Hees
Het is fijn dat ik er niet alleen voor sta. De jeugdburgemeesters vertegenwoordigen de gemeente Heusden niet alleen bij evenementen, herdenkingen en bijzondere ontvangsten samen met de burgemeester. Ook mogen ze meedenken en praten over belangrijke thema's en oplossingen in de gemeente Heusden en dat is fijn.
Nienke en Daan willen de gemeente zo goed mogelijk helpen. De gemeente Heusden wil van hen graag weten welke aanbevelingen de jeugdburgemeesters voor de gemeente heeft. Ik vind het ook belangrijk dat we de ideeën van kinderen serieus nemen omdat het om hun toekomst gaat en dus ook voor de kinderen met gescheiden ouders.

Jeugdburgemeesters Nienke en Daan
Nienke en Daan helpen de 'echte' burgemeester graag met een aantal beslissingen en aanbevelingen. Ze vertellen hoe ze denken over aandacht voor kinderen in diverse onderwerpen. Binnenkort gaat burgemeester Willemijn van Hees met hen praten over kinderen met gescheiden ouders. Hoe belangrijk het is dat hun gemeente bijdraagt aan de rechten voor en het ondersteunen van Kinderen In Een Scheiding met KIES.

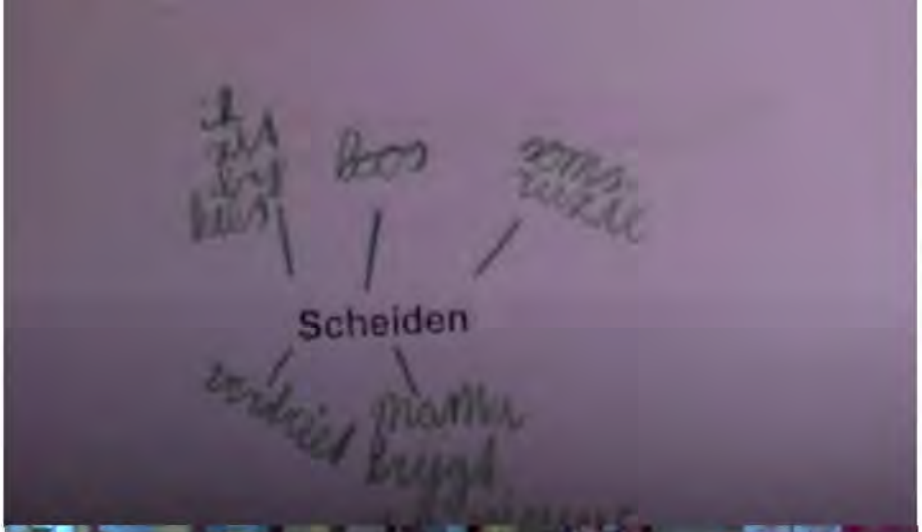
'Ook in de Gemeente Heusden werken KIES coaches die kinderen helpen'

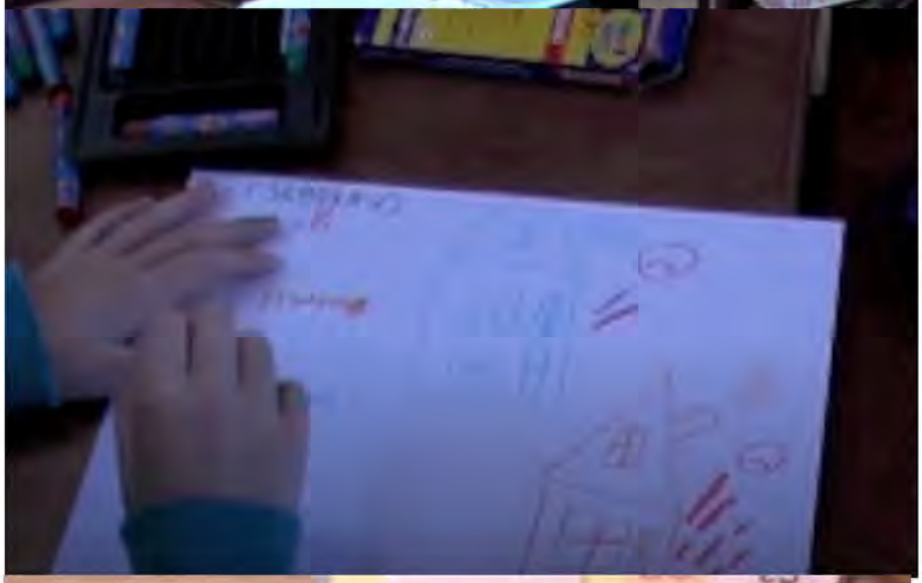
Burgemeester Willemijn van Hees
Burgemeester Willemijn van Hees geeft aan dat hun gemeente het belangrijk vindt dat er aandacht is voor de veiligheid en het welzijn van kinderen. De gemeente heeft dit jaar gekozen om signalen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar te maken. Dit doen ze onder de vlag van 'ze leven nog lang en gelukkig'. Hierbij werkt de gemeente samen met verschillende partners, zoals het Expertisecentrum Kind en Scheiding. In de gemeente werken ook KIES coaches die kinderen helpen.
Voor hun rol als Jeugdburgemeesters voor de gemeente Heusden staan de Heusdense initiatieven centraal. Nienke en Daan zetten daarop vooral in op "samen kunnen we de wereld verbeteren"!

'De burgemeesters feliciteren het Expertisecentrum Kind en Scheiding met 20 jaar 'Dromen, durven en doen' voor KIES!'

GEMEENTE HEUSDEN

AAN ALLE JEUGDBURGEMEESTERS

Jeugdburgemeesteer ben je niet zomaar. Dat is best een belangrijke taak. Voor alle kinderen van een gemeente is het erg fijn dat jeugdburgemeesters hun belangen vertegenwoordiegen en de rechten van kinderen en jongeren onder de aandacht houden bij volwassenen. Deze rechten van kinderen bij een scheiding bijvoorbeeld:

Kinderrechten bij scheiding
Kinderrechten bij scheiding
Als ouders gaan scheiden maken ze afspraken. Bijvoorbeeld over wanneer je welke ouder ziet. De afspraken die ouders maken kunnen best verschillend zijn en ouders kunnen er ook verschillend mee omgaan.
Weet je dat kinderen ook rechten hebben bij wat ouders afspreken en doen?
Kinderen hebben bijvoorbeeld het recht op hun identiteit en je familiegeschiedenis te (leren) kennen. Ook hebben kinderen recht om van allebei hun ouders te houden en allebei hun ouders te zien? Dit recht is zo besloten en staat officieel geschreven in het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties.

Kinderen In Een Scheiding
Misschien ben je of ken je als jeugdburgermeester een kind met gescheiden ouders. Wist je dat voor 2002 er veel minder aandacht en hulp was voor kinderen met gescheiden ouders? Voor 2002 ging alle aandacht bij een scheiding naar de volwassenen. Het was voor kinderen toen nog moeilijker om te delen hoe het allemaal voor hen was. Tegenwoordig is er wel aandacht voor kinderen. Ze kunnen op school of op een andere plaats in hun gemeente naar KIES. Als dat in jouw gemeente nog niet zo is, dan is er misschien een andere oplossing. Misschien vind je het wel belangrijk dat kinderen in jullie gemeente ook naar KIES kunnen gaan? Wijs je collega Burgemeester en de wethouders dan eens op de website www.kiesvoorhetkind.nl en vertel dat KIES een door de Universiteit Utrecht onderzocht en bewezen werkend programma is.

Helpen
Wil jij zelf graag andere kinderen een steuntje in de rug bieden en heb je tips voor kinderen met gescheiden nouders? Stuur ons een e-mail en we nemen dan contact met je op. Je kunt bijvoorbeeld een stukje schrijven over KIES en kinderen met gescheiden ouders in je gemeente of juist over waarom je KIES op de scholen zou willen of welke tips je hebt aan de regering om beter te zorgen voor kinderen met gescheiden ouders. We horen het graag van je! Mail ons op info@kiesvoorhetkind.nl

Expertisecentrum Kind en Scheiding

Scheiden, waar moet je aan denken ?

Wanneer jij en je partner jullie huwelijks of liefdesrelatie beëindigen, zijn er veel dingen die moeten gebeuren en waar jullie beslissingen over moeten nemen.
Als eerste is het belangrijk te beseffen dat als je heel zeker bent van jullie besluit, jullie kinderen deze melding het allerbeste tijdig en voor anderen kunnen horen. Als dat kan is het vertellen aan je kinderen, hoe moeilijk ook, wel het 'meest fijn' voor de kinderen zelf als je de boodschap samen vertelt. De scheidingsmelding is bij voorkeur thuis, zonder speciale dag of uitje, afgestemd op de leeftijd van de kinderen, geen overbodige informatie, eerlijk, kort en zonder oordelen over elkaar. Nadat de kinderen op de hoogte zijn gebracht vertel je ook jullie voornemen aan familie, vrienden, de buren, de school, kinderopvang en begeleiders van eventuele clubjes van de kinderen. Op die manier begrijpen andere volwassenen de situatie waarin jullie kind en jullie zelf verkeren.

De overige te regelen zaken en te nemen beslissingen gaan over jullie woonsituatie, de verdeling van financiële zaken en jullie gezamenlijke bezittingen. Het allerdierbaarste waarover jullie moeten nadenken en besluiten is over de verzorging, opvoeding en verblijf van de kinderen.
Afhankelijk van of jullie samen nog goed door één deur kunnen of enorme moeite hebben met communiceren kiezen jullie voor een gezamenlijke mediator of een eigen advocaat. Als alles geregeld en afgesproken is kan wel alleen een advocaat de scheiding indienen bij de rechtbank. Maar ook dat kan een mediator voor jullie regelen.

Het is enorm belangrijk om het perspectief van kinderen bij scheiding niet uit het oog te verliezen. Daarvoor zijn er mediators en advocaten die met KIES werken of samenwerken met een KIES coach.
Bij de mediator of advocaat bespreken jullie wat in het ouderschapsplan komt te staan en hoe jullie de omgang als ouders van jullie kinderen regelen. Door de focus te houden op wat nog wel kan of waar je bereid in bent aan te werken voor het belang van jullie kind, komen jullie samen een heel eind als ex partners maar wel voor altijd de ouders van jullie kind.

Bedenk dat je later samen bij een sportwedstrijd, optreden, diploma uitreiking, huwelijk en geboorte zult kunnen staan als je bij de scheiding de pijn van teleurstellingen niet leidend laat zijn en elkaar kunt bedanken voor de tijd die je samen was, leerde groeien door wat je met elkaar meemaakte, maar vooral met elkaar jullie kind zijn of haar leven gaven.
Die focus op jullie kind is belangrijk voor diens ontwikkeling en wijze waarop het terug kan kijken op zijn of haar jeugd en ouders.

"Het duurde echt even voor we ons echt bewust waren dat onze ruzies ook te maken hadden met het niet goed afronden van onze relatie. Dat moet wel. Er waren immers ook goede tijden. En nu moeten we elkaar loslaten en de verantwoordelijkheid als ouders en voor ons eigen leven nemen. De liefde is hard werken, scheiden ook! Maar inmiddels drinken we zelfs gewoon even koffie bij het halen en brengen zoals Bart en Jolein bij KIES wensten. Dank KIES!"

Eva, moeder van Bart en Jolein

Scheiden

Vaak is niets wat het lijkt

"De roze wolk spat ineens uiteen!"

Scheiden is op zich niets nieuws. Maar meestal is dat het wel als het jezelf overkomt. Dan is een scheiding misschien niet wat het lijkt. Wat staat je te doen en waar moet je zijn, en wat gebeurt er met de kinderen?

Alsof de aarde blijft schudden.
Het is voor niemand een verrassing dat er veel scheidingen zijn. Voor elk kind, 86.000 elk jaar die horen dat hun ouders gaan scheiden, en hun ouders is het evengoed een heel grote gebeurtenis in hun leven. Een jongen, 13 jaar, omschreef zijn ervaring eens 'alsof de aarde blijft schudden'. Hij heeft gelijk. Scheiding biedt kinderen vaak een langdurige onrustige situatie. Het is zoals bij een roze tak met bloesem waar onverwachte doornen zitten, lang niet altijd zichtbaar. Voor anderen is ook bij kinderen niet altijd zichtbaar hoe een scheiding situatie is en wordt ervaren.

Voor altijd verbonden
Ouders en kinderen die vanuit een gezinssituatie in een scheidingsituatie komen, gaan zich anders tot elkaar verhouden. Natuurlijk blijven kinderen en ouders en omgekeerd voor altijd verbonden. Dat is genetisch een feit en onomkeerbaar. Wel kan er iets veranderen in de relatie door ervaringen, gedachtes, gevoelens en gedrag.

Vertrouwen
Bij een scheiding situatie zijn alle direct betrokkenen kwetsbaar. Meestal zijn de (a.s.) ex partners gekwetst of geraakt in hun vertrouwen, er zijn veel emoties en er moet ondertussen ineens van alles geregeld worden. Er is sprake van een nieuwe veranderde en onzekere situatie. Je weet minder wat je aan elkaar hebt maar creeert de nieuwe situatie met elkaar. Dat geldt voor ouders én evengoed voor kinderen.
Na en scheiding is dan ook tijd en ruimte nodig om opnieuw met elkaar af te stemmen, vertrouwen te krijgen en zekerheden te gaan ervaren

"Alsof de aarde blijft schudden"

Dé scheiding bestaat niet
Omdat zoveel ouders en kinderen een scheiding meemaken, spreken we al vaak over scheiding of complexe scheiding in het algemeen. Er bestaat echter geen algemene situatie van een scheiding of complexe scheiding. Juist als we deze denkwijze hanteren zijn kinderen en ouders niet gesteund en geholpen. Elke scheiding en elke situatie, elke ouder en elk kind is uniek en heeft een eigen verhaal, perspectief, mogelijkheden en eigen ervaringen en behoeftes. Ieder heeft eigen aandacht, tijd en ruimte nodig en een eigen proces. Dat maakt dat bij een scheiding alle perspectieven recht gedaan moet worden middels een trauma sensitieve benadering. Kennis over de uiteenlopende processen van individuen en een open neutrale begeleiding vanuit behoeftes en naar mogelijkheden zijn essentieel in het kunnen realiseren van paralel of verbonden ouderschap na scheiding.

Aansluiten
De methodiek KIES benadert de scheiding vanuit het perspectief van het kind en neutraal ten opzichte van de ouders en de scheiding. De ervaringen, gedachtes en gevoelens en behoeftes en mogelijkheden van het kind staat centraal. Dát is immers waarmee het kind verder moet en waarbij ouders hun kind kunnen begeleiden in verstandig en volwassen ouderschap. Doordat een scheiding situatie ouders blinde vlekken kan geven en dit juiste keuzes kunnen maken om een constructieve opvoeding te realiseren kan beperken, is het tijdig bewust maken van het complete plaatje en aanreiken van informatie, tools en handreikingen voor ouders én kinderen helpend en voorkomt dit onnodige escalaties.
Met KIES sluiten professionals, de KIES Mediator en de KIES coach aan op de behoeftes en mogelijkheden van kinderen en hun ouders. Op de mens en alle direct betrokkenen, niet op de scheiding.

KIES
Voor 2002 dachten we meestal nog dat we ons bij scheiding enkel op ouders moesten richtten.. Zij waren de volwassenen en de scheiding ging hen aan. Een advocaat en/of een mediator regelde de scheiding en als de ouder psychische problemen ervaarde dan konden zij naar de huisarts of een hulpverlener. Kinderen kwamen pas in beeld als zij in de problemen kwamen. Er is dus veel veranderd in aandacht en begeleiding voor kinderen bij scheiding. Maar nog altijd is dezelfde aandacht per kind dat een scheiding meemaakt ook nodig.
Elk kind is immers het begin van een heel nieuw systeem!

Gescheiden?
KIES voor de kinderen.

www.kiesvoorhetkind.nl

Illustratie voor KIES Jenny Hoekstra

KIES voor preventie!
Kinderen komen te vaak beschadigd uit een scheiding, daarom is preventie en kiezen voor het kind noodzakelijk.

Een scheiding heeft veel invloed op kinderen. Na de scheidingsmelding breekt een onzekere tijd voor ze aan. Ze hebben veel vragen en zorgen, zoals waar ze straks wonen, zie ik beide ouders en familie nog wel, kan ik nog naar mijn school, is er nog genoeg geld, kan ik blijven sporten en houden mijn ouders nog van mij? Veel zorgen en vragen van kinderen met gescheiden ouders, blijven in hun hoofd. Ze willen hun ouders niet belasten of vinden de woorden niet om te vertellen wat hen dwars zit.

Woorden vinden voor wat we meemaken en voelen kan voor volwassenen al lastig zijn. Zeker als het gaat om heftige gebeurtenissen die een grote impact hebben op je leven. Voor kinderen is het woorden vinden nog lastiger. Ze beschikken nog over een minder grote woordenschat. Als we ons beseffen dat onze hersenen zich ontwikkelen tot we een jaar of zevenentwintig zijn, dan is het niet moeilijk te begrijpen dat het vinden van woorden en het kunnen plaatsen van gebeurtenissen in een context en kunnen omgaan met gevoelens over een situatie die je voorheen niet of nauwelijks kende, ongekend moeilijk kan zijn voor een jeugdige die de scheiding van zijn of haar ouders meemaakt.

Hoe goed je kunt omgaan met lastige dingen die je meemaakt als kind verschilt niet alleen per kind maar ook per leeftijd en situatie. Het kan tot op volwassen leeftijd duren dat iemand verschil kan maken tussen helpende en niet helpende gedachtes en dit ook kunt praktizeren. Als je als kind de scheiding van je ouders meemaakt heb je niet alleen je eigen ontwikkeltaken, maar wordt er ook verwacht dat je als vanzelf kunt omgaan met alle veranderingen en gevoelens die dat met zich meebrengt. We vragen dan iets onmogelijks van kinderen, maar ook van hun ouders die ook tijd nodig hebben om na scheiding hun leven opnieuw op te pakken en in te richtten.

Ouders zijn door hun scheiding een tijd minder of anders beschikbaar voor hun kinderen. Voor kinderen geeft dat een voelbare verandering die pijnlijk is en tot verwijdering kan leiden. Het raakt hun zelfvertrouwen en hun gevoel van ergens bijhoren. Het gezin van herkomst gaf hen immers bestaanrecht en als ouders niet langer van elkaar houden en je lijkt op je beide ouders, wat voor innerlijke strijd kan dat geven?

Vanuit een eigen overlevingsmechanisme kunnen kinderen bij een scheiding onbewuste keuzes maken. Ze kunnen zich oververantwoordelijk en/of onafhankelijk gaan gedragen, ze kunnen hun ouder(s) gaan pleasen en voor hun ouders gaan zorgen, ze kunnen extra hard gaan werken op school en zichzelf voorbij hollen, ze kunnen het 'perfecte', van zichzelf verwijderde kind worden, ze kunnen denken dat ze er niet toe doen, te lage eisen aan zichzelf en anderen stellen, houvast verliezen, de hoop en moed opgeven en depressief worden. Kinderen kunnen het vertrouwen in relaties kwijt raken, verbinding met hun ouder kwijtraken en vluchten in slechte eetgewoontes, middelengebruik, gokken, gamen of crimineel gedrag.

Elk kind en diens reactie op de scheiding vraagt om eigen aandacht. Soms vraagt het om hulpverlening. Door de inzet van professionele en effectief bewezen preventieve begeleiding en hulp maken we het verschil voor alle kinderen van nu en van later.

'Ik weet nog goed dat toen mijn ouders gingen scheiden dat we elk een koffertje kregen waar de spullen in konden'

Scheiden kan nu anders

Als je als ouder zelf kind bent met gescheiden ouders, dan ga je misschien wel makkelijker op zoek naar begeleiding voor je kind als je zelf gaat scheiden. Deze ouders kozen door hun eigen jeugdervaring voor KIES voor hun kinderen.

Als je ouders gescheiden zijn komt er veel op je af. Toen ik kind was waren er minder scheidingen dan er nu zijn. Maar misschien is het nog even erg. Je maakt het tenslotte voor jezelf mee en het is een indrukwekkend en heftig iets om mee te maken als kind.

Het heeft wel even geduurd voor ik echt snapte wat er gebeurd was en waardoor mijn leven zo anders was geworden. Tot op de dag van vandaag heeft de scheiding van mijn ouders uiteindelijk invloed op mijn leven. Er waren geen heel grote ruzies maar het was niet makkelijk doordat mijn moeder niet gelukkig meer was na de scheiding en het contact met onze vader ook behoorlijk anders werd. Ik voelde uit mezelf meer afstand tot hem.

Ik weet nog goed dat toen mijn ouders gingen scheiden dat we elk een koffertje kregen waar de spullen in konden die we steeds mee namen naar één van hen. Ik weet dat er voor mijn gevoel ook geen fijn thuis meer was. Het was zomaar ineens dat onze vader iemand anders had die bij hem woonde. Ik ben daar nooit aan gewend en onze band werd daardoor minder fijn. Eigenlijk was ik vooral erg verdrietig dat hij verliefd was geworden op iemand anders.

Mijn broertje is heel lang boos geweest. Boos op onze vader maar ook op de wereld. En daardoor voelde ik ook afstand van mijn broertje. Omdat mijn moeder erg verdrietig was en slecht voor zichzelf en ons ging zorgen was alles in mijn leven anders. De vriendin van mijn vader heeft haar best gedaan om goed en lief voor ons te zijn maar er was gewoon geen klik. Misschien achteraf ook uit loyaliteit en omdat onze moeder zo verdrietig was. Ik herinner me dat ik het liefste naar mijn vriendin ging die een moeder had die gezellig thee met ons dronk.

Bij mijn ouders miste ik eigenlijk altijd het oude vertrouwde en voor mij rustige thuis gevoel. Ik weet nog wel dat ik na de scheiding soms ook vergat bij wie ik was of dat ik even de regels niet wist. Moet ik vandaag ook alweer mijn tanden poetsen voor of na het eten? Mag ik zelf kiezen wat ik op mijn boterham wil of moest ik eerst kaas eten? Mag ik die dag nu wel of niet afspreken met vriendjes? Het viel me allemaal zwaar.

Door de scheiding verloor ik zeker ook mijn zorgeloosheid als kind. Door het minder onbevangen in het leven kunnen staan heb ik in de puberteit een tijdje problemen ontwikkeld met eten. Daardoor werd ik dan weer gepest, had ik minder contact en ging het ook niet lekker met studeren. Pas toen ik volwassen werd zag ik dat mijn jeugd anders verliep dan had gekund als onze ouders niet waren gescheiden. Het was vooral dat ik eigenlijk de steun van mijn ouders had gemist en tijdige aandacht en hulp me had kunnen helpen.

'Nu ben ik zelf gescheiden maar is er KIES voor de kinderen'

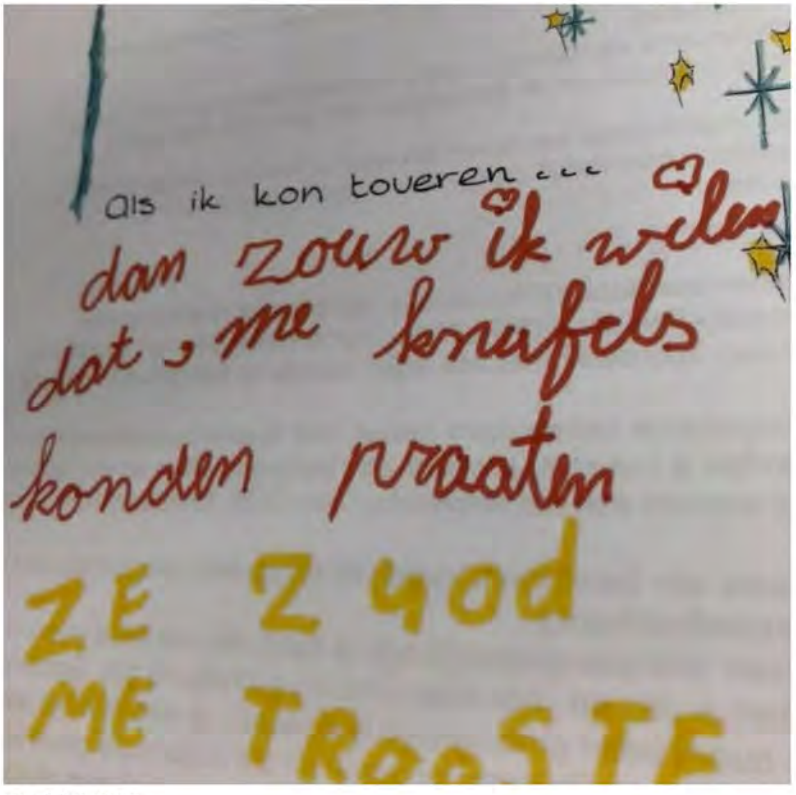
Inmiddels ben ik, cliché en passend bij de percentages van onderzoek, ook zelf gescheiden. Gelukkig zijn mijn ex-partner en ik ons wel bewust van de invloed die een scheiding op onze kinderen heeft. We gaan er anders mee om dan we allebei met onze ouders bij hun scheidingen hebben ervaren. Zo kwamen we al snel bij KIES uit en onze oudste is ook al geweest. Wat had ik dit graag vroeger voor mijzelf gehad. En wat had dit mij, mijn broertje én mijn ouders kunnen helpen.
Ik hoop van harte dat KIES ooit voor alle kinderen beschikbaar komt. Op school en voor iedereen en voor elke leeftijd.

'Dank jullie wel voor alles en gefeliciteerd met jullie ontzettend goede en belangrijke werk met 20 jaar KIES!'

Froukje

Moeder van dochter 12 jaar, zoon 8 jaar, KIES Friesland

"Je kinderen zijn je kinderen niet."

Kind bij KIES

-Kahlil Gibran-

Meisje 7 jaar bij KIES

"Je kinderen zijn je kinderen niet.
Ze zijn de zonen en dochteren van 's levens hunkering naar zichzelf.
Ze komen door je, maar zijn niet van je. En hoewel zij bij je zijn, behoren ze je niet toe.
Je mag hun je liefde geven, maar niet je gedachten. Want zij hebben hun eigen gedachten.
Je mag hun lichaam huisvesten, maar niet hun ziel, want hun ziel toeft in het huis van morgen, dat je niet bezoeken kunt, zelfs niet in je dromen.
Je mag proberen hun gelijk te worden, maar tracht niet hen aan je gelijk te maken.
Jullie bent de bogen, waarmee je kinderen als levende pijlen worden weggeschoten. Laat het gebogen worden door de hand van de boogschutter een vreugde voor je zijn."

Kahlil Gibran - De Profeet (1883-1931)

Astrid Seriese heeft dit prachtige gedicht, over kinderen zichzelf en kind laten zijn en blijven, vertaald in een song. Kijk daarvoor op het KIESvoorhetkind You Tube kanaal.

Als je ouders scheiden… Wat betekent dat ?

Kinderen & KIES

'Ik leerde dat je leven toch normaal kan zijn. Je moet echt naar de KIES groep gaan!'

Joris, 11 jaar, over zijn ervaring met KIES

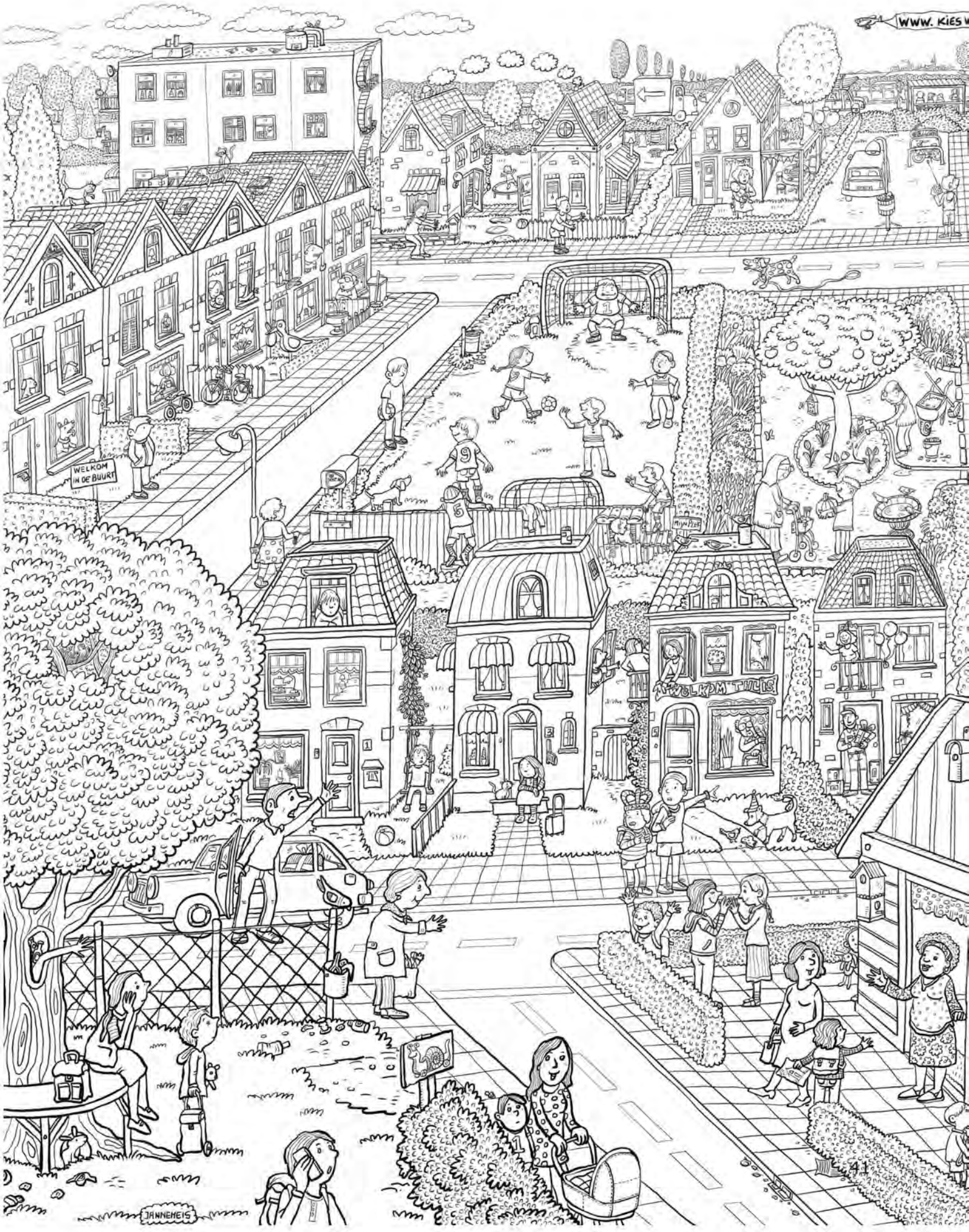
Waarom deed je mee aan de KIES groep?
Ik deed mee omdat ik gescheiden ouders heb. En omdat ik het best lastig vond dat ik ze niet tegelijk kan zien en nooit meer met hen samen wat leuks kan doen. En het voelt gewoon raar als je ouders gescheiden zijn. Als ik bij mama was dan miste ik mijn vader en als ik bij papa was dan miste ik mijn moeder.

Wat heb je gedaan tijdens de bijeenkomsten?
We hebben spelletjes gedaan en ook het verhaal van Sem elke week gelezen en over gepraat. En we hadden een mapje met werkbladen. Daar konden we dingen in opschrijven. Bijvoorbeeld, over je familie en hoe zij met elkaar kunnen opschieten. Gelukkig kan bij ons iedereen goed met elkaar omgaan, ook papa en mama. Maar dat was bij de andere kinderen in de groep niet allemaal zo. Het was wel een opluchting dat het bij ons wel goed gaat.

Wat heb jij geleerd bij KIES?
Ik heb ervan geleerd dat er meer kinderen zijn die hetzelfde meemaken als ik, dat vond ik het fijnste. En ik heb geleerd dat het leven toch normaal kan zijn, ook als je ouders gescheiden zijn. Dus dat je toch gewoon door moet gaan met je leven. En ik heb ook geleerd dat ik moet praten met andere mensen als ik verdrietig ben over de scheiding. Bijvoorbeeld met een vriend of broer of zus. Iemand die je goed kan vertrouwen. Ik hoef nu ook niet meer te huilen als ik afscheid neem van papa of mama. Ik ben blij dat ik heb meegedaan.

Wil je nog iets zeggen?
Ik wil tegen aan andere kinderen zeggen dat als je gescheiden ouders hebt dat je echt naar de KIES groep toe moet gaan en dat je zoveel mogelijk moet praten over hoe het met je gaat. Dan kun je het kwijt en dan ben je opgelucht. Dan kunnen andere mensen je helpen en dan ben je er niet alleen mee.

Joris deed me aan KIES in Noord Brabant

WWW. KIES
WELKOM IN DE BUURT
WELKOM THUIS
JANNEMEIS

Gescheiden ouders...
Waar ben je dan thuis?

In misschien wel elke straat, tenminste in elke wijk, in elk dorp en in elke stad, wonen kinderen met gescheiden ouders.

Jonge kinderen met gescheiden ouders, basisschool kinderen met gescheiden ouders, jongeren, jong volwassenen, maar ook volwassen kinderen met gescheiden ouders. En dus ook gescheiden ouders en samengestelde gezinnen.

Wat zie jij op deze kijk kleurplaat?
Zie je het samengestelde gezin? Een berichtje per ballonpost aan...?, zwaaien als je elkaar toevallig ziet en je ouders als buren? Er valt nog veel meer te ontdekken. Misschien herken je iets van jezelf?

Je kunt je eigen dorp of stad kleuren, misschien maak je er graag een verhaal bij of een gedichtje. Of vertel je wat je ziet aan je ouders, opa en oma of je juf. Of praat je er bij KIES nog eens over met andere kinderen.
Veel plezier met deze kleur, kijk en praatplaat!

Jannemeis
Studio Vliegwerk

Expertisecentrum Kind en Scheiding

Wat nu?

kies voor het kind

Het is de nachtmerrie waar je als ouder niet bewust voor kiest. Je krijgt samen een kind en er verandert zoveel in je leven dat je jezelf en je partner niet meer herkent. Hoe graag je ook anders zou willen, de relatie loopt niet meer zoals voorheen.

Wanneer een scheiding met jonge kinderen onvoormijdelijk is. Wat dan?

Korte informatie en tips omgang bij scheiding 0-2 jaar:

*Een baby heeft veel liefde, zorg en aandacht nodig van beide ouders, zeker geen geruzie.
*Een omgangsregeling voor baby's met eenmaal per twee weken naar de andere ouder of co-ouderschap wordt afgeraden
*Het is belangrijk te weten dat kinderen zich in de eerste twee jaar gaan hechten aan ouders en verzorgers
*Voor de hechting goed is dat beide ouders verzorgingsmomenten met het kind hebben zoals eten geven/voeden, in bad doen en naar bed brengen
*Liever vaker korte kwalitatieve momenten dan minder vaak lang contact
*Een omgangsregeling die werkt voor baby's is anders dan wanneer kinderen ouder zijn
*De behoefte van baby's is anders dan van wat oudere kinderen
*Een kindje dat nog zo jong is ontwikkelt zich in korte tijd best snel. Dat wil zeggen dat ook het slaapritme, eetgewoontes etc. steeds anders wordt en moet volgen wat het kindje nodig heeft
*Probeer flexibel zijn wanneer dat nodig is voor je kind (ziekte kind bijvoorbeeld), in goed overleg afstemmen (verjaardagen en feesten)
*Duidelijke afspraken hanteren werkt verder het beste voor het kind
*Verander niet te veel in de wijze van zorgen, rituelen, dagritme e.d. voor het kind
*Wat je ook doet, zet de liefde voor jullie kindje voorop.

Meer informatie: www.kiesvoorhetkind.nl

Nog maar net vader en moeder en dan scheiden?

Uit de vele verhalen...
De meest pijnlijke vragen en mooiste verhalen en vragen bereiken het Expertisecentrum Kind en Scheiding. Elk verhaal en elke hulpvraag is anders. Wat het beste besluit is voor het kind dat ouders ook samen waar kunnen maken verschilt per situatie.

Maartje en Leo ervaarden vanaf de zwangerschap dat ze misschien niet de juiste keuze hadden gemaakt om een kind te nemen. Maartje werd depressief bij de gedachte op deze wijze een kind op te gaan voeden en Leo vond het thuis niet langer echt gezellig. Maartje was Maartje niet zoals hij haar kende. Op een avond met hun gezamelijke vrienden lag Maartje weer thuis op de bank. Leo had het ondertussen net te gezellig met een vriendin van Maartje op een feestje. Hij durfde het niet te vertellen. Zo was het niet bedoeld, hij had wat teveel gedronken. En toen was er het vaderschap dat gebroken nachten bracht. Hij biechtte uiteindelijk aan Maartje op dat hij zo niet verder kon. Waar was hun oude leven? Maartje was behalve geschrokken van het gezellige verhaal met een wederzijdse vriendin ook in twijfel of ze hier nog wel voor wilde knokken. Was hun relatie dat nog wel waard en wat wilde ze zelf?

Maartje verdiepte zich in de mogelijkheden om te scheiden. Daarnaast benaderde ze KIES. De bezorgdheid die ze voelden voor hun pasgeboren dochter was niet onterecht. Zij zou haar leven lang verder moeten met gescheiden ouders. De vraag die ze kregen was of er nog liefde was? En wat de liefde hen vertelde?

"We zijn zo blij dat we elkaar niet zijn kwijt geraakt"

Zowel Maartje als Leo werden door één mailwisseling op een ander denkspoor gezet. Er was zeker liefde. Maar er was ook veel pijn en gemis. Ze besloten in relatietherapie te gaan. Ongeveer een jaar later stuurden ze opnieuw een e-mail. "Bedankt, jullie kiezen echt voor de kinderen én de ouders. We zijn blij dat we elkaar niet zijn kwijtgeraakt".

Het belang van de kinderen, dát is het uitgangspunt

Omdat je er als mediator als eerste bij bent...

Je kunt een bosbrand blussen met een klein glaasje water: het is een uitdrukking die ik zelf graag gebruik om uit te leggen waarom je als familie-mediator (of advocaat) óók met bij de betrokken kinderen in gesprek moet gaan. Immers, jij kunt daarmee voorkomen dat er door de betrokken ouders een 'verkeerde' weg wordt ingeslagen. Ouders in scheiding hebben zonder uitzondering het beste voor met hun kinderen. 'We willen er alles aan doen om onze kinderen zo weinig mogelijk te laten lijden onder de scheiding' is een zin die vrijwel elke mediator te horen krijgt. En ouders menen dat ook! Ze houden allemaal zielsveel van hun kinderen en ze zouden hun hand voor ze afhakken. Alleen, tijdens het regelen van die scheiding is het in de praktijk brengen van die woorden erg moeilijk. Al was het alleen al omdat kinderen zelf doorgaans helemaal niet duidelijk maken welke regeling ze het liefst zouden willen. En niet zeggen wat ze zo dwars zit. Omdat vrijwel elk kind net zoveel van papa houdt als van mama en ze beiden niet wil kwetsen. Dus: óf zich helemaal niet bloot geeft óf tegen mama zegt wat ze graag wil horen en tegen papa precies hetzelfde, maar dan omgekeerd. Dat is niet 'liegen', dat is 'worden meegesleurd in loyaliteit'. Voor ouders is dat soms lastig te vertalen. Hoe vaak wij niet horen: 'het gaat goed met de kinderen, ze hebben het nauwelijks over de scheiding!'

Radiostilte

Juist zo'n radiostilte is verdacht: want voor elk kind is de scheiding van papa en mama reuze ingrijpend. En juist daarom is het zo belangrijk om als mediator in die fase al met de kinderen in gesprek te gaan. Best eng om te doen. Veel mediators voelen zich daar onzeker over. Logisch, want veelal ben je daartoe ook eigenlijk niet opgeleid. Toch is het super belangrijk om over je eigen schaduw heen te springen en het gesprek met de kinderen wél aan te gaan. Op een laagdrempelige en veilige manier, met handige tools, op de KIES-manier. Voor de ouders is het feit dat je dat als mediator doet op zich al een eyeopener. 'Is dat nodig dan? Het gaat hartstikke goed met mijn kind?' Ja, dat is nodig, zal je antwoord zijn. Want juist uit liefde en loyaliteit zal je kind juist aan jou niet vertellen wat hij kwijt moet over de scheiding.

KIES training voor Mediators

De training tot KIES mediator helpt professionals die ouders helpen in de fase van het regelen van de scheiding en het maken van het ouderschapsplan. Aan het eind van de trainingsdag is je rugzakje gevuld met tips en handvatten om dat eerste, zo heel belangrijke gesprek met de kinderen te durven en kunnen aangaan. Om de ouders uit te leggen hoe het werkt. Niet omdat je daarmee direct een gekwalificeerde KIES coach zou zijn, maar omdat je daarmee die brand meteen al kunt blussen.

"Al was het alleen al omdat kinderen zelf doorgaans helemaal niet duidelijk maken welke regeling ze het liefst zouden willen."

Yolande de Best - www.bestmediation.nl
MfN familie mediator, pedagoog en KIES-coach en KIES Mediator
Ze geeft samen met orthopedagoog Jacquelijn van der Vijver de training KIES mediation

Yolande is auteur van de volgende boeken over relaties en scheiding:
De eerste 100 weken na je scheiding
Hun scheiding, mijn leven
Scheiden zonder vechten
Opa en oma 2.0

KIES Mediator Irma Wonink

Scheiden is meer dan alleen financiële en juridische afspraken maken

KIES Mediator Irma Wonink is MfN geregistreerde, gecertificeerde en geaccrediteerde mediator met specialisatie familierecht. Dat betekent dat Irma aan kwaliteitseisen voldoet en verplicht volgens bepaalde gedragscodes werkt. Irma werkt op een directe en een no-nonsense manier waarin aandacht is voor emotie, praktisch en mensgericht waardoor het beste resultaat met het regelen van een scheiding waarbij kinderen betrokken zijn, gehaald kan worden. Irma gunt haar cliënten een succesvolle scheiding.

In 2018 heeft Irma meegedaan aan het programma " Liefde is" met Sophie Hilbrand. Haar cliënten Obbe en Roos zijn daarin te zien in hun scheidingsproces.

Irma Wonink -
www.familyfirstmediation.nl

Mediation voor ouders met aandacht voor het kind

Sinds 2006 werkt Irma vanuit haar praktijk Family First Mediation. Bij haar begeleiding van de scheiding worden kinderen betrokken in het scheidingsproces. Dat doet Irma ten behoeve van het op te stellen ouderschapsplan en maakt daarvoor gebruik van de methodiek KIES.

Ouders

Bij Family First Mediation begint Irma met de begeleiding van de ouders en laat de kinderen iets later voor de begeleiding instromen. Met de ouders kijkt Irma naar de geschiedenis van de relatie en waar het is gaan schuiven. Ze vindt het belangrijk dat ouders met begrip en respect voor elkaar het traject ingaan zodat ouders kun partnerschap en ouderschap van elkaar kunnen scheiden. Hiervoor leert Irma ouders en kinderen op een andere manier naar een scheiding kijken zodat er een win-win situatie ontstaat en afspraken langer houdbaar blijven.
De ouders geven vooraf aan het gesprek en gaan werken met de kinderen schriftelijk akkoord. Bij het eerste gesprek dat Irma met de kinderen heeft komt aan bod wat hen op dat moment bezighoudt, wanneer de kinderen hebben gehoord van de scheiding en hoe de scheidingsmelding verliep.
De kinderen vertellen over hun reacties en gevoelens. Soms zijn ze bang, boos, verdrietig of juist blij en opgelucht, dat kan ook. Met KIES Mediation geeft Irma de kinderen de gelegenheid hun wensen voor het ouderschapsplan kenbaar te maken. Dat kan in één of in meerdere kindgesprekken. De wensen van de kinderen worden daarna meegenomen in de gesprekken met de ouders voor het ouderschapsplan.

Baat bij KIES Mediation

De ervaring van Irma is dat kinderen echt baat hebben bij KIES Mediation. Er wordt daarbij ook naar hen geluisterd en er is een plek en even tijd voor henzelf waar zij in deze fase van de scheiding hun hart kunnen luchten. Zeker bij de scheidingen waar het niet zo lekker loopt, willen kinderen graag naar KIES om hun verhaal te vertellen. Ook merkt Irma dat als er tijdens deze periode van de scheiding al een andere partner in het spel is, dat kinderen dan extra graag willen komen.
Irma merkt bij KIES Mediation dat er veel gebeurt in de hoofden van kinderen. Dat kan zomaar een eigen leven gaat leiden. Er zijn ook kinderen die niet zo'n zin hebben in KIES en toch meedoen. Ook bij deze kinderen hoort Irma achteraf een positieve reactie of dat kinderen aan hun ouders vragen "Wanneer gaan we weer naar Irma"? Dat blijft voor haar altijd goed te horen, dat kinderen echt iets aan de KIES begeleiding en gesprekken hebben gehad, zoals KIES Mediation bedoeld is

Er even voor iedereen zijn

Ook van ouders hoort Irma nadien positieve berichten. Dat is ondanks dat vooraf bij ouders soms de angst bestaat en ze ook echt bang kunnen zijn, dat over hen wordt gesproken. Het vertrouwen krijgen van ouders en kinderen en het belang zien van dit werk vindt Irma dan ook dankbaar.
Een paar maanden nadat ouders echt zijn gescheiden nodigt ze de ouders en kinderen uit voor een eindgesprek. Dat is met de ouders apart en ook hier weer de kinderen apart. Even nog die plek en aandacht voor henzelf. Kunnen spreken zonder loyaal te hoeven zijn. Dat blijft zo belangrijk en draagt Irma graag met haar werk aan bij.

KIES Mediator - Miriam van Heijst - van der Lee

"KIES Mediation is een belangrijk en waardevol traject gericht op het belang en de stem van het kind"

Miriam is familiemediator, rechtbankmediator, pedagoog, en Bijzonder Curator Jeugdzaken. Ze is SKJ geregistreerd jeugd- en gezinsprofessional en zowel KIES coach als KIES Mediator.
Miriam werkt vanuit haar praktijk Cervix Mediation Schijndel voor en met ouders én kinderen. Kinderen een stem bieden in de scheiding en het behartigen van de rechten en belangen van het kind, doet ze met succes en naar tevredenheid van ouders en de kinderen.
Miriam is één van de eerste KIES Mediators in Nederland.

Miriam van Heijst - van der Lee
www.cervixmediation.nl

Waarom kies je zelf voor KIES?
Als KIES-Mediator begeleid ik al geruime tijd ouders en kinderen in echtscheidingssituaties. Ik zeg hierbij bewust: ouders én kinderen. De ouders scheiden, maar de kinderen scheiden mee. Een scheiding zet je leven op zijn kop. Brengt rouw en verlies met zich mee, voor ouders en kinderen. Er moet ook een omgangsregeling worden opgesteld die haalbaar is en prettig voelt. Hoe weet je dan als ouder wat je kind werkelijk wil ? Dit alles komt aan bod bij een KIES-Mediationtraject: de mediator praat zowel met de ouders als met de kinderen.
In mijn praktijk Cervix Mediation heb ik menig kind én ouder zien opbloeien door deelname aan het KIES-Mediation traject.

Hoe zorg je voor het belang voor en vanuit het kind?
Kinderen vinden het vaak fijn om met andere kinderen te praten, ervaringen en emoties te delen. Te kunnen vertellen wat ze voelen zonder dat ze raar gevonden worden. Te horen dat andere kinderen "hetzelfde" meemaken. Dat kan in een KIES groep maar ook kunnen ze hun wensen vertellen in een KIES kindgesprek. En wat vinden kinderen het dan fijn om mee te denken over de omgangsregeling. Ze kunnen heel goed verwoorden wat zij willen en wat ze nodig hebben van hun ouders. Dit belast hen niet, zet hen juist in hun kracht. Door hun wensen aan hun ouders te mogen vertellen, krijgen kinderen vanuit hun kindpositie een plek in de scheiding van hun ouders. Als KIES-Mediator ondersteun ik kinderen bij het verwoorden en het vertellen van hun wensen aan hun ouders.

Ouders helpen kijken door de ogen van hiun kind
In de rol van KIES-mediator heb ik ook de mooie taak om ouders in de positie te brengen om de wensen van hun kinderen werkelijk te ontvangen. Mooi om ouders hierbij te laten denken als ouders in plaats van scheidende partners; echt te laten kijken vanuit het belang van hun kind. Het is voor ouders dan ook heel helpend om van de kinderen te mogen horen hoe zij de omgangregeling wensen. Dat het ook duidelijk is: dit komt van het kind en niet van de andere ouder.

Ouders die inzicht krijgen en bewuster keuzes maken, dat kan met KIES
Ouders krijgen door het KIES-Mediationtraject inzicht in en informatie over de wensen van hun kind(eren) aangaande de omgangsregeling. Het werkt vervolgens verbindend als ouders samen kunnen nadenken of ze de wensen van de kinderen aangaande de omgangsregelingen kunnen verwezenlijken, of niet. Uiteindelijk zijn zij de ouders en zijn het immers de ouders die samen gaan beslissen en samen, gegeven de situatie, het beste KIEZEN voor hun kind en hierin een zo belangrijke voorbeeldfunctie vervullen voor hun kind(eren) en hun toekomst.

"Papa en mama wilden eerst een week-op-week-af regeling. Maar ik vond dat ik ze dan te lang achter elkaar niet zag."
"Ik wil gewoon drie dagen bij de een en vier dagen bij de ander. Het was fijn dat ik werd geholpen om dit aan papa en mama uit te leggen. En toen kon het ook zo".
(Karlijn 12 jaar)

Er voor de kinderen zijn, zij hebben tenslotte niet om een scheiding gevraagd!

Joland Widdershoven is sinds maart 2021 volledig als Mediator, KIES Mediator en mediation rond het sterfbed, werkzaam vanuit www.WiddershovenMediation.nl. Voorheen was Joland o.m. werkzaam als gezins- en jeugdwelzijnswerker en in samenwerking met pedagogen en psychologen voor zeer diverse taken bij een ambulante psychologisch-pedagogische dienst in een grote instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. Wat is haar ervaring tot nu toe met KIES?

'Wat zag ik veel kinderen die knel zaten tussen beide ouders, en hoe ze zich gesteund voelden door deelname aan een KIES groep'

'KIES bestaat al 20 jaar! Van mij een dikke felicitatie waard!'

Steunende aandacht voor Kinderen In Een Scheiding
Joland: KIES is voor mij bekend sinds 2012 toen ik als coördinator Begeleide OmgangsRegeling (BOR) bij Humanitas aan de slag ging. Wat zag ik veel kinderen die knel zaten tussen beide ouders, en ervaarde ik hoe ze zich gesteund voelden door deelname aan een KIES groep. Ook ontmoette ik vooral ouders die worstelden met hun ouderschap na scheiding. Zo ontstond mijn motivatie om scheidingsmediator te worden.

KIES Mediation
Als KIES mediator kan ik nóg duidelijker maken hoe belangrijk de "scheidingskinderen" voor mij zijn. Een ouderschapsplan is voor mij meer dan alleen het invullen van een format. Ik maak ouders op respectvolle wijze bewust van de mogelijke impact van hun gedrag, ook als ze denken dat hun kinderen geen last hebben van de scheiding. Stil en/of wenselijk gedrag zegt niet alles... Met een KIES kindgesprek laat ik het kind ervaren dat het gezien en gehoord wordt. Ouders staan vaak versteld van wat ze (met goedvinden van het kind) terug horen!

Gewoon kind kunnen zijn
Naast het helpen met alle noodzakelijke afspraken voor de scheiding is mijn missie: eraan bijdragen dat kinderen gewoon kind kunnen zijn na de scheiding. Met ouders die hun ouderschap kunnen dragen zonder ex-partnerproblemen hier doorheen te weven. KIES biedt daartoe helpende ondersteuning. Al 20 jaar, van mij een dikke felicitatie waard!

Angelique - 2011-2022 - Al 11 JAAR KIES MEDIATION

In 2011 volgde Angelique de training KIES Mediation. Waarom was KIES juist waardevol voor haar vak?

'KIES getraind mediatorschap is een bruggenbouwer gebleken in mijn vak'

Welke boodschap geef je het meest aan ouders van kinderen bij KIES Mediation?

'Blijf met elkaar als ouders in gesprek en ook als het soms mis gaat, blijf toch mild naar jezelf en de ander. Je mag elke dag opnieuw beginnen'

Angelique Cappendijk is Mr. In de rechten/ SENIOR LAWYER/ SENIOR MfN MEDIATOR /RECHTBANKMEDIATOR vFAS MEDIATOR/employmentlaw, familylaw/NOVA, MfN, VFAS intervisiebegeleider, dagvoorzitter, KIES-Mediator, relatiecoach, teamcoach en heeft haar buro Cappendijk Mediation & Advocatuur

'Als we met preventie ouders en kinderen beter kunnen bereiken, dan is dat alleen maar hoogst wenselijk'

"Ouders gebruiken het gezamenlijk gezag voor hun kind soms om elkaar te bestrijden'

'Er moet bij alle denkbare situaties steeds recht worden gedaan aan de kinderen'

KIES en Mediation bij scheiding kan ook bij rechtspraak meer kans geven. De rechtspraak is niet vanzelfsprekend de beste oplossing als ouders niet zelf tot afspraken komen. Voor dat het zover komt is er veel gebeurd en kan alles wat al besproken is nog eens aan bod moeten komen.
Ook een rechter moet vaak in de tijd die gegeven is dan een enorme berg aan informatie over een nog grotere berg aan soms toch nog ongestructureerde verhalen en verdriet en het traject dat volgde buigen en tot een oordeel komen.

'Wanneer omgangsregelingen gefrustreerd worden en kinderen daardoor een ouder jaren niet kunnen zien doen we iets niet goed als maatschappij. Het is een van de internationaal erkende rechten van kinderen om contact met beide ouders te hebben'

De meeste ouders overzien hun eigen verstrikkingen niet meer en de samenleving met alle instanties, informatie en noodzakelijkheden maakt het er niet makkelijker op. Mensen die jaren lief en leed deelden, verharden in hun strijd om hun gelijk en om het gezag over de kinderen. En ook kan na jaren bijeen zijn het pas echt duidelijk zijn hoe de werkelijke relatie was en met wie. Er moet bij alle denkbare situaties ook steeds recht worden gedaan aan de kinderen.
KIES Mediation of begeleiding door deelname aan een KIES groep of individudele begeleiding, het inzetten van het KIES Kindplan, kan helpen ouders toch tot een goede afstemming voor een werkend ouderschapsplan te motiveren. De ervaring leert dat wanneeer de zorgregeling voor de kinderen goed verloopt ook het onderlinge vertrouwen weer makkelijker kan groeien bij ex-partners. Dat komt overleg over andere zaken ook ten goede. Parallel ouderschap kan soms het hoogst haalbare zijn, maar ook daarbij is afstemming op de behoefte van het kind belangrijk.

'Ouders moeten hun proces van wat ooit was goed afronden en zien dat je altijd opnieuw kunnen kiezen voor een beter begin.'

KIES Mediation draagt bij aan het voorkomen van een gang naar de rechter.
Wanneer de gang naar de rechter onvermijdelijk bleek, en een rechter knopen heeft te ontwarren, kan KIES voor kinderen en de ouders nog wel eens helpen om ook het perspectief én belang van hun kind recht te doen en werkelijk te leren kijken door de ogen van hun kind. Belangrijk voor hun proces is goed afronden van wat er ooit was en zien dat je altijd opnieuw kunnen kiezen voor een beter begin. Dat is de kracht van de beweging die KIES in gang kan zetten, bij kinderen én hun ouders.

JONG VOLWASSENEN MET GESCHEIDEN OUDERS

Een vergeten groep

KIES voor Jou!

Tussen wal en schip: over het gebrek aan aandacht voor jongvolwassen kinderen van gescheiden ouders. Kinderen met gescheiden ouders kunnen ook na hun achttiende last hebben van de gevolgen van de scheiding. Is er aandacht voor die groep en voor de jongvolwassenen waarvan de ouders scheiden? Onderzoeker Laura den Butter: 'Een scheiding kost energie, ongeacht de leeftijd van het kind.'

door: Femke van de Griendt

In de ZappDoc-documentaire Mijn ouders zijn gescheiden (2021) vertellen kinderen over het moment waarop hun ouders vertelden dat ze uit elkaar zouden gaan. Meteen is duidelijk dat een scheiding impact heeft op kinderen: ze hebben bijvoorbeeld vragen en zorgen over hun woonsituatie en het contact met een of beide ouders. De scheiding heeft bovendien effect na de kindertijd. Zo denken de kinderen uit de documentaire later nog vaak terug aan de tijd voor, tijdens en na de scheiding.

Naast de zeventigduizend scheidingen per jaar waar kinderen bij betrokken zijn, zijn er per jaar dertienduizend scheidingen waarbij de kinderen jongvolwassen (18-21 jaar) zijn. Voor de jongvolwassenen waarvan de ouders scheiden en al zijn gescheiden, is in de wetenschap, maatschappij en hulpverlening te weinig aandacht.

Onderzoek

Orthopedagoog Laura den Butter (23) en jeugdprofessional Renske Lühoff (27) – beiden KIES trainer (Kinderen In Een Scheiding) – hebben in opdracht van het Expertisecentrum Kind en Scheiding de impact van een ouderlijke scheiding voor jongvolwassenen (18-24 jaar) onderzocht. Het onderzoek bevestigde dat er een gebrek aan kennis is wat deze doelgroep betreft. Immers, vooral de gevolgen voor jongere kinderen worden bestudeerd.

Voor jongvolwassenen kan een scheiding effect hebben op (het denken over) de eigen partnerrelatie en op de ouderkind-relatie, concludeerden Den Butter en Lühoff. Ten aanzien van de partnerrelatie hebben jongvolwassenen veelal vragen over de eigen identiteitsontwikkeling in relatie tot de ander, over relaties en over trouwen. Daarnaast worstelen jongvolwassenen met de balans tussen het contact met beide ouders. Voor een loyaliteitsconflict maakt het niet uit hoe oud je bent, vertelt psycholoog Heleen Koppejan: 'Ook kinderen van 18, 25 of 50 – je blijft immers levenslang kind van je ouders – kunnen in een loyaliteitsconflict komen met hun ouders. Op die leeftijd wordt niet meer onderzocht of het tot ontwikkelingsbedreigingen kan leiden, maar het kan wel een negatief effect hebben op iemands welzijn.'

"Op het kruispunt van je leven, vragen ouders in scheiding nog veel van je als hun kind. Je wil ondertussen je eigen leven opstarten "

Laura den Butter en Renske Lühoff - Foto: Leo de Jong

Vergeten groep
In Nederland is het hulpaanbod voor kinderen met gescheiden ouders gericht op minderjarigen en niet op jongvolwassenen. Den Butter: 'Er wordt gedacht dat de problemen na de middelbare school over zijn, omdat de scheiding lang geleden is.' Lühoff vult aan: 'Als je stemmingsklachten hebt, kun je via de huisarts naar een psycholoog, maar er is voor jongvolwassenen geen speciale plek waar het specifiek over scheiden gaat en waar anderen zijn die in dezelfde situatie zitten.' Voor kinderen in het basisonderwijs is dit er wel.
Volgens Den Butter zijn jongvolwassenen een vergeten groep, omdat ouders meer van hun meerderjarige kinderen afstaan: 'Op de basis- en middelbare school wordt de thuissituatie meegenomen bij het welzijn en presteren van het kind en is er contact tussen leerkrachten en ouders. Als het kind gaat studeren, hebben ouders er weinig of geen zicht meer op. De docenten zijn dan wisselende gezichten die voor grote groepen in collegezalen staan.'

Ondersteuningsbehoefte
Behoefte aan aandacht voor lasten na de scheiding is er wel, blijkt uit het onderzoek, namelijk bij ongeveer een derde (30,4%) van de jongvolwassenen waarvan de ouders tijdens of na hun kindertijd zijn gescheiden. Zij verlangen het meest naar één-op-één-gesprekken met een coach waarbij vertrouwen, begrip en onpartijdigheid het belangrijkst zijn. Lühoff – zelf kind van gescheiden ouders – onderschrijft deze onderzoeksuitkomst uit eigen ervaring: 'Ik had het fijn gevonden om op mijn hogeschool te praten met iemand die er verstand van heeft, of met iemand die ook ervaring heeft met gescheiden ouders en mij herkenning biedt, zonder mijn ouders af te vallen.'
Het kan ook anders. De ouders van Judith (21) scheiden een maand nadat zij verhuisde om een jaar in het buitenland te wonen: 'Ik was al gewend aan het feit dat ik mijn eigen leven zou hebben wanneer ik uit huis ging. Dat veranderde niet toen mijn ouders gingen scheiden. Voor mij werd ook opeens duidelijk dat ouders niet meer volwassen zijn dan ik; zij weten niet meer en maken niet altijd goede beslissingen. Dat voelde ik toen ineens heel sterk.'

"KIES is er voor alle kinderen met gescheiden ouders, ook jong volwassenen zijn kind van hun gescheiden ouders"

Wenselijke situatie
Lühoff wil dat er een groep of plek is waar jongvolwassenen terechtkunnen en gehoord worden: 'Het is nodig dat op elke hogeschool en universiteit iemand een cursus heeft gevolgd over de impact van een scheiding bij jongvolwassenen, ook al wordt er slechts één iemand mee geholpen. Net zoals je moet weten bij wie je terecht kunt als je dyslexie hebt, moeten jongeren ook weten bij wie ze op school kunnen praten over het hebben van gescheiden ouders en de mogelijke gevolgen daarvan.' Lühoff en Den Butter ontwikkelen daarom samen een KIES-scholing, bedoelt voor hulpverleners, mentoren en studieloopbaanbegeleiders die met jongvolwassenen in contact staan.
De belangrijkste maatschappelijke stap is bewustwording. Den Butter: 'We moeten als maatschappij weten dat er jongvolwassenen zijn die moeite hebben met een scheiding. Ook op lange termijn kost dit energie, ongeacht de leeftijd van de kinderen ten tijde van de scheiding.' Er is, kortom, meer aandacht nodig voor dit probleem, zodat de groep jongvolwassenen die moeite heeft met de scheiding van hun ouders, niet langer buiten de boot valt.

Over de auteur
Femke van de Griendt is vierdejaarsstudent Nederlandse Taal en Cultuur aan Universiteit Leiden. Ze volgt daarbij de minor Journalistiek en Nieuwe Media.
In dat kader schreef ze dit achtergrondverhaal. Reageren kan per e-mail:
f.van.de.griendt@umail.leidenuniv.nl.

Over KIES voor jou!
Laura den Butter en Renske Lühoff deden onderzoek en ontwikkelde KIES voor jou! voor en in samenwerking met het Expertisecentrum Kind en Scheiding. Het onderzoek maakte tevens deel uit van een groter onderzoek ism de Universiteit Utrecht 'Waar hoor ik thuis?'
Reactie inhoudelijk m.b.t. scheiding, jong volwassenen en KIES kan per e-mail:
info@kiesvoorhetkind.nl

Voor altijd kind met gescheiden ouders

Deze jongeren namen als kind deel aan KIES

Jeroen

Mijn ouders gingen uit elkaar toen ik 7 jaar was. Mijn moeder vroeg me op de bank te komen zitten en vertelde dat zij en mijn vader uit elkaar gingen. Ik ben toen heel hard naar boven de trap op gerend naar mijn zussen. Zij wisten het blijkbaar al. Ik was in paniek weet ik. Van de periode er na tot aan het bij mijn moeder gaan wonen weet ik weinig meer van.

Toen ik 8 jaar was, kon ik naar KIES en dat vonden mijn ouders wel een goed idee. Ik ben gegaan en vond het er ook leuk.

Terugkijkend is het wel bijzonder dat ik me er nog zoveel van kan herinneren. Ook dat er verhalen waren van kinderen die me steunden of die wel indruk op me maakten. Normaal sprak je niet met andere kinderen over je gevoelens. Dat leerden we bij KIES.

KIES heeft me best veel gebracht. Vooral dat het verdriet er mocht zijn. Er was begrip van de KIES coaches en ook onderling van de andere kinderen in de groep. Dat was heel fijn. Je leerde er dat wat je vertelde er ook gewoon mocht zijn en dat het oké is als je verdriet toelaat. De belangrijkste boodschap voor mij was ook dat de scheiding iets is tussen je vader en moeder. Dat is een grote winst voor een kind om te beseffen.

Charmilla

Ik was 6 jaar toen mijn moeder ergens anders ging wonen. Mijn ouders zijn toen van tafel en bed gescheiden omdat mijn moeder een klinische opname had. Mijn zusje en ik woonden doordeweeks bij onze vader en in het weekend bij onze moeder.

Toen ik 7 of 8 jaar was de scheiding officieel. De scheiding was daardoor wel anders voor mij dan bij andere kinderen, we waren er al een beetje aan gewend.

Mijn ouders waren net één jaar gescheiden toen KIES op school kwam. Toen voorgesteld werd om daar heen te gaan leek het me vooral wel leuk.

Deelnemen aan KIES heeft me heel veel goed gedaan. Je gaat anders denken over wat je meemaakt. Door de begeleiding van je eigen proces is praten anders dan dat je met je leeftijdgenoten ergens over praat. Dat helpt allemaal bij een stukje verwerking en beter omgaan met de dingen die je meemaakt.

Ik herinner me het tekenen, de speelse manier, dat er gelukkig niet perse lastige vragen waren en dat je mag vertellen wat je wil. Het boekje met ruimte om je eigen antwoorden te geven en het touwtje van een oefening heb ik in een speciale doos bewaard en ik heb het nog. Het was echt fijn.

Laureen

Volgens mij was ik net 3 jaar toen mijn ouders gingen scheiden.

Er waren toen minder ouders die uit elkaar gingen dan nu, niemand in mijn omgeving had gescheiden ouders. Ik was erg blij om naar KIES te gaan en daar van andere kinderen te horen dat ze vergelijkbare dingen meemaakten.

Het is lang geleden maar ik weet zelfs nog in welk lokaal het was en wat we deden. Ik vond het er ook fijn en leuk. We hadden dacht ik ook een eigen een boekje om in te werken. Het touwtje dat we meekregen van een oefening heb ik
nog lang bewaard. Ik was 8 jaar toen ik meedeed. Bij KIES heb ik geleerd te praten over wat je meemaakt.

Ondanks het leren praten en al mijn pogingen om het contact goed te houden, heb ik sinds mijn 12de, vrijwel geen contact meer met mijn vader. Ik weet dat ik het moeilijk heb gevonden dat er steeds nieuwe mensen in mijn leven kwamen waar ik dan later weer afscheid van moest nemen. Op een gegeven moment ging dat voor mij ook niet meer. Toen ik geen klik had met de laatste vriendin van mijn vader voelde ik dat het beter was om even afstand te hebben. Jammer van het contact maar dat komt wellicht ooit wel weer. Misschien als ik kinderen krijg of zo.

Lisa

Toen ik hoorde van de scheiding was ik pas een jaar of 5.
Volgens mijn moeder was ik vooral erg stil en troostte ik haar.
Het ging met de scheiding best moeizaam tussen mijn ouders en tussen mijn zus en mijn vader. Ik weet dat ik schipperde tussen iedereen voor de lieve vrede en was dus heel loyaal. Mijn moeder weet ook nog dat ik veel bemiddelde. Ik was een jaar of 10-11 toen KIES op school kwam en wat mij erg is bij gebleven is dat ik er leerde mij uit te spreken naar mijn ouders. Bij KIES leer je van elkaar en je leert er praten. Wat ik zelf vooral erg fijn vond is dat er geen oordeel is over hoe je over de scheiding denkt of hoe je je er bij voelt. Alles was goed en mocht er zijn. Doordat er geen oordeel is durf je als kind ook meer op jezelf te vertrouwen en keuzes te maken die voor jezelf belangrijk en fijn zijn. KIES heeft vast en zeker ook bijgedragen aan dat het daarna beter ging met ons allemaal van het gezin. Met alle pieken en dalen zijn we uiteindelijk allemaal dichter bij elkaar gekomen. Meer open naar elkaar zijn heeft geholpen elkaar te begrijpen. Het was bijvoorbeeld niet de bedoeling dat een van beide ouders op een 1e of 2e plek komt te staan. Dát én je eigen behoefte duidelijk maken is als kind wel echt lastig.

Jongeren met gescheiden ouders

Volgens de laatste onderzoeken en de Richtlijnen jeugd en scheiding zijn de belangrijkste gevolgen van een scheiding voor kinderen en jongeren op korte termijn:
-Emotionele problemen, zoals depressieve gevoelens, stress,
-Loyaliteitsproblemen, gevoelens van angst, identiteitsproblemen en een laag zelfbeeld;
-Gedragsproblemen, zoals agressief gedrag, vormen van delinquentie, vandalisme en riskante gewoonten (roken, blowen, drugs- of alcoholgebruik) problemen in vriendschapsrelaties;
-Een zwakkere band met de ouders, vooral met de vaders; problemen op school, zoals lagere cijfers, concentratieproblemen en spanningen in het contact met andere leerlingen;
-Lichamelijke problemen (hoofdpijn, buikpijn, slaapproblemen, stressklachten).

Bij 20% van de jeugdigen die een scheiding meemaken, blijven de problemen voortduren. Bij ongeveer 80% van de jeugdigen gaat het na zo'n twee jaar weer beter.

Op lange termijn zijn de belangrijkste gevolgen van een ouderlijke scheiding:
-Een lager eindniveau van de opleiding;
-Een lager inkomen;
-Een groter eigen scheidingsrisico;
-Een groter risico op depressie inclusief een groter beroep op de hulpverlening;
-Een zwakker wordende band met de (ouder wordende) ouders.

Mogelijke gevolgen van een scheiding kunnen erg verschillen per leeftijdsfase. De ernst van de problemen na een scheiding is niet afhankelijk van leeftijd, maar de manier waarop kinderen en jongeren op een ouderlijke scheiding reageren verschilt wel per leeftijdsfase. Het is belangrijk om het gedrag dat past bij de normale ontwikkeling in een bepaalde leeftijdsfase niet te verwarren met scheidinggerelateerd gedrag.

Wanneer we de invloed van scheidingen op jeugd serieus nemen, nemen we jeugdigen serieus. Ze hebben recht op tijdige begeleiding.

KIES jongeren coaches vind je op www.kiesvoorhetkind.nl

Jongeren en scheiding

'Kunnen we een heel KIES weekend organiseren?'

Bregje Schonk Rasenberg werkte voorheen jaren als leerkracht en momenteel als coach voor kinderen, jongeren en volwassenen. Ze werkt zowel ambulant en vanuit haar praktijk Smile 4 you, www.smile4you.nu, met KIES.
Samen met KIES collega Marit Stroop, heeft Bregje meegewerkt aan de landelijke pilots KIES voor jongeren van 13-17 jaar. De jongeren in de KIES pilot bijeenkomsten gaven duidelijk aan wat voor hen fijn en helpend was, wat voor hen werkte en wat juist niet. Met het meewerken aan de pilots hebben ze bijgedragen aan het praktische gedeelte van de handleiding voor de KIES coach van het KIES programma voor jongeren.

Een leuke en een belangrijke groep voor KIES, de jongeren

'Kunnen we een heel KIES weekend organiseren, de tijd is zo om en we hebben nog zoveel met elkaar te delen. Dan gaan we gezellig kamperen'
Het was wat een tiener van 15 jaar bij een van de KIES-voor-jongeren-bijeenkomsten voorstelde. Het is dan bijzonder om te weten dat deze tiener eerder bij de eerste KIES bijeenkomst aangaf naar KIES te MOETEN van haar ouders. Haar jongere broertje was bij KIES op de basisschool. Haar ouders gunde haar ook zo'n plek om haar verhaal kwijt te kunnen en delen met leeftijdsgenoten waarvan de ouders gescheiden zijn.
We zijn uiteindelijk niet gaan kamperen, maar hebben deze groep en het meisje wel een extra bijeenkomst aangeboden.

De jongeren voor KIES bereiken

Voor onze eigen KIES groepen hebben Marit en ik de middelbare scholen in de omgeving gemaild en gebeld om informatie over KIES te geven tijdens een mentor-uur. Zo maakten zowel leerlingen als docenten kennis met ons als KIES coaches* en konden we jongeren een beetje laten ervaren wat zo'n KIES traject inhoudt.
Daarnaast waren de voorlichting bijeenkomsten voor ouders op basisscholen ook een prima moment om ook de mogelijkheid KIES voor jongeren te benoemen. Onze ervaring is dat wanneer jongeren weten waar ze aan toe zijn en wat er van hen verwacht wordt, ze zeker aan KIES willen deelnemen. Hoe waardevol!

Enthousiasme

Veel KIES coaches zullen het enthousiasme van kinderen en jongeren over KIES herkennen. Vind maar eens tieners die bereid zijn om in een groep en in hun vrije tijd over de scheiding van hun ouders te praten. Laat staan dat ze naar een extra bijeenkomst zouden willen. Met KIES lukt dat als je ze eenmaal weet te bereiken. Zelf ben ik ook enthousiast en ik wens dan ook voor jong en oud bij scheiding, elk van hen veel helpende en mooie KIES momenten toe!

"Ik ben ik en jij bent jij!"
"Ik wil mijn gevoelens mogen tonen, belangrijk zijn, er bij horen en kind mogen zijn!"

www.kiesvoorhetkind.nl

*KIES coaches die het traject KIES 13-17 jaar begeleiden hebben de basistraining tot KIES coach in het werken met de methodiek en het programma 7-12 jaar én de specialisatie KIES jongeren als module gevolgd.

KIES voor het recht doen aan de stem van kinderen

Kinderen kiezen niet voor de scheiding van hun ouders. Als ouders scheiden is het daarom wel zo belangrijk kinderen serieus te nemen in wat ze aan vragen, zorgen en gevoelens hebben. We vroegen kinderen en jongeren welke vragen, zorgen en gevoelens ze met hun ouders ën alle andeere gescheiden ouders zouden willen delen.

DOE NORMAAL TEGEN ELKAAR!
Jacco 12 jaar

Dat gescheiden ouders nog wel een beetje liefde voor elkaar hebben.
Josje 8 jaar

Kunnen jullie dicht bij elkaar in de buurt blijven wonen? Dat scheelt voor school, mijn vriendinnen en al dat gereis.
Floor 13 jaar

Wil je niet zo verliefd doen met de nieuwe partner? Ik moet nog wennen.
Lieke 15 jaar

Sommige dingen bij allebei je ouders hebben zou wel heel handig zijn. Ik snap niet waarom daar soms zo moeilijk over wordt gedaan. Wij moeten alles heen en weer sjouwen!
Hanneke 13 jaar

Als het uit is met je partner willen wij misschien nog best contact.
Zara 14 jaar

Mijn ogen zijn blauw net als mama en mijn krulharen zijn net als papa. En zo nog veel meer. Ik lijk op allebei. Weten jullie dat dat soms lastig is als jullie vervelende dingen over elkaar zeggen?
Dana 15 jaar

Papa even mogen bellen of appen hoeven we toch niet af te spreken? Het is gewoon mijn vader.
Sjoerd 9 jaar

Mag de hond ook mee in de omgangsregeling?
Sheila 11 jaar

Als jullie weer eens ruzie hebben, doe dat dan zonder dat wij daar last van hebben.
Cisca 10 jaar

Als jullie bij het halen en brengen gewoon even koffie samen drinken is dat veel gezelliger.
Sharon 8 jaar

Ik kan niet slapen als mama zo vaak verdrietig is. Ik weet dan niet hoe ik haar kan helpen.
Job 9 jaar

Bij KIES ontdekten we dat alle kinderen nog graag iets alleen met hun eigen ouder willen blijven doen.
Joris 12 jaar

RECHT OP PRIVACY VOOR ONS! BIJVOORBEELD GEEN KINDEREN VAN DE NIEUWE PARTNER OP JE KAMER.
LISA 13 JAAR

Ik heb gevraagd dat papa en mama allebei bij zwemmen komen.
Fiona 5 jaar

We houden van jullie en willen dat jullie weer gelukkig worden. Stop met ruzie maken. Dat helpt ons ook.
Mike 14 jaar

Je denkt toch dat je ouders misschien ook minder van jou houden. Echt waar. Ik vond het fijn te merken dat ik daarin niet de enige was. Dus ouders, vertel vaak dat je van ons houdt.
Lonneke 11 jaar

KIES VOOR MIJ!

"Een boodschap van kinderen voor hun ouders"

En toen kwam er ook een heus KIES lied!

Hoe zou het zijn als de kinderen tijdens KIES met hun leeftijd en lotgenoten en daarna een heus 'KIES-lied' zouden kunnen zingen?

Wat begon met een spontaan idee tussen Nelly Snels van het Expertisecentrum Kind en Scheiding en KIES coach, KIES trainer en muziekdocent en zangeres Judith Overeem, werd in 2018 werkelijkheid.

Het lied 'KIES voor mij' kreeg de definitieve tekst. Welke boodschap zouden kinderen in een scheiding overwegend aan hun ouders willen geven? Deze vraag moest gesteld worden om tot de mest pakkende tekst komen en de boodschap: KIES voor MIJ! Bij Judith, tevens vakdocent muziek, ontstond als snel een melodie voor een refrein in haar hoofd die de boodschap kon vertolken. Er moesten verschillende teksten komen per leeftijd en met de meegegeven tips en aanreikingen vanuit het Expertisecentrum Kind en Scheiding zorgde Judith voor een voor kinderen toegankelijke uitwerking van hét KIES lied.

De concrete plannen om het lied op te nemen in een heuse studio van de Wisseloord studios Hilversum werd zo realiteit. Eigenaren Henk en Sonja Bout van de Hilversumse studios stelden hun studio beschikbaar voor een mooi initiatief als KIES.

Judith Overeem verzorgde zelf de zang en begeleiding op gitaar voor het lied dat ze samen met de kinderen Raf, Febe, Marijn, Eva en Naomi, allen kinderen met gescheiden ouders, inzong. De kinderen werden met het inzingen van het KIES lied zelf ook een bijzondere belevenis rijker. Zingen in een echte studio zingen over wat zij zelf hadden meegemaakt: de scheiding van hun ouders. Ze kwamen er zelfs mee in de krant.

KIES LIED

"Zingen wat je zelf helaas hebt meegemaakt"

"KIES voor mij en ik kies voor jullie allebei"

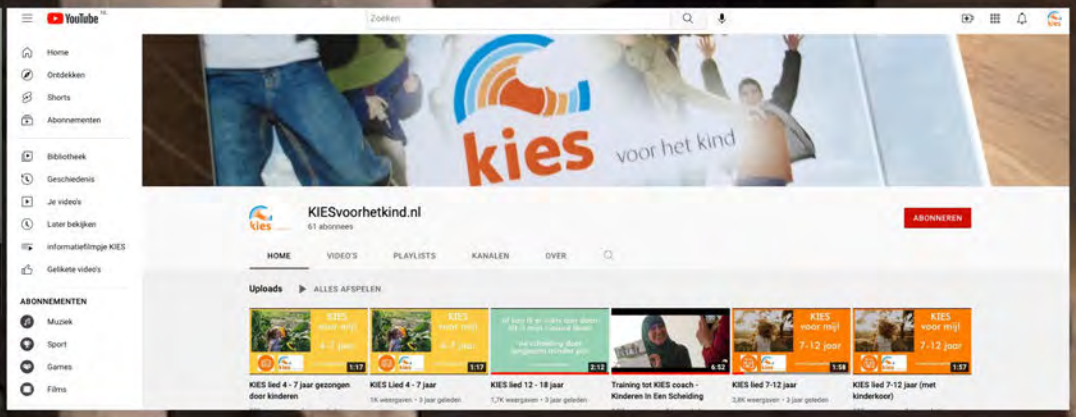
Inmiddels is het KIES lied al jaren in gebruik door alle KIES coaches. Het lied is te vinden via het KIES You tube kanaal en de website van KIES en heeft al veel kinderen met gescheiden ouders herkenning en steun geboden. Bij de KIES groepen blijft het lied geluisterd en gezongen worden. Voor de verschillende leeftijdgroepen zijn er verschillende versies van het KIES lied waarbij de teksten bij de leeftijden passend zijn.

Kinderen van gescheiden ouders zingen het liedje 'Kies voor mij!'

Songwriter/singer
Judith Overeem

Integraal Kind Centrum De Kubus Druten

KIES op SCHOOL

De Kubus
kinderdagopvang peuterspeelzaal basisschool

KIES is een gezonde school interventie. Het is belangrijk dat we ons realiseren dat we met preventie veel voor kinderen kunnen betekenen. Zeker bij scheiding situaties kan een school bijdragen aan het welzijn van kinderen. Als elke school jaarlijks KIES zou bieden aan de leerlingen die dat nodig hebben; wat zou dat schelen aan problemen met leren, emotionele problemen, gezondheid en invloed hebben op alle andere ontwikkel terreinen?

GEZONDE SCHOOL

"KIES is er al 10 jaar op onze school, voor alle kinderen die dat nodig hebben"

Jana Pols-Witlox, directeur en Karin Kemper, intern leerling begeleider hebben KIES al 10 jaar op hun school IKC de Kubus in Druten. Het IKC heeft naast de basisschool ook een kinderdagverblijf, een peutergroep en buitenschoolse opvang. Het IKC is een voorziening voor kinderen van 0 t/m 12 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. Het doel van het IKC is opvang, het stimuleren van een veelzijdige ontwikkeling en persoonlijke aandacht en begeleiding.

Elke school heeft kinderen met gescheiden ouders. Wat merken jullie aan deze kinderen?
Wij merkten dat kinderen soms echt in lastige parketten komen. En dat deze kinderen dan ook de handvatten missen om met hun situatie om te kunnen gaan.

Waarom hebben jullie als school gekozen voor KIES?
Als school zijn wij steeds op zoek voor alle kinderen. We stellen ons de vraag 'wat hebben ze nodig en hoe geven we dat vorm?' Het is daarom ook dat wij gekozen hebben om KIES in te zetten voor de kinderen die dit nodig hebben.

Wat vinden jullie waardevol aan KIES voor de kinderen?
Het mooie van KIES? Dat is alleen al dat kinderen ervaren dat ze niet alleen in de scheiding staan.

Wat ervaren jullie bijvoorbeeld dat KIES brengt voor de kinderen?
Onze ervaring is dat de kinderen bij KIES elkaar kunnen leren helpen, juist vanwege hun eigen ervaringen. Vanuit hun eigen ervaringen en handelswijze kunnen ze elkaar al veel handvatten geven.

Hoe belangrijk is KIES voor jullie school?
KIES is een enorm belangrijke bijdrage aan onze school, kinderen en ouders. Wij vinden dit zo belangrijk dat wij gekozen hebben KIES uit eigen middelen te financieren.

'Kinderen kunnen echt in lastige parketten zitten en handvatten missen om met de situatie van scheiding om te gaan'

'Wij vinden deze begeleiding zo belangrijk dat we KIES uit eigen middelen financieren'

Nederlands programma naar andere landen; KIES Kinderen In Een Scheiding- KIDS Kids In Divorce Situations

KIES coach Tinne: Graag meer KIES in België

'Ik zou willen dat er een structureel KIES aanbod binnen gemeentes en scholen in Belgie komt.'

'Proficiat aan KIES voor 20 jaar praktijk, onderzoek en expertise!'

Tinne Wilmssen is psychologisch consulent en KIES coach in België. Al sinds haar 16e levensjaar is Tinne overtuigd met kinderen en jongeren te willen werken. Nadat ze zelf enkele sterke verlieservaringen meemaakte, was ze overtuigd dat ze daarin iets te doen had.

"Dat mijn ouders uit elkaar gingen kwam voor mij als een schok. Ik had het heel moeilijk tot ik de KIES-groep volgde. Daar heb ik alles durven vertellen aan andere kinderen, want ik wist dat zij mij begrepen." Ruben 10 jaar

"Tijdens de ouderavond werd benoemd dat ik enkel invloed heb op mezelf en me niet steeds moet richten op wat mijn ex anders kan doen. Dat heeft me geholpen anders te kijken."
moeder van Thomas 9 jaar

Je koos al jong welke richting je op wilde?
In 1999 startte ik mijn Professionele Bachelor Psychologie aan de Lessius Hogeschool en studeerde in 2012 af met onderscheiding. Sindsdien heb ik via verschillende werkdomeinen kunnen samenwerken met talloze kinderen, jongeren, ouders en gezinnen. Vanaf januari 2018 ben ik naast mijn job in de Opvoedingswinkel ook gestart als zelfstandig psychologisch consulent en coach in mijn praktijk Sterkcoaching, www.sterkcoaching.be.

Waarom werd je KIES coach?
Omdat ik vooral werk met de thema's rouw en/of scheiding bij kinderen en jongeren, volgde in 2018 mijn opleiding tot KIES coach om te werken met de bewezen effectieve methode KIES. Nadien volgde ik ook de specialisatie voor individuele KIES begeleiding, de "KIES voor mij" module, om ook meer te kunnen inzetten op individuele coaching die ik geef aan kinderen en hun ouders. Als kinder- en jongerentherapeut vond ik KIES voor mij ook een mooie aanvulling op wat ik al deed. De bruikbare werkbladen worden in mijn praktijk dan ook vaak gebruikt. De grote afwisseling aan KIES werkvormen houden het werk bovendien ook zowel boeiend voor mezelf als coach als dat het variatie brengt voor de kinderen.

Wat vind je het meest waardevol van KIES?
Wat ik zo mooi vind aan KIES is dat alle trajecten gericht zijn op het perspectief van het kind, de behoefte en het welzijn van het kind bij scheiding en het leren omgaan met de lastige dingen die een scheiding met zich kan meebrengen.
Ik geloof zeer sterk in de preventieve kracht van KIES. En laat net dat preventieve mijn drijfveer zijn om kinderen en jongeren te ondersteunen. Preventief en oplossingsgericht werken met kinderen ondersteunt hen in hun ontwikkeling. Ik verdiep mij met het werk van KIES graag in de emotionele leefwereld van het kind in een scheiding situatie, om zo samen op weg te gaan.

"Ik vond het fijn bij KIES, ik durf nu meer te zeggen wat ik voel en nodig heb" Lotte 10 jaar

Wat is jouw wens voor het werken met KIES?
In België zijn al jaren KIES coaches werkzaam. KIES maakte jaren geleden al deel uit van een onderzoek op de Universiteit Gent door Ine Pasteels, maar het programma wordt nog lang niet voldoende in België aangeboden. In overleg met het Expertisecentrum Kind en Scheiding onderzoeken we wat voor België werkt en naar een haalbare manier om KIES hier in België ook verder uit te rollen. Het liefst zou ik willen dat er een structureel aanbod binnen de scholen en gemeentes in België komt. Het zou ook in België fantastisch en belangrijk zijn als hier een KIES traject net als in Nederland deel kan uitmaken van het aanbod aan ondersteuning dat vanuit scholen en/of openbare besturen aangeboden wordt. Daar zet ik me graag voor in.

KIES 7 tot 12 jaar

In samenwerking met het schoolmaatschappelijkwerk 's-Hertogenbosch, Passage, een scholen samenwerkingsverband, en de Opvoedwinkel 's-Hertogenbosch, heeft KIES na Vught, de pilots als eerste op de scholen in 's-Hertogenbosch gedraaid onder toeziend oog van de Provincie Noord Brabant en onderzoek en adviesburo K2.
Dze pilots bestonden uit KIES groepen 4-6 jaar, KIES groepen 7-12 jaar, KIES groepen speciaal onderwijs, KIES groepen 12-16 jaar, het bieden van themabijeenkomsten voor professionals basisonderwijs en bijeenkomsten KIES Gescheiden Opvoeden op de Opvoedwinkel voor gescheiden ouders uit 's-Hertogenbosch en omstreken.
Na deze pilots en positieve bevindingen van de Provincie en K2 en overige betrokkenen heeft KIES in het kader van 'opvoeden doen we samen' vervolg pilots gedraaid op de scholen in 's-Hertogenbosch.
Vanwege de bewezen effectiviteit van het programma met de KIES methodiek voor 7-12 jaar is daar de eerste jaren hoofdzakelijk aandacht aan gegeven als basis om aandacht te bieden voor kinderen met gescheiden ouders.

Foto Monique Claes

Bram 11 jaar

"Twee keer je verjaardag vieren en twee keer in de zomervakantie weg, een keer met papa en een keer met mama"', zeiden we in de groep van KIES toen de KIES coaches Yolande en Saskia vroegen wat de voordelen van gescheiden ouders zijn. Gelukkig mag je dat ook zeggen. Ik zat samen met 8 kinderen van de middenbouw en bovenbouw bij ons op school.

Ik vind het fijn dat ik hoor dat andere kinderen hetzelfde hebben meegemaakt als ik. Dan voel ik me minder alleen. Natuurlijk weet ik wel dat er in mijn klas heel veel kinderen zitten waarvan de ouders gescheiden zijn. Daar praten we eigenlijk nooit over tijdens het buiten spelen of bij het afspreken.

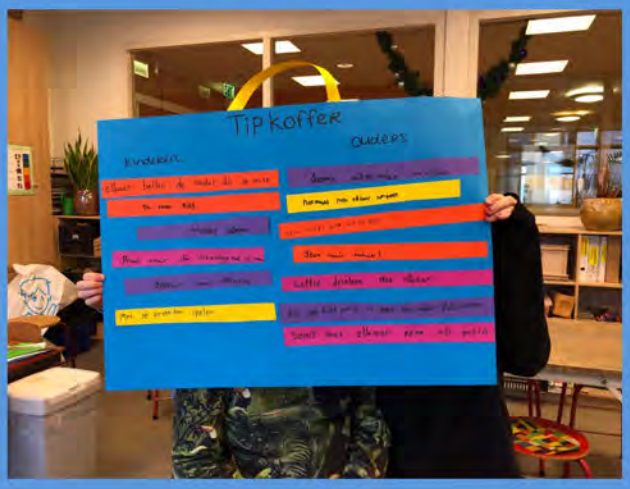
Ik weet heus wel dat de scheiding niet door mij komt. Maar ik vind het wel fijn dat Yolande en Saskia dat ook zeggen. Ik heb het zelf aan mama durven vragen. Dat was een goede tip bij de KIES.
'S avonds als ik in bed lag hoorde ik de ruzies tussen papa en mama. En mama was steeds vaker weg als papa uit zijn werk kwam. Toch schrok ik heel erg toen ze zeiden dat ze gingen scheiden. Dat had ik nooit bedacht.

Papa had al een ander huis voor zichzelf en ging meteen de volgende dag na het vertellen al weg. Dat was schrikken. Er is nog best veel om aan te wennen door de scheiding; dat ik papa en mama nooit meer samen zie, het nieuwe huis van papa, de nieuwe vriend van mama. Dat gaat wel een keer lukken hoor. Maar ik vind het wel erg dat papa nu alleen woont en soms ook verdrietig is. Dan doe ik maar vrolijk zodat hij ook weer blij wordt.

Als ik bij KIES ben hoeft dat niet, daar kan ik gewoon zeggen wat ik denk, en de andere kinderen begrijpen mij. Soms geven andere kinderen ook goede tips zoals: "schrijf het op een briefje aan je ouders als je iets niet durft te zeggen".
Ik vind het fijn dat er zoiets als een KIES groep is, zodat je je niet alleen voelt en dingen kunt vertellen en vragen stellen die met de scheiding te maken hebben.

'Schrijf het op een briefje als je het niet durft te zeggen'

KIES coaches Yolande en Saskia
Regionaal Trainingscentrum - Farent Den Bosch
www.regionaaltrainingscentrum.nl

KIES
bij het Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

Het Centrum Jeugd en Gezin is naast de school een belangrijke plek om kinderen en hun ouders te bereiken met KIES en geeft een lagere drempel. Het verschilt per gemeente en CJG of gekozen is voor KIES op school of bij een locatie van het CJG. Ook zijn er CJG's die zowel op school onder schooltijd KIES preventief bieden als aparte KIES groepen parallel aan ouderbegeleiding bij jeugd en ouder hulptrajecten inzetten. De professionals die werken met KIES krijgen tijdens de training tot KIES coach handreikingen voor de verschillende manieren en plaatsen van aanbieden toegelicht.

KIES voor kinderen van 4-17 jaar
Met veel enthousiasme wordt er in Meijerijstad door een groep KIES coaches sinds een aantal jaren KIES groepen georganiseerd. Er is KIES begeleiding voor het jonge kind (4 t/m 6 jaar), kinderen in de basisschoolleeftijd en op het middelbaar onderwijs. Kinderen, ouders, scholen, professionals en gemeente zijn tevreden met dit aanbod.

Bereiken van de kinderen
Het bereiken van kinderen met gescheiden ouders en het aanmelden voor KIES verloopt bij Meijerijstad via verschillende kanalen, zoals de website van het CJG, school of de contactpersonen van ONS welzijn, maatschappelijke dienstverlening. Op de website van het CJG en ONS welzijn is bijvoorbeeld informatie over KIES te vinden. De huisartsen, basisscholen, middelbare scholen en directe collega's van het sociaal wijkteam in Meierijstad zijn geïnformeerd over de mogelijkheid van KIES en weten waar zij terecht kunnen voor hulpvragen en nieuwe aanmeldingen. Bij een aanmelding wordt vervolgens een toestemmingsformulier ondertekend door ouders. Na het schriftelijke akkoord van beide ouders worden kinderen of jongeren op een wachtlijst voor een eerstvolgende KIES groep geplaatst.

KIES bereikt elk kind in zijn of haar eigen behoefte
De KIES bijeenkomsten worden per groep en per kind, zo veel mogelijk op maat mogelijk aangeboden. Dat is het mooie van de KIES methodiek. Het ene kind gaat bijvoorbeeld graag aan de slag met werkbladen, terwijl het andere kind liever een tekening maakt.
De KIES coaches vinden het nog altijd bijzonder om bij KIES te ervaren hoe goed kinderen onder woorden kunnen brengen wat ze ervaren, wat iets met hen doet en hoe mooi kinderen elkaar kunnen helpen met het stellen van vragen en het geven van sterkende of helpende adviezen.

Ouders
Van ouders krijgen de KIES coaches regelmatig terug dat zij zagen dat hun kind met veel plezier naar de KIES groep ging en zo ook weer terug kwam. Sommige ouders wensen meer terugkoppeling over hoe de bijeenkomsten verlopen, andere ouders hebben deze behoefte minder.

Flexibiliteit en aandacht voor de behoefte
Sinds de corona perikelen hebben de KIES coaches gekozen voor een online 10 minuten start- en evaluatiegesprek met ouders. Deze extra manier van communiceren met ouders wordt als prettig ervaren door alle partijen. Passend bij KIES is altijd blijven aansluiten.

"KIES brengt enthousiasme en tevredenheid bij professional, kind én ouders"

"Jij mag houden van allebei je ouders en je mag kiezen voor jezelf!,

liefs van de KIES coaches

Uitspraken van aan KIES deelnemende kinderen:

"Ik dacht dat ik hier alleen maar moest praten, maar we doen ook leuke spelletjes"

"Ik ben dus niet de enige die een scheiding heeft meegemaakt"

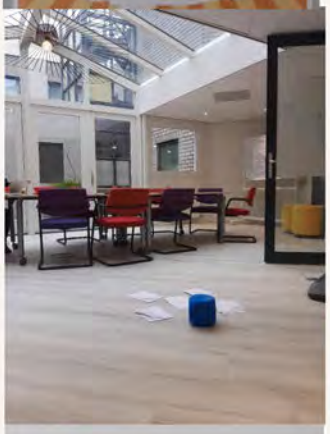
"Je bent daar met elkaar in vertrouwen en dat moet je ook beloven. Wat je bij KIES zegt blijft tussen iedereen van de KIES groep. Dat is fijn"

"KIES heeft me geholpen. Ik kan weer fijner leren, m'n hoofd was eerst zo vol door de scheiding"

"Ik heb door KIES een knopentouw die ik wel eens op tafel leg. Mijn moeder weet dan dat ik wat wil vertellen"

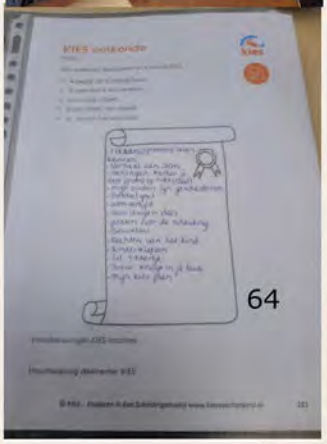
"Nu mag ik papa vaker zien en mama vind het ook goed!"

KIES voor preventie

Gemeente Zwolle, KIES & Communities that Care

Zwolle

Communities that care

Communities that Care (CtC), is ontwikkeld in de Verenigde Staten en heeft aangtoond een succesvolle strategie te zijn bij het verminderen van probleemgedrag van jongeren en de onderliggende risicofactoren (Hawkins et al, 2008; Jonkman et al, 2006; Jonkman, 2005; Hawkins, 1999; Hawkins, Arthur & Catalano, 1995). CtC is het beste op te vatten als een sturingsprogramma voor de ontwikkeling van systematisch preventief jeugdbeleid. Op basis van epidemiologische gegevens en een wetenschappelijke analyse van de risico- en beschermingsfactoren die een rol spelen bij de ontwikkeling van probleemgedrag, wordt gebruik gemaakt van interventies waarvan bewezen is dat ze effectief zijn. De kernelementen van CtC zijn epidemiologisch onderzoek van risico- en beschermende factoren, het werken met preventie programma's waarvan is aangetoond dat zij effectief zijn, en ten slotte lokale implementatie en evaluatie van de resultaten. Van 2000 tot 2006 is CtC in Nederland succesvol geïmplementeerd en geëvalueerd. Uit deze onderzoeken komt enerzijds naar voren dat CtC leidt tot meer samenwerking tussen instellingen als het gaat om de aanpak van problemen onder jeugdigen, en anderzijds dat de preventie meer gericht is op de specifieke risico- en beschermende factoren die in een wijk spelen. Deze resultaten komen overeen met de evaluaties in andere landen (Mak, Huygen, Steketee & Jonkman, 2010; Steketee, Mak & Huygen, 2006; Van Dijk et al., 2004).

CtC en KIES als pilot

Cathy Terlouw startte tussen 2002 en 2004 haar praktijk De Verdieping, een verdieping die letterlijk op haar huis werd gebouwd. In deze praktijk werkt Cathy met een warm gevoel aan het bieden van tekentherapie, KIES, opstellingen en ontspanningsmassages in Zwolle.
Vlak voor de zomer van 2006 volgde ze de training tot KIES coach.
Cathy's collega en vriendin, Joke Wassenaar, had al eerder de KIES training gedaan en vroeg haar samen KIES aan te gaan bieden in Zwolle Zuid.

KIES coaches Cathy en Joke draaiden de pilots KIES in Zwolle vanuit Communities that Care

KIES op school

Samen met Joke is Cathy heel enthousiast begonnen met KIES. Ze maakten ook zelf materialen ter ondersteuning van de opdrachten in de KIES handleiding voor de KIES coach. Met hun gevulde creatieve KIES koffer bezochten ze in 2006 voor het eerste schooljaar direct 6 scholen om KIES aan te bieden.
In 2022 wordt KIES nog steeds aangeboden in Zwolle en omstreken. Inmiddels wordt KIES in Zwolle verzorgd door een groep van 7 KIES-coaches. De gemeente Zwolle laat hen voor 12 scholen op jaarbasis een KIES aanbod doen waaraan een grote behoefte is.

Preventie

Joke had destijds contact met mensen vanuit Community that Cares. Hierin waren verschillende disciplines van politie, gemeenteambtenaar tot hulpverlener vertegenwoordigd. Geconstateerd was dat er in Zwolle Zuid behoorlijk probleemgedrag was onder jongeren. Bij al deze jongeren lag scheiding ten grondslag aan de problematiek.
In Zwolle was daardoor besloten dat er een preventief aanbod, KIES, zou moeten komen voor kinderen die een scheiding hadden meegemaakt van hun ouders om latere problemen te voorkomen.

"De scholen in Zwolle constateren dat de prestaties van de kinderen die een scheiding meemaken verminderen. Ze zien dat KIES helpt dat deze kinderen weer beter in hun vel zitten en ze ook weer beter presteren omdat hun hoofd minder vol zit met de problemen die de scheiding voor hen meebrengt."

Cathy vindt het fijn voor kinderen dat er bij KIES gewerkt wordt met verschillende werkvormen. Het geeft kinderen de gelegenheid om zich te verbinden met de thema's die spelen voor kinderen bij scheiding en wat ze beleven en dit op eigen en creatieve wijze te uiten. Cathy geeft als voorbeeld "al mijn spullen heen en weer". Ze geeft aan dat als je goed kijkt er ook nog wel het een en ander valt te ventileren voor een kind tijdens de wissel.

'Al mijn spullen heen en weer'

Stukje historie

In Zwolle Zuid werd op de basisscholen gesignaleerd dat er een groeiend probleem was met kinderen waar van ouders gescheiden zijn. Signalen waren dat leerkrachten een problematische verandering zagen in het gedrag van kinderen. Deze signalen werden met name in de buurtnetwerken 0 -12 jaar in Zwolle Zuid gemeld.
Vanuit Communities that Care (CtC) Zwolle Zuid was bekend dat risicofactoren in Zwolle Zuid voor kinderen waren: problemen met gezinsmanagement en vroeg begin probleemgedrag. Beide factoren waar echtscheiding een rol kan spelen. CtC heeft dan ook een analyse van de signalen gemaakt. Daaruit bleek inderdaad dat er een verhoogde problematiek is met kinderen die in de knel komen door de scheiding van hun ouders. Uit de analyse werd duidelijk dat de samenstelling van de bevolking van Zwolle Zuid voornamelijk uit gezinnen bestaat. Ook gaf het aan dat het aantal gescheiden ouders in Zwolle Zuid is hoger dan in andere wijken in Zwolle Zuid. Het aantal gesignaleerde kinderen op de scholen waar problematiek door echtscheiding werd vastgesteld was tevens hoog. Van de gezinsproblematiek scoorde problemen door scheiding het hoogste. Van de 342 kinderen ervaren 57 kinderen daarmee problemen.
Naar aanleiding hiervan zocht CtC een preventief programma wat een kind leert beter om te gaan met een scheiding van de ouders. Daarnaast hecht CtC eraan dat een programma een wetenschappelijke basis heeft. Dat we weten dat het werkt en dat er goed nagedacht is over de inhoud van het programma.
Zo kwamen we in contact met het Expertisecentrum Kind en Scheiding. Het KIES programma sprak alle CtC partners aan en we waren benieuwd of KIES in de Zwolse situatie zou aanslaan. Er is voor gekozen om een jaar proef te draaien met KIES en te kijken wat ervaringen zouden zijn. Voor de basisscholen en andere wijkwerkers in Zwolle Zuid zoals maatschappelijk werk, GGD, Icare en de gemeente Zwolle is een kennismakingsworkshop KIES gegeven. Zes scholen konden zich daarna opgeven voor het pilot jaar. Uiteindelijk waren er meer aanmeldingen dan plaatsen en moesten we kiezen welke scholen we mee wilden laten doen. In het schooljaar 2006 en 2007 is KIES uitgevoerd op de 6 basisscholen, met veel succes! Uit de evaluatie gehouden onder deelnemers, ouders en de scholen kwamen zeer positieve reacties. Kinderen geven aan dat ze meer over de scheiding begrijpen, dat ze makkelijker met hun ouders kunnen praten over de scheiding en geven aan dat dingen thuis beter gaan door deelname aan KIES.Kkinderen gaven KIES een gemiddelde van 8,3 als cijfer en veel kinderen wilden eigenlijk niet stoppen met KIES. Van de ouders gaf 80% aan een positieve verandering te zien bij hun kind/kinderen. Scholen wilden KIES graag structureel aanbieden en broertjes en zusjes van deelnemende kinderen staan klaar om met de volgende groep mee te doen. Gaande het jaar meldden zich steeds meer basisscholen en werd gezocht naar een manier om KIES breder in te bedden in Zwolle.

Bianca van 't Hul
Travers, Communities that Care Zwolle Zuid - eerdere publicatie februari 2008
(2022- KIES wordt nog altijd in Zwolle aangeboden)

Al wachtlijst voor deelname KIES-project

ZWOLLE - Het project KIES, dat in Zwolle-Zuid hulp biedt aan kinderen van gescheiden ouders, kampt met een wachtlijst. Het initiatief vloeit voort uit Communities that Care, in Zwolle Veilig opgroeien geheten. Kern is dat kinderen van gescheiden ouders op twaalf basisscholen in Zuid onder schooltijd onder deskundige begeleiding in groepjes met lotgenoten praten over de problemen die ze ervaren als gevolg van de scheiding. Onderzoek heeft uitgewezen dat veel kinderen in Zuid problemen hebben met scheidingen. KIES is een pilotproject waaraan tot op heden zo'n 110 kinderen hebben deelgenomen. Streven van welzijnsorganisatie Travers is om het project structureel van karakter te maken.
3 april 2008

KIES Zwolle bij Netwerk

Kinderen gaan weer voelen met KIES
Cathy: 'Tijdens een eerste KIES-bijeenkomst geeft deelneemster Meike aan dat ze heel blij is met de scheiding. "Want mama is nu heel blij. En ik ook." In een latere KIES-bijeenkomst gaven we de tekenopdracht; "teken je huis bij mama en teken je huis bij papa". Meike zegt;" Ik hoef alleen het huis bij mama te tekenen want ik weet niet waar papa woont." Maar ze had wel een idee, zei ze, hoe papa zijn huis eruitziet. "Het is een héle lange weg." Ze tekende vervolgens een hele lange weg naar papa zijn huis. Ze zei:" want papa is al héél lang weg." Vervolgens tekende ze een zebrapad, een kortere route tussen de huizen. Ze zei: "zodat papa weer snel thuis kan komen." Je zag haar even stil worden en ze zei vervolgens:
"Weet je, mama is heel blij met de scheiding, maar ik ben eigenlijk heel verdrietig. Ik wil dat papa terugkomt, ik mis papa heel vaak." Zo fijn dat Meike haar eígen gevoelens kon gaan voelen en hier woorden aan kon geven door het eerst te tekenen."
N.B. Kinderen die deelnemen aan KIES hebben toestemming van hun beide ouders of de gezaghebbende ouder

TV
Bij KIES bieden KIES coaches kinderen en jongeren een veilige neutrale eigen plek. Soms vragen ouders of zo mogen kijken. Dat is niet de bedoeling. KIES is er echt voor de kinderen. Ook vragen journalisten en tv makers vaker aan KIES professionals om mee te draaien. Met elkaar houden alle KIES coaches deze toegang zo beperkt mogelijk. Alleen met toestemming van kind en ouders wordt hier aan meegewerkt.

Netwerk
Cathy herinnert zich nog goed dat zowel zij als Joke, verrast werden bij de komst van de filmploeg van Netwerk. Ze waren niet verrast dat ze kwamen, ze wisten immers dat ze zouden komen, maar wel was zoiets meemaken verrassend in onze eigen loopbaan als KIES-coaches. In de betreffende KIES-groep zaten Jeroen en Chantal noemt Cathy, een broer en zus. Het telvisieprogramma "Netwerk" volgde in 2009 Jeroen en Chantal in hun verhaal over de scheiding van hun ouders.
Voor Cathy en Joke was de uitzending een mooie ervaring waarbij ze konden tonen wat ze bij KIES in een bijeenkomst aanboden en hoe, Jeroen en Chantal, bij de filmopnames hierop reageerden. Voor de kinderen was dit vanzelfsprekend ook wel wat spannend geweest maar ze wilden het ook tonen voor andere kinderen.

Dankbaar werk
Cathy is dankbaar dat ze, in de 20 jaar dat ze werkt binnen haar praktijk De Verdieping, als tekentherapeute, waarvan 15 jaar ook als KIES-coach, ze zoveel kinderen en hun ouders heeft mogen begeleiden op een stukje van hun levenspad. Ze merkt dat de begeleiding steeds door kinderen én hun ouders als zeer waardevol wordt ervaren. Cathy loopt in de begeleiding graag even met hen mee en staat volledig achter de KIES quote "Het is fijn als er even iemand met je meeloopt."

Lijden door scheiden - Netwerk 2009

De Verdieping
Praktijk voor tekentherapie, aanraking & bewustwording

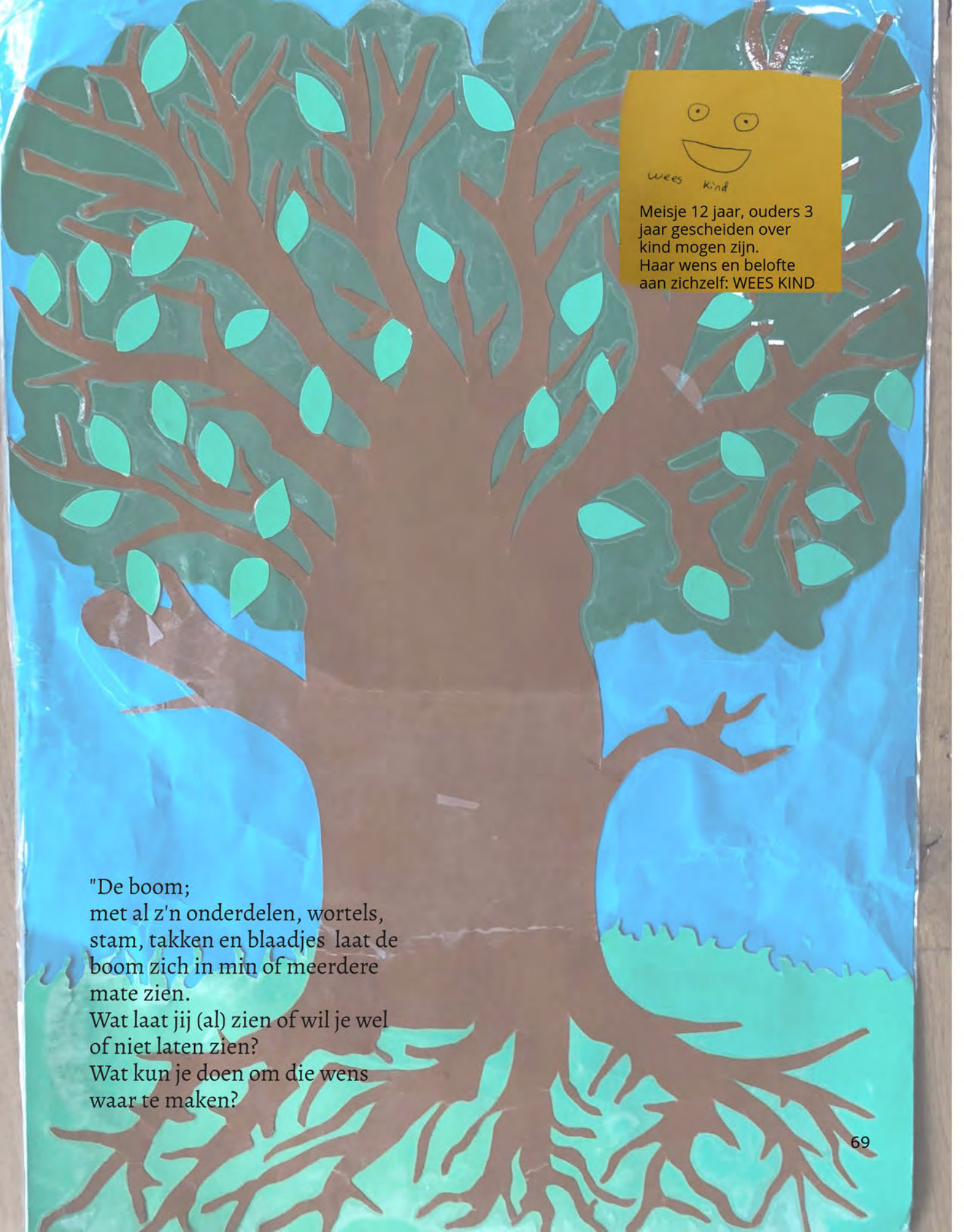
Cathy Terlouw
De verdieping
www.tekenverdieping.nl

Het Bildt
Praktijk voor Beeldende Therapie

Joke Wassenaar
Het Bildt
www.hetbildt.nu

"Soms is het fijn als er even iemand met je meeloopt"

kiesvoorhetkind.nl

Meisje 12 jaar, ouders 3 jaar gescheiden over kind mogen zijn.
Haar wens en belofte aan zichzelf: WEES KIND

"De boom;
met al z'n onderdelen, wortels, stam, takken en blaadjes laat de boom zich in min of meerdere mate zien.
Wat laat jij (al) zien of wil je wel of niet laten zien?
Wat kun je doen om die wens waar te maken?

KIES en de stem van het kind

Je eigen verhaal mogen vertellen
Het is belangrijk dat kinderen mogen leren hun eigen verhaal rond de scheiding te kennen en dit te mogen delen. Er komt dan ruimte voor hun eigen verhaal, emoties en gevoelens. Speciaal voor de kinderen, is er KIES, bij scheiding.

Loyaal
Voor sommige kinderen is hun eigen verhaal vertellen best lastig. Ze zijn gewend loyaal aan hun ouders te zijn, hebben zich aangepast aan de situatie waarin ze zitten. Ze zijn soms zo aangepast, dat ze eigenlijk niet meer goed weten wat hun eigen verhaal is.
Met mijn collega KIES coach, werkten we met KIES op de basisschool. Een meisje van 12 jaar, vertelde dat haar ouders drie jaar geleden uit elkaar waren gegaan. Ze was ook al best goed gewend aan de nieuwe situatie. Bij de eerste bijeenkomst vertelde ze dat ze "nergens" last van had. Het ging gewoon goed met haar.

Kinderen houden zich groot
Tijdens KIES, bij de verschillende spel en werkvormen, kwam er steeds meer over de ervaringen en gedachtes van het meisje los en ze leerde haar eigen verhaal over de scheiding te vertellen. Bij de KIES werkvorm 'de boom' waarbij we stil staan bij de emoties en gevoelens voordat je bij KIES kwam en bij het hier en nu, was het dat ze voor het eerst haar gevoel rondom de scheiding met de groep deelde. Beetje bij beetje vertelde ze dat ze zich lang groot heeft gehouden. Dat deed ze voor haar ouders en haar broertje en haar twee zusjes. Ze hield zich sterk. Sterker dan ze zich voelde.

Tranen
Na het vertellen van haar verhaal kwamen er tranen los. Er kwam letterlijk ruimte. Het was zelfs terug te zien in haar lijf. Het meisje kwam op meerdere vlakken los. Mijn collega KIES coach en ik zagen een ander meisje dat na haar verhaal ook op een actievere manier meedeed met KIES.

Niet jouw taak
Bij de laatste bijeenkomst mochten de kinderen een TIP voor henzelf opschrijven. Iets dat je niet mag vergeten na het meedoen aan KIES. Het meisje schreef op haar briefje de boodschap aan zichzelf:

'Wees kind'

Ze vertelde erbij dat het steeds beter lukte om 'gewoon' kind te zijn. Het werd duidelijk dat ze beter in staat was om haar grens aan te geven. Ze zorgde minder voor haar broertje en zusjes en zorgde beter voor zichzelf. Ze durfde naar haar ouders aan te geven wat zij zelf nodig had en uitte zich meer.

"Soms moet ik zo huilen'. 'Maar dat heb ik drie jaar niet gedaan'. 'En het mag gewoon, dat weet ik nu."

voegde ze toe aan haar uitleg.

Proces van het kind
Enorm waardevol ook voor ons KIES coaches om getuige te zijn van dit proces. Aandacht geven aan de kinderen, ruimte kunnen geven aan hun verhaal. Kinderen en hun ouder een stukje psycho-educatie meegeven. Ik zie kinderen door KIES zo open gaan. Soms gebeurt dat niet volledig tijdens KIES, maar is er wel een radartje in gang gezet. Als het kinderen nog niet direct lukt om woorden te geven aan wat ze mee maken, zie ik dat ze wel iets uit de begeleiding meenemen dat bijdraagt aan hun ontwikkeling op dat moment. KIES draagt echt bij aan het welbevinden van kinderen geeft kinderen een stem in hun verhaal. Ik ben trots KIES coach te zijn!

Danielle Bakker, KIES coach Zwolle
Dartel & Vrij Kindercoaching
www.dartelenvrij.nl

Orthopedagoog Nienke over KIES

De KIES coach

In gesprek met Nienke Deelen
In 2013 ben ik mijn praktijk begonnen in Doetinchem en heb ik geïnformeerd bij de gemeente en andere hulpverleners in Doetinchem waar in deze omgeving behoefte aan was op het gebied van jeugdhulp. Met stip bovenaan stond de begeleiding van kinderen in scheidingssituaties. Ik had KIES al langer op mijn verlanglijstje staan en dit gaf mij het laatste zetje om de opleiding te gaan doen.

Impact
Ik denk dat de impact van een scheiding door veel mensen wordt onderschat. In de opleiding heb ik veel geleerd over hoe complex scheidingssituaties kunnen zijn en hoe daarmee om te gaan. Je leert kijken vanuit het perspectief van een kind en hoe heftig zelfs een "normale" scheiding al kan zijn, laat staan wanneer je ouders in een vechtscheiding zijn beland. Ik vind het daarom heel belangrijk dat hulpverleners beseffen dat dit niet zomaar een problematiek is die je "er wel even bij doet". Het is vaak erg complex en een wetenschappelijk onderbouwde opleiding als KIES is nodig om de plank niet mis te slaan in de begeleiding van deze toch al zeer kwetsbare kinderen.

Scheiding gerelateerde vragen
Ook anno 2022 ervaar ik dat veel van de hulpvragen die ik in mijn praktijk krijg te maken hebben met de scheiding van ouders, of de nasleep ervan in bijvoorbeeld nieuw samengestelde gezinnen. Ouders merken dan dat hun kinderen vastlopen doordat ze bijvoorbeeld slecht slapen, zich terugtrekken, niet lekker in hun vel zitten, zich niet kunnen concentreren op school, of last hebben van verdriet wanneer ze van huis moeten wisselen.

Neutrale plek
Wat ik merk is dat deze kinderen behoefte hebben aan een onpartijdig persoon en neutrale plek om hun gevoelens en gedachten mee te kunnen delen, zonder dat ze bang hoeven te zijn iemand te kwetsen. Loyaliteit speelt hierbij eigenlijk altijd een grote rol. Vaak hebben kinderen het idee dat hun ouders het al zwaar genoeg hebben en dat ze hun verdriet er dus niet bij kunnen hebben. Of ze durven hun gedachten niet te uiten uit angst één van de ouders te kwetsen, of ze boos te maken.

Werken met kinderen en scheiding

De kracht van KIES
Ik vind de kracht van KIES dat kinderen ervaren dat ze niet alleen zijn en dat hun gevoelens en gedachten erbij horen. De herkenning en erkenning van gedachten en gevoelens geeft vaak al heel veel rust; ook al zijn de problemen binnenshuis dan nog precies hetzelfde. Ook het terugblikken op moeilijke situaties die vaak in een flits voorbij zijn gevlogen, geeft een kind de ruimte om te verwerken. Je gehoord en gezien voelen en weten dat het niet jouw schuld is, maakt dat ik kinderen na een sessie vaak fysiek echt anders de deur uit zie gaan: met een opgelucht snoetje, een rechte rug, soms zelfs huppelend, omdat die zware last van hun schouders verdwijnt.

Respectvolle methode
Daarnaast vind ik het mooie aan KIES dat kinderen op een respectvolle manier leren om voor zichzelf op te komen. Veel kinderen willen hun ouders niet belasten met hun wensen, of zijn bang dat hun ouders boos worden, terwijl ouders vaak juist staan te springen om hun kind weer gelukkig te zien. Door samen te onderzoeken wat het leven makkelijker zou kunnen maken en dit soms ook samen kenbaar te maken aan ouders, maakt dat deze kinderen steviger in hun schoenen komen te staan én dat de relatie met (stief)ouder(s) verbetert. Kinderen ervaren dat ouders niet boos worden, maar juist vaak bereid zijn om hen te helpen. Dat lucht vaak zó op en tegelijkertijd maakt het dat ze in het vervolg ook sneller durven aangeven als ze iets niet prettig vinden. Even die drempel samen overgaan kan een kinderleven enorm ten goede komen.

Foto: Michael Basten Fotografie

Praktijk Samen Deelen
Orthopedagogische begeleiding voor jeugd en gezin

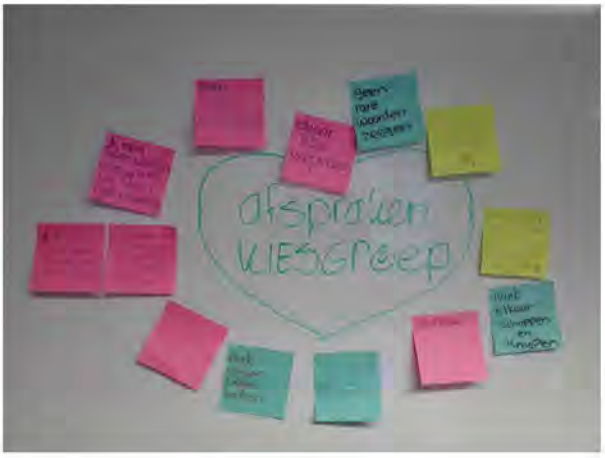
www.praktijksamendeelen.nl

KIES helpt kinderen én ouders

Marjorie Lucas is Integratief Kinder- en jongerentherapeut en KIES coach in Amsterdam. Ze heeft haar eigen praktijk Alles Kids. Op de vraag om iets te delen over haar ervaringen met KIES zegt Marjorie dat haar eerste gedachten zijn "Waar begin ik?". In de afgelopen 12 jaar heeft ze tientallen KIES groepen begeleid, honderden kinderen en hun ouders gesproken. Marjorie heeft zoveel mooie herinneringen waar ze graag een stuk over schrijft.

Mijn ervaringen met KIES..."Waar begin ik?" Als eerste vraag ik me af of ik iets kan vertellen over hoe ik een paar jaar heb staan aankloppen bij de Gemeente Diemen? En dat dat uiteindelijk ook loonde? Dat het soms ook tijd en veel energie kost maar dat de aanhouder wint? Want in 2016 was deze Gemeente er dan ook eindelijk van overtuigd dat de impact van een scheiding voor kinderen groot kan zijn en KIES belangrijk is. Wat was ik trots en blij.

Of zal ik vertellen dat we als KIES coaches daarna al snel konden beginnen met twee groepen per jaar en dat dat er in 2021ondertussen vijf per jaar waren? Wat een mooie ontwikkeling. Kinderen in een scheiding situatie werden in de loop der jaren echt meer en meer serieus genomen. Dus ... als je voor KIES nog geen voet aan de grond krijgt, blijf vooral aankloppen!

Gemeentesubsidie voor KIES

DIEMEN In het kader van het preventief jeugdbeleid heeft de gemeente Diemen subsidie toegekend aan de spel- en praatgroep KIEN (Kinderen In Echtscheidingssituatie).

"Alle zorg om kinder zelfstandig te worden"

4 Kaartjes voor Duinrell

Ook kan ik iets schrijven over de KIES groepen in Amsterdam die toentertijd door mijn KIES collega Maggie Boreel werden georganiseerd en gegeven werden vanuit de subsidie van de Gemeente Amsterdam. Dat de KIES groep bij het NOS Jeugdjournaal en het programma 'De vijfde dag' van de EO kwam? Dat het telkens weer een feest was om met KIES met de kinderen te werken.
Zal ik vertellen dat we zoveel mooie en aandoenlijke verhalen hoorden. Bijvoorbeeld een jongetje die nog steeds liefdesbriefjes (zogenaamd van zijn moeder) in de brievenbus gooide van vader, terwijl vader al lang was hertrouwd en moeder ook een relatie had. Maar dat het verlangen van dat jongetje naar een hereniging zo groot was.

Of zal ik schrijven over de kinderen die na een KIES groep graag nóg een keer wilden deelnemen "want het is zo fijn om te zien dat je niet alleen bent". Dat voor hen een follow up KIES groep na de eerste deelname soms fijn kan zijn?
Of zal ik iets schijven over hoe waardevol de KIES ouderbijeenkomsten zijn en ik wens dat ouders (nóg) meer en intenser worden betrokken kunnen zijn bij KIES groepen. Dat ik ook zelf merkte in de afgelopen jaren dat ouders na KIES ook meer openstonden voor begeleiding. Dat er ouders waren die zeiden 'hé.... Wij willen ook wel een KIES groep voor ouders". Ze zochten handvatten voor de uitdagingen die er waren in het contact met de andere ouder. Dat het mooi is dat voor hen ook begeleiding geboden kan worden.
Misschien kan ik iets schrijven over hoe dapper ik ouders ook vind? Dat ouders hun kinderen de mogelijkheid bieden om hun hart te luchten; ook als het pijnlijke verhalen waren. Dat ze ons als KIES coach daarin zo vertrouwden dat we daar zorgvuldig mee om zouden gaan.

Of zal ik iets schrijven over dat het mooi maar ook soms hard werken is als KIES coach om meerzijdig betrokken te zijn bij alle partijen. Betrokken en niet partijdig. In partijdig voel ik 'strijd' in betrokken zijn juist meer empathie. Naast het kind en beide ouders te willen staan. Het niet beter weten als professional, maar ook kunnen zien dat ouders in een overleefstand kunnen staan voor, tijdens en na een scheiding. En daar erkenning aan geven.
Of zal ik wat vertellen over hoe KIES mijzelf heeft geïnspireerd om zelf ouders te gaan begeleiden. Dat ik inmiddels met mijn werkvormen en tools een training heb vormgegeven. Dat vele advocaten, mediators, kindercoaches, therapeuten en gemeentelijke ouder en kindteams en collega KIES coaches deze hebben gevolgd. En dat ik in april deze scholing weer mag verzorgen tijdens het vFas congres voor Familierechtadvocaten waar KIES dan ook weer voorbij zal komen. Ik vertel er namelijk graag over bij elke training die ik geef.
Het KIES zaadje wat 20 jaar geleden is gepland door Nelly Snels, is een volwassen stevige boom geworden. Een resultaat om waanzinnig trots op te zijn. Ga zo door!

www.praktijkalleskids.nl

De KIES coach, kinderen en ouders

Stine Jensen in gesprek

Inleiding

Wat zijn de gevolgen voor een kind als zijn ouders uit elkaar gaan? Stine Jensen in gesprek met KIES coach Saskia Klein.

Luister ook Podcast aflevering 1 'Het kind van de rekening' Stine is gescheiden toen dochter Vicky twee was. Wat vindt Vicky (nu 11) daarvan?

'KIES staat voor Kinderen In Een Scheiding en ook voor kies voor jezelf'

KIES coach Saskia Klein

Als twee mensen uit elkaar gaan, heeft dat niet alleen grote gevolgen voor de ex-partners, maar zeker ook voor het kind dat zijn ouders uit elkaar ziet gaan. Met haar praktijk Family Matters, KIES Amsterdam, helpt Saskia Klein deze kinderen om met de scheiding om te gaan. Voor haar podcast Scheiden met Stine gaat Stine Jensen met Klein in gesprek.

Scheiden met Stine

In de podcast Scheiden met Stine gaat Stine Jensen in gesprek met experts, ervaringsdeskundigen en schrijvers over verschillende aspecten van het scheiden. Als rode lijn door alle afleveringen, loopt Stines eigen scheidingsverhaal, waarbij ook haar dochter Vicky en ex Jaime aan het woord komen.

Waar staat KIES voor?

" KIES staat voor Kind In Een Scheiding. Dat is de afkorting. En KIES staat ook voor 'kies voor jezelf.' De scheiding is een kind overkomen, hij of zij kan daar niets aan doen. Dat kan een machteloos gevoel geven. Bij KIES willen we kinderen helpen hoe ze goed voor zichzelf kunnen zorgen en zich niet druk maken over hoe de situatie met hun ouders is."

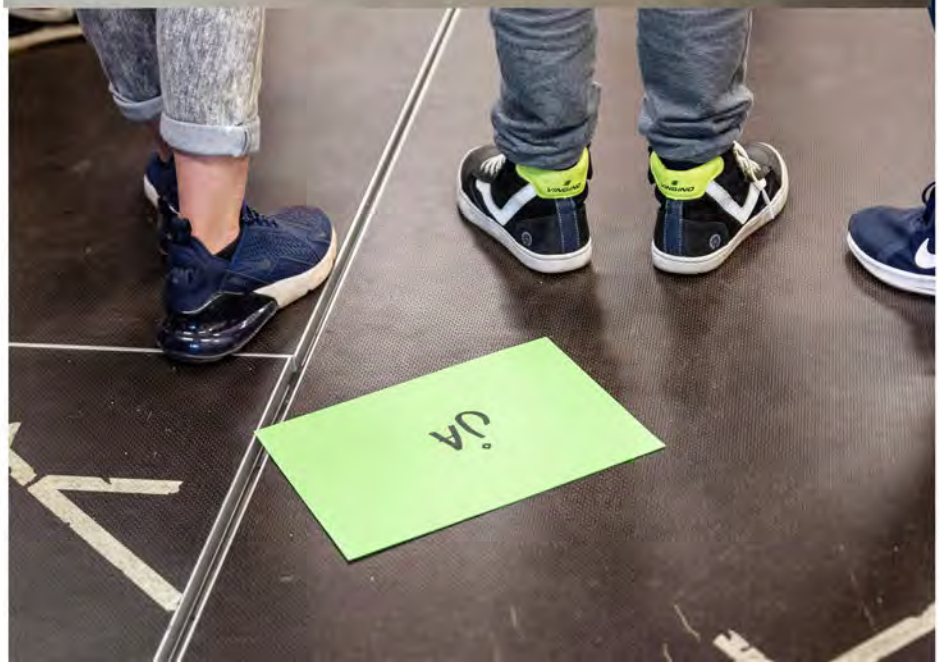
Hoe gaan jullie te werk?

"We zitten in een groep met acht kinderen en twee coaches. Dus we zijn gemiddeld genomen met z'n tienen. En dan starten we eigenlijk vrij snel al met een spel wat over scheiden gaat, maar waarbij kinderen nog niet hoeven te praten. Dat vinden ze heel fijn, want in dat spel en in de beweging kunnen ze laten zien hoe het allemaal voor hen is, zonder dat ze er iets over hoeven te zeggen.

Het spel noemen de kinderen het Sjalenspel en lijkt op het programma Over de Streep. Ik leg een sjaal in het midden van de ruimte en noem dan verschillende stellingen op als 'Ik heb weleens ruzie gehoord of gezien', 'Ik voel me weleens alleen' en 'Ik kan me nog herinneren waar ik was toen mijn ouders vertelden dat ze gingen scheiden'. Als ze een stelling met 'ja' beantwoorden, lopen ze naar de andere kant van de sjaal."

Kernbehoefte

'Ook al weet ik dat mijn ouders uit elkaar zijn, toch hoop ik dat ze nog bij elkaar komen'

Is er een stelling waarbij ze allemaal oversteken?
"Tegen het eind van het spel zeg ik: 'Ook al weet ik dat mijn ouders uit elkaar zijn, of gescheiden, toch hoop ik dat ze nog bij elkaar komen.' Dan steken ze toch bijna allemaal over."

Dat is dan toch een soort kernbehoefte.
"Ja, dat zie je heel duidelijk. Ik zeg ook altijd dat ik die wens goed begrijp en dat het normaal is om dat zo te voelen. Want je ziet ook oudere kinderen uit groep 7 of 8 hierbij oversteken, die eigenlijk wel weten dat dat niet gaat gebeuren.
Ik denk dat het iets natuurlijks is van een kind. In de boekjes van Nijntje bijvoorbeeld, die kinderen vanaf twee of drie jaar al lezen, zit ook altijd een vader, een moeder en een kind. In de hele beeldvorming gaat het er nog steeds over dat je ouders bij elkaar zijn. Kinderen groeien op met dat beeld, ook al is het in de praktijk vaak anders."

We bekeken net een woordspin die kinderen bij jullie hebben gemaakt. Als je daarnaar kijkt, wat valt je dan op?
"Mij vallen woorden op als 'schelden', 'liegen', 'ruzie', 'geïrriteerd', 'snel boos'. Als je hiernaar kijkt dan zie je dus hoeveel er eigenlijk verandert en gebeurt in het leven van een kind als je ouders uit elkaar gaan. Het is echt heel veel."

Je krijgt hier bijna toch weer een schuldgevoel van als ouder.
"Ja, het is een beetje schrikken als je dit leest. De troost is wel dat kinderen uiteindelijk, gemiddeld genomen, van 'maar' ongeveer twee of drie dingen zeggen echt last te hebben."
Lees verder op volgende pagina.

Foto's Monique Claes

Wat mij lastig lijkt voor een KIES coach, is dat je niet kan zeggen: "Het komt wel goed". Dit is een situatie waar je in moet groeien.
"Wij hebben het KIES-lied en daar zit in het refrein de zin 'Het is zoals het is'. We hebben het er met de kinderen ook over dat dit de situatie is en hoe ze ervoor kunnen zorgen dat ze het ondanks dat toch fijn hebben."

Ik kan me ook voorstellen dat je je soms moedeloos wordt. Dat je denkt: jezus, wat scheiden er toch veel mensen. Kijk nou toch eens, al die kinderen bij elkaar.
"Ja, dat is zo, zeker. Er zijn ook kinderen die echt in moeilijke situaties zitten, als Jeugdzorg erbij betrokken is, of Veilig Thuis. Of als ouders niet met elkaar communiceren. Dat vind ik heel aangrijpend en ik kan daar dan zelf ook een machteloos gevoel van krijgen.
En het lastige ervan is dat iedereen zou willen dat het anders zou gaan, ook de ouders. Zij houden van hun kind, maar het lukt gewoon niet om het anders aan te pakken. Als je al kunt zien dat het niet haalbaar is dat de situatie beter gaat worden, dan moet je dus het kind helpen in hoe hij of zij voor zichzelf kan kiezen."

Heb jij enig idee wat voor deze groep kinderen de gevolgen zijn voor hun beeld van de liefde?
"Ik denk niet dat ze omdat hun ouders gescheiden zijn zelf het idee hebben om nooit te willen trouwen. Want ook het idee van trouwen is zo'n Nijntje-beeld dat we al vanaf jonge leeftijd voorgeschoteld krijgen. Maar ik denk wel dat kinderen van gescheiden ouders minder vertrouwen hebben in het huwelijk. Dat ze als er conflicten zijn sneller denken: 'Het loopt niet lekker, laat ik er maar mee stoppen.'"

Dus je denkt dat mensen die gescheiden ouders hebben ook zelf misschien sneller in een scheiding komen?
"Dat is inderdaad uit onderzoek gebleken, dus dat is ook echt zo. Maar toch hoop ik ervoor te zorgen dat kinderen vertrouwen in de liefde blijven behouden.
Ik had het hier over met een KIES-groepje en daar vertelde een meisje dat haar beide opa's en oma's, haar tante en haar ouders gescheiden waren. Toen zei ze: 'Ik kom dus uit een scheidingsfamilie.' Dat landde echt bij mij. Met haar tien jaar zegt ze eigenlijk al dat zij het geluk van geslaagd huwelijk ook wel niet zal hebben.
Dat het vertrouwen in de liefde er niet is, vind ik echt zonde. Want natuurlijk betekent het niet dat zij later ook zal gaan scheiden. Maar als je maar vaak genoeg denkt dat je uit een familie komt waar het normaal is dat iedereen uit elkaar gaat, dan wordt dat een soort blauwdruk."

'Jij bent jij, en wat er in jouw liefdesleven zal gaan gebeuren, hoeft helemaal niet te hangen aan wat je hebt meegemaakt.'

Wat zeg jij tegen zo'n meisje?
"Ik zeg dan duidelijk dat het niet betekent dat zij ook zal scheiden. Dat je los staat van je ouders en je opa en oma. Natuurlijk kan je er met een psychologische blik naar kijken dat patronen van generatie op generatie worden overgegeven. Maar aan de andere kant is er ook nog een deel wie jij zelf bent. Jij bent jij, en wat er in jouw liefdesleven zal gaan gebeuren, hoeft helemaal niet te hangen aan wat je hebt meegemaakt."

Dit artikel is aangeboden door Stine Jensen en met toestemming opgenomen. Het is eerder geplaatst op:
https://www.human.nl/scheiden-met-stine.html en
https://www.human.nl/scheiden-met-stine/lees/saskia-klein.html

www.kiesamsterdam.nl

WAT ER OOK SPEELT IN EEN LAND

LAAT HET VOORAL DE KINDEREN ZIJN

Loesje

POSTBUS 1045 6801 BA ARNHEM

Vlaardingen, Maassluis en Schiedam

Bij de POH GGZ Jeugd praten over de scheiding?

De praktijk ondersteuner huisarts (POH) is misschien niet de eerste plaats waar je aan denkt bij begeleiding bij scheiding. Toch kan de POH GGZ (Geestelijke Gezondheid Zorg) vaak veel voor kinderen, jongeren en ouders betekenen.
Fanny Meijers en Sanne van Denzen beiden gecertificeerd KIES-coach, zijn vanuit Minters sinds april 2021 in Vlaardingen als POH GGZ Jeugd bij diverse huisartsen werkzaam. Daarvoor waren zij beiden werkzaam als gezinsspecialist op de basisscholen. Bij zowel de scholen als nu in de huisartsenpraktijken spreken ze met regelmaat met kinderen en jongeren van gescheiden ouders. Minters organiseert jaarlijks ook KIES groepen in zowel Schiedam als Vlaardingen voor kinderen tot 12 jaar.

KIES bij Minters

Minters is een organisatie die vele vormen van hulp en begeleiding biedt. Denk hierbij aan Wijkteams, mantelzorg, Jongerenwerk en POH GGZ Volwassenen. Minters draagt ook zorg voor het leveren van de gezinsspecialisten (schoolmaatschappelijk werk) op de scholen in de regio Nieuwe Waterweg, op het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en op een aantal VMBO scholen. Vanuit de organisatie worden cursussen en trainingen aangeboden voor verschillende doelgroepen. Voor kinderen bieden ze de KIES-groepen en 'Kom op voor jezelf' cursussen die worden gegeven door gezinsspecialisten die hiervoor gecertificeerd zijn.

Fanny: "Als gezinsspecialist kom je zeer regelmatig met scheidingsproblematiek in aanraking. Als ouders gaan scheiden hebben kinderen het vaak toch even extra moeilijk. Dat zie je op school bijvoorbeeld terug in veranderd gedrag of in de leerresultaten. De school bespreekt signalen dan met ouders en kan voorstellen om de KIES coach, gezinsspecialist te betrekken om hulp te bieden. Ook kunnen ouders zelf om hulp vragen voor kortdurende laagdrempelige hulp aan kind en ouders. Het is dan voor een kind bijvoorbeeld mogelijk op school deel te nemen aan een KIES-groep of we verwijzen naar de POH GGZ Jeugd."

POH GGZ Jeugd en scheiding

Sinds april 2021 is vanuit Minters in Vlaardingen de POH GGZ Jeugd opgezet. Met z'n drieën, Lida, Fanny en Sanne, bedienen ze inmiddels bijna alle huisartsenpraktijken in Vlaardingen. De POH GGZ was voor de meesten al wel bekend. Zij zagen soms ook tieners op het spreekuur. Nu er een POH GGZ Jeugd is, kunnen alle kinderen en jongeren tot 18 jaar via de huisarts terecht.
Het voordeel van een POH GGZ Jeugd in de huisartsenpraktijk is dat er heel laagdrempelig, kortdurend, hulp wordt geboden. Dicht bij huis, op een bekende plek. De huisarts plant een afspraak in. Meestal kan het al op hele korte termijn. Bij jonge kinderen komen ouders mee, of komen ouders eerst alleen. Maar jongeren komen ook geregeld alleen. De POH GGZ Jeugd kan op allerhande gebieden meedenken en vaak ook hulp bieden. Denk bijvoorbeeld aan: al een tijdje niet lekker in je vel zitten, somber of depressief zijn, angstklachten, een vol hoofd /veel piekeren, onzekerheid, snel boos worden, gepest worden, stressklachten. Het kan zijn dat er thuis of in de omgeving dingen spelen die lastig zijn voor kinderen en jongeren. Zo kan er voorbeeld een zieke ouder zijn, een overlijden, problemen op school en ook scheiding of een vechtscheiding zijn, waardoor een kind problemen ervaart. Er komen ook vaak vragen rondom de ontwikkeling van een kind en als er vermoedens zijn van bijvoorbeeld ADHD of autisme. Dan kan soms een doorverwijzing passend zijn. De POH GGZ Jeugd denkt hierin mee en werkt samen met andere organisaties en scholen als dat nodig is. En natuurlijk werkt de POH GGZ Jeugd samen met de huisarts.

KIES bij POH GGZ Jeugd
Vaak kan de POH GGZ Jeugd in een aantal gesprekken hulp bieden bij scheidingsproblematiek. Afhankelijk van de leeftijd van het kind of de jongere zet de POH GGZ Jeugd ook werkbladen, tekenen en andere coachingmaterialen en werkvormen in. Bij scheidingsituaties gebruiken de KIES coaches de kennis en ervaring van hun vorige functie en die ze als KIES-coach hebben opgedaan. De werkbladen en materialen die ook gebruikt worden bij de begeleiding van een KIES-groep komen dan vaak goed van pas. Genoemd wordt de KIES werkvorm 'het touw', het KIES dobbelspel, de tipkoffer, de oefeningen rondom bijvoorbeeld vertrouwen en een verhaal over kinderen en scheiding, het verhaal van Sem.

Voorbeeld uit de praktijk
"Lisa is 8 jaar en komt bij de POH GGZ Jeugd naar aanleiding van de scheiding van ouders. Hoewel het inmiddels vijf jaar geleden is dat haar ouders gescheiden zijn, is ze er nog vaak verdrietig over. Ze vindt het moeilijk om haar gevoel te laten zien. Vooral bij haar moeder verbergt ze haar emoties, omdat ze bang is dat mama ook verdrietig wordt. Met behulp van het touw heeft Lisa nu een manier om haar emoties makkelijker aan te geven bij haar moeder. Dit geeft moeder de kans om bij haar dochter te checken hoe zij zich voelt wanneer er een knoop in het touw zit. Met Lisa en moeder is afgesproken dat Lisa mag aangeven of ze er over wil praten of dat ze iets anders nodig heeft op dat moment. Natuurlijk kreeg ze ook een touw mee voor bij papa thuis."

Samenwerking voor preventie
Bij Minters kunnen kinderen dus zowel individueel via de POH GGZ Jeugd begeleid worden bij scheiding door KIES-coaches als in KIES groepen op hun school. Op de website van Minters staan de data voor deelname aan KIES voor het hele jaar vermeld. Geruime tijd voor de start van KIES wordt informatie gedeeld met de wijkteamscollega's, gezinsspecialisten, scholen en andere samenwerkingspartners ontvangen een reminder. Veel aanmeldingen van kinderen komen vanuit de gezinsspecialisten waar kinderen eerder al een individueel traject met een kind hebben doorlopen. Ouders kunnen daarnaast hun kind ook zelf aanmelden. Alle overige aanmeldingen worden gedaan vanuit een sociaal professional van het wijkteam of op verzoek van een jeugdbeschermer om een kind te laten deelnemen aan KIES.
De aanmelding zelf loopt via de gezinsspecialist van de school. De KIES-coach, gezinsspecialist heeft dan contact met beide gezaghebbende ouders, regelt de schriftelijke toestemming en zet het kind op de aanmeldlijst bij Minters voor de KIES-groep.

Voorbeeld uit de praktijk
"Tim is 13 jaar en zijn ouders zijn nog niet zo lang geleden gescheiden. Over het algemeen vindt Tim het wel prima zoals het nu is geregeld. Er zijn minder ruzies en hij kan naar zijn vader of moeder wanneer hij wil. Over de scheiding praten vindt Tim eigenlijk niet zo nodig, maar Tim heeft regelmatig een bozig gevoel en hij weet niet zo goed waar dit vandaan komt. Met behulp van het KIES dobbelspel konden we toch in gesprek gaan over bepaalde thema's rondom de scheiding en konden we goed in kaart brengen waar de boosheid van Tim vandaan kwam. Dat bleek overigens maar deels door de scheiding te komen. Er speelde ook mee dat Tim het best moeilijk had op school en dat hij bovendien een meisje leuk vond, maar daar niets mee durfde te doen."

KIES bij de POH GGZ Jeugd

Vervolghulp na KIES
De meeste kinderen hebben na het volgen van een KIES-groep voldoende begeleiding en handvatten ontvangen om steviger en op eigen kracht verder te kunnen. Het komt ook voor dat het wenselijk is dat bijvoorbeeld een KIES-coach gezinsspecialist nog begeleiding biedt als nazorgtraject.
In enkele gevallen blijkt dat er nog wat meer of aansluitende begeleiding of zorg nodig is. Zorgen worden dan door de KIES-coach in een individueel gesprek met ouders besproken en samen met ouders wordt gezocht naar de beste oplossing en welke vervolghulp of aandacht nodig is.

Sanne: " Het is oké om hulp te vragen!"

Foto: Maarten Roukema
KIES coach Sanne van Denzen en Huisarts Jasper de Wit

Een dubbele pet, een probleem?
De KIES-coaches bij Minters zijn allemaal ook gezinsspecialist. Het kan dus voorkomen dat een kind dat bij de gezinsspecialist een traject heeft gevolgd, in de KIES-groep komt waar deze gezinsspecialist ook KIES-coach is. In principe is een KIES-coach niet uitgebreid op de hoogte van de thuissituatie. Dat is een bewuste keuze. De KIES-coach is er voor het kind en bemoeit zich niet met de thuissituatie. Wij hebben beiden een paar keer deze 'dubbele pet' op gehad. Onze ervaring is dat dit niet persé een contra-indicatie is. Het vergt wel extra aandacht en vraagt om goede afstemming hierover met ouders. We hebben op het moment dat er sprake was van aanmelding bij KIES met ouders besproken dat een van ons dus ook de KIES-coach was. Hierbij hebben we uitgelegd dat een KIES-coach normaal gesproken niet op de hoogte is van de thuissituatie, maar nu dus wel. Onze ervaring is dat ouders dit eigenlijk nooit als een probleem hebben ervaren. Vaak vonden zij het juist wel fijn dat zij de KIES-coach al kennen en deze op de hoogte is van de situatie. Wel is het heel belangrijk om vooraf heel goed duidelijk te maken dat de KIES-coach geen inhoudelijke informatie terugkoppelt, tenzij dit noodzakelijk is voor de veiligheid van het kind.

POH GGZ KIES-coaches
Fanny en Sanne zien in hun praktijk dat kinderen en jongeren die last hebben van echtscheidingsproblematiek. Ze begeleiden hen zelf en kunnen ook een aanmelding voor een KIES-groep in gang zetten via hun collega's gezinsspecialisten.Tot nu toe merken ze op de huisartsenpraktijken dat scheiding in sómmige gevallen de directe aanleiding van aanmelding is. Dat is een klein percentage omdat de meeste kinderen op het basisonderwijs die daar problemen in ondervinden, al bij de gezinsspecialist begeleiding en/of KIES krijgen. Soms komt een kind toch via de huisarts bij de POH GGZ Jeugd terecht. Bij pubers is scheiding meestal ook niet de directe reden van aanmelding. De aanleiding van hun aanmelding is dan bijvoorbeeld somberheidsklachten. Scheiding kan dan één van de factoren zijn die ze laten zien en van invloed is om hulp te accepteren. Ook zien we gelukkig dat er ook jongeren zijn, met een scheiding of vechtscheiding als aanleiding, die ons zelf of via de huisarts weten te vinden.

KIES bij Kwadraad

Recht doen aan het verwerkingsproces van kinderen

Binnen haar werkgebied in Zuid-Holland en Utrecht-West biedt Kwadraad een breed pallet aan hulpverlening aan volwassenen, jongeren en kinderen, waaronder op het gebied van scheidingsproblematiek. Voor hulpverlening voor kinderen biedt Kwadraad bewust het KIESprogramma aan: een prachtige en waardevolle bijdrage op ons hulpaanbod voor kinderen en jongeren. Danieke Hoexum, die het programma aanbiedt in Gouda en omstreken, vertelt over haar ervaringen als KIES-coach.

Danieke Hoexum werkt 20 jaar bij Kwadraad. Eerst als algemeen en schoolmaatschappelijkwerker. Nu als pedagogisch adviseur . Vanaf 2008 werkt Danieke als KIES coach. Voornamelijk in Gouda, maar ook andere plaatsen in de regio van Kwadraad.

Danieke; Serieus en met veel aandacht werkte en tekende de elfjarige Tobias (fictieve naam) in zijn KIES mapje. Het is mijn tweede KIES-groep die ik houd in Gouda. De ouders van Tobias zijn een jaar daarvoor gescheiden. Tobias vertelde al dat hij er goed met papa en mama over kan praten. 'Een echt praatgezin,' gaat door mijn gedachten heen. De scheiding is rustig verlopen.
De laatste bijeenkomst mogen de kinderen kiezen of ze het mapje
mee naar huis willen nemen. Dan kunnen ze, als ze zich er veilig bij voelen, vertellen aan hun ouders hoe de KIES-groep voor hen is. Hoewel Tobias uit een 'praatgezin' komt, kiest hij er toch voor om het mapje niet mee te nemen naar huis.

Ik voel mij daardoor ineens wat verontrust. Heb ik iets gemist? Het is toch zeker wel veilig voor Tobias om het mapje mee naar huis te nemen? Ik houd mijn aarzeling voor mezelf en laat Tobias weten dat het natuurlijk goed is als hij het mapje hier wil laten. Ik vraag aan hem hoe hij denkt dat het zou zijn als hij het mapje wel mee naar huis zou nemen. Tobias vertelt wat hij in zijn mapje had geschreven: 'het eten bij papa is lekkerder dan bij mama.' En dat mocht zijn mama écht niet lezen. Die loyaliteit van Tobias, is er bijna altijd bij kinderen. Kinderen houden bewust of onbewust rekening met hoe iets voor papa of mama is.

"Het vertrouwen krijgen dat hun kind in een KIES groep mee mag doen, neem ik nooit voor een vanzelfsprekend gegeven aan."

KIES, kinderen en hun ouders

Dit voorbeeld gebruik ik later nog vaak bij informatiebijeenkomsten voor ouders om het belang te illustreren dat KIES een onafhankelijke en veilige plek is voor kinderen en jongeren. In die bijeenkomsten voor ouders vertellen we inhoudelijk en concreet over de werkwijze van KIES. Soms raakt dat ouders zichtbaar, soms is het heel stil.

Ik blijf die bijeenkomsten altijd een beetje spannend vinden, maar merk ook dat het hen kan inspireren of dat er 'íets landt' juist door hen indirect mee te nemen naar het perspectief van een kind. Het vertrouwen krijgen dat hun kind in een KIES groep
mee mag doen, neem ik nooit voor een vanzelfsprekend gegeven aan.

'Ieder kind waarvan de ouders gaan scheiden, verdient toch een KIES-groep?'

Waarom Kiest Kwadraad voor KIES?
Brenda Hootsen, vak- en productontwikkelaar van Kwadraad, vertelt.
"Ten aanzien van de hulp aan kinderen heeft Kwadraad bewust gekozen voor het KIES programma. Tientallen collega's zijn opgeleid tot KIES coach. Daarnaast zijn er collega's die nascholingen gevolgd hebben zoals KIES 4-6 jaar, KIES voor mij (individuele begeleiding), KIES Gescheiden Opvoeden, KIES Mediation (omgangsbegeleiding).

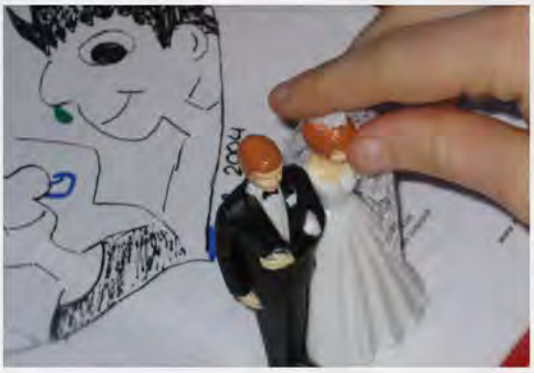
Door het geven van KIES-groepen biedt Kwadraad kinderen en jongeren een veilige plek om over de scheiding te mogen praten. We merken dat kinderen het fijn vinden om een plek te hebben waar ze leeftijdsgenoten ontmoeten die veelal tegen dezelfde zaken aanlopen. Hierdoor voelen ze zich minder alleen. Een neutrale plek waar je niet loyaal hoeft te zijn, maar in alle openheid en eerlijkheid kunt praten over de scheiding en de thema's die daarbinnen spelen.
Mooi ook om te zien hoe deelnemers elkaar ondersteunen en elkaar tips geven. Regelmatig ontstaan er blijvende contacten waardoor KIES ook bijdraagt aan het vergroten van het netwerk van het kind. Het kost Kwadraad geen enkele moeite om de groepen vol te krijgen. Voor ons is KIES een mooie en waardevolle aanvulling op ons hulpaanbod voor kinderen en jongeren."

Een onafhankelijke en veilige plek
De KIES-groep is een neutrale en veilige plek. Waar kinderen niet loyaal hoéven te zijn, maar in alle openheid en eerlijkheid kunnen praten over de scheiding en de thema's die daarbinnen spelen. Waar ze leeftijdsgenoten ontmoeten die veelal tegen dezelfde zaken aanlopen. Hierdoor voelen ze zich minder alleen. Als KIES-coach kan ik telkens weer zien hoe goed dit de kinderen doet.

Vaak is er bij de eerste bijeenkomsten van KIES al veel openheid, zo niet ronduit enthousiasme, en valt de opluchting van de gezichten af te lezen. Soms zijn er groepen waar de kinderen meer ingetogen reageren; dat zijn meestal de wat meer introverte kinderen. Een van die introverte kinderen (7 jaar) gaf aan het einde van een KIES-traject aan:

"Voor ik bij KIES was dacht ik er aldoor aan, nu is het rustig in mijn hoofd."

KIES in alle gemeenten?
De commissie Rouvoet (2018) schreef een aanbeveling dat voor elk kind die een scheiding meemaakt, er een aanbod zoals een KIES groep toegankelijk moet zijn. Maar helaas, nog niet in elke gemeente is er voor elk kind een KIES groep. De dynamiek van subsidies die op lokaal niveau toegekend worden, kan grillig zijn. Gelukkig geven de wetenschappelijk aangetoonde positieve effecten voor kinderen hier een steuntje in de rug. Want ieder kind waarvan de ouders gaan scheiden, verdient toch een KIES-groep!

"Dit programma doet echt recht aan de beleving en het proces van kinderen."

Brenda Hootsen is KIES coach en werkt momenteel als Vak- en productontwikkelaar bij Kwadraad

'Ze bewaarde het mapje nog altijd en vertelde dat ze KIES zo fijn had gevonden'

De vruchten van KIES
Mijn collega kwam onlangs een meisje en haar moeder in Gouda tegen. Ze was 8 toen ze meedeed met KIES. Nu zat ze al lang op de middelbare school. Ze dacht nog steeds weleens aan KIES, bewaarde het mapje nog altijd en vertelde dat ze het zo fijn had gevonden. Dit tekent precies voor mij wat KIES kan betekenen. Ik ben KIES, en dan in het bijzonder Nelly Snels en iedereen met wie ze KIES heeft opgebouwd, dan ook enorm dankbaar voor dit mooie en rijke programma. Een programma dat echt recht doet aan de beleving en het verwerkingsproces van kinderen.

Namens dit meisje uit Gouda en alle andere kinderen die hebben meegedaan aan KIES: bedankt en gefeliciteerd met 20 jaar KIES!

KIES 4-6 jaar

Professionals over KIES voor de jongere kinderen

Voor elk kind, zelfs voor kinderen die volwassen zijn als ouders gaan scheiden, is een scheiding ingrijpend. Vaak is het gelukkig ook weer mogelijk, met de juiste uitleg en begeleiding, de eigen situatie van de scheiding te leren begrijpen en overzien. Voor jonge kinderen werkt dit niet zo makkelijk en vanzelfsprekend. Hoe leg je een kind van vier jaar uit dat papa en mama ineens niet meer in één huis wonen? Dat papa en mama ineens in twee verschillende huizen wonen?
Het leren opmgaan met het missen van één van beiden ouders voor kleuters zit heel dichtbij alles wat het basisvertrouwen van kinderen vraagt en nodig heeft. Ze kunnen niet meer getroost worden door mama/papa als je gevallen bent en mama/papa is er niet elke avond om het bed-ritueel uit te voeren zoals je dat gewend was. Ook het knuffeltje waar je op jonge leeftijd mogelijk nog zo aan gehecht bent, is niet altijd meer bij je in de buurt als je het nodig hebt als deze bij één ouder blijft of vergeten wordt mee heen en weer te geven.

Morgen komt papa thuis?
Judith Overeem is KIES coach in haar eigen coaching praktijk 'JuDith it', werkt al jaren als leerkracht met jonge kinderen en muziek vakleerkracht en is KIES trainer van de scholing KIES jonge kind 4-6 jaar. Ze legt uit hoe de KIES methodiek aansluit bij het jongere kind en waardoor het speciaal op deze leeftijd aangepaste KIES traject zo helpend is voor kleuters en hun ouders bij scheiding situaties.
"Voor jonge kinderen is bij scheiding een aanpak en begeleiding die aansluit bij de belevingswereld en het vermogen van begrip nodig. Bij kleuters is er nog niet tot nauwelijks besef van tijd waardoor deze leeftijdsgroep de gescheiden situatie moeilijk overziet. Het verschil in de benadering van jonge kinderen ten opzichte van elkaar in deze leeftijdsgroep is daarnaast ook vaak groot. Dat vraagt om een specifieke aanpak bij scheidingsbegeleiding, meer dan eenvoudigweg kleuters begeleiden."

Kiezen voor effectiviteit
Het Expertisecentrum Kind en Scheiding heeft met de KIES methode 4-6 jaar een op deze leeftijdsgroep aansluitend programma ontwikkeld die inspeelt op deze behoefte. Deze begeleiding maakt het verschil door de effectief bewezen methode bij scheiding voor kinderen van 7-12 jaar toe te passen door middel van aansluitende werkvormen zoals werken met handpoppen en meer op kleuters afgestemde beeldende en spelwerkvormen maar ook door de bijbehorende psycho-educatie voor gescheiden ouders van het jongere kind.

Leren afdalen naar het jongere kind in scheiding situaties
Samen met collega KIES trainer Janny, traint Judith, KIES coaches in het werken met KIES groepen voor kinderen van 4-6 jaar. De KIES coaches leren vanuit de KIES theorie te werken met de praktische aanpak en het aansluiten op het jongere kind. Ze doen veel inspiratie en tools op waarmee de professionals zelf snel aan de slag kunnen. Dat is fijn want steeds meer ouders vragen aan scholen of ze naast KIES 7-12 jaar ook KIES begeleiding voor kleuters willen bieden. Judith vind het altijd weer inspirerend te zien hoe KIES professionals weer even terug kunnen keren naar het jongere kind in henzelf bij de trainingsdagen en het leren schakelen van eigen stem naar de stem van de handpoppen 'Zahra en Max'. En na elke training toe voelen dat er weer een gekwalificeerde groep KIES professionals aan het werk gaan om ook kinderen van 4-6 jaar en hun gescheiden ouders de periode van scheiding zo min mogelijk belastend te laten zijn. Mooi werk voor een mooie missie!

Foto Monique Claes - Boekje een bed bij mama en bij papa, speciale KIES versie.

Wanneer ouders hun kind willen aanmelden voor begeleiding en hulp is het bij wet verplicht dat beide gezaghebbende ouders toestemming verlenen en hun hantekening hiervoor zetten ter bevestiging. Deze werkwijze is in Nederland bij wet zo geregeld. Als kinderen zelf wel willen deelnemen en een ouder geen toestemming verleent, gaat de KIES coach met de ouder in gesprek.

Foto Monique Claes

Ouders aan het woord

Christel wilde zelf graag naar KIES

Wanneer maar één ouder het gezag heeft, wat dan?
Bij KIES groepen op school of in jeugdhulpverlening, komen kinderen in totaal 8 keer een uur bijeen met maximaal 10 kinderen en onder begeleiding van twee KIES coaches.
Beide ouders ontvangen informatie over de deelname en de begeleiding. Beide ouders geven toestemming voor deelname tenzij slechts één ouder het gezag heeft. Voor de ouders zelf is een mogelijkheid om deel te nemen aan een informatie- en evaluatiebijeenkomst. In sommige gemeentes wordt parallel aan KIES ook altijd KIES ouderbegeleiding geboden.
Veel kinderen die deelnemen aan KIES, willen zelf heel graag. Soms komen kinderen liever de eerste keer even kijken of het wel wat voor hen is.

Kiezen voor KIES

Christel heeft de afgelopen 8 weken meegedaan met KIES. Ze is een vrolijke meid van 11 jaar en zit in groep 8. De keuze voor KIES kwam van haarzelf.

KIES en mijn dochter

De belangrijkste behoefte van Christel om mee te doen was het delen van ervaringen met leeftijdgenootjes. Christel heeft twee zussen met wie ze dan wel dezelfde scheiding deelt, maar haar eigen ervaring is toch uniek. Delen met haar zussen deed ze ook eigenlijk niet. Dat komt waarschijnlijk ook vanwege het leeftijdverschil tussen haar en haar beide zussen.

Haar eigen ervaring

Zelf heb ik als moeder nooit gemerkt dat ze kon praten met leeftijdgenoten over de scheiding. Haar situatie is dan ook heel lastig. Ze ziet haar vader niet en er is veel narigheid gebeurd.
Kinderen die dat niet hebben meegemaakt, begrijpen dat niet en voor Christel was het dan ook gemakkelijker om dan maar niets te zeggen.

Een opbloeiend kind

Als ouder heb ik ervaren dat bij KIES niet de ouders of de scheiding maar juist het kind en diens evaring centraal staat. De kinderen wisselen hun ervaringen uit en geven elkaar tips. Er is veel wederzijds begrip en er ontstaat een warme sfeer in de groep. Christel keek er iedere week weer naar uit om naar KIES te gaan. Ze bloeide op en durfde ook thuis meer te vertellen wanneer ze het soms moeilijk had met de situatie rondom haar vader. Eerder was ze daar veel meer gesloten over, waarbij ik vaak ook het gevoel kreeg dat ze mij niet wilden belasten.

Alles blijft in de groep

Veiligheid bleek belangrijk bij de KIES groep. Over andere kinderen werd niet gesproken. Het was heel duidelijk dat daar afspraken over waren gemaakt. Christel vertelde wel eens iets over een reactie op haar situatie, maar eigenlijk nooit iets over de situatie van andere kinderen. De manier waarop KIES is vormgegeven is voor mij, en vooral Christel, waardevol gebleken. Nu, na afloop van KIES, is het ook voor mij weer tijd om alles te laten bezinken.

Verder met vertrouwen voor de toekomst

Voor Christel is KIES in ieder geval een stap in de goede richting geweest waardoor zij met net iets meer vertrouwen de toekomst tegemoet zal gaan. Dat is echt heel erg waardevol.

Moeder van Christel

"Semih was vaak somber na onze scheiding. We gaan nog goed met elkaar om. Toch hebben we nu meer tips en gaat het ook veel beter met Semih"

" Onze Tess is allerlei dingen gaan vertellen waar ze erg mee zat en we ons niet bewust van waren. Wij zijn dankbaar dat KIES op school kwam!"

Foto Monique Claes

Ouders aan het woord

Professionele begeleiding afgestemd op je kind

Geen enkele ouder bedenkt bij het aangaan van zijn of haar liefdesrelatie en het krijgen van een kind, later misschien te gaan scheiden. Dát is het laatste waarom je kinderen krijgt. Je bouwt samen naar je droom van de toekomst. Maar helaas lopen niet alle dromen af zoals je hoopte. En wat is het fijn als je als ouder in die moeilijke periode van de scheiding je gesteund kunt voelen door helpende informatie en professionele begeleiding voor jezelf, maar zeker ook voor je kind.

De ouderbijenkomst
Voor en na elke KIES begeleiding voor kinderen en jongeren is er een informatie en een evaluatie bijeeeenkomst voor ouders. Bij deze bijeenkomsten wordt informatie over scheiding in het algemeen gegeven met handreikingen voor ouders om situaties voor kinderen en henzelf op een constructieve wijze te hanteren. De ouders ontvangen tips en tools en er is gelegenheid om vragen te stellen.

Enkele reacties van ouders op KIES

Erwin: vader van Jula, 9 jaar
Mijn dochter heeft deelgenomen aan KIES. Ik merk dat ze enthousiast terugkwam van elke bijeenkomst. Ze vertelt wat ze hebben gedaan en geeft aan dat ze het fijn vindt dat ze niet de enige is met gescheiden ouders. Ik vond het heel fijn dat onze dochter met het touw thuis kwam. Ze heeft zelf verteld waar de knopen voor staan.

Mik: vader van Eva, 10 jaar
KIES was fijn voor Eva. Ik merk ook dat Eva meer vragen durft te stellen en graag naar het KIES-lied luistert.

Moeder van Dylan, 8 jaar
Ik merk dat Dylan rustiger en minder verdrietig is sinds hij bij KIES is geweest.

Moeder van Imran 11 jaar
We merken dat Imran er iets makkelijker over praat en dat hij het fijn vond er in de groep over te horen en vertellen.

Moeder Annelieke, 8 jaar, en Josje 11 jaar
Ons viel op dat toen de kinderen thuis kwamen met het touw we door een paar simpele aanpassingen een aantal 'knopen' eruit kunnen krijgen. Dat was erg fijn!

Vader Suus 13 jaar
Suus kwam tijdens KIES met de vraag bij mij waarom mijn ex en ik eigenlijk gescheiden zijn. Ik heb nooit geweten dat zij nog met deze vraag zat.

Mieke: moeder Lucas 15 jaar
Ik merk dat Lucas meer open is naar mijn nieuwe partner, heel blij mee.

Moeder Izra 7 jaar
Ik heb gemerkt dat Izra nu beter haar verdriet een plekje kan geven en dat ze weet dat ze gewoon ook wel eens boos mag zijn

Scheiden zonder schade vraagt om professionals met uitgebreide kennis

Ouderverstoting:
onzichtbaar en ongrijpbaar

Auteur: Monique Meulemans
KIES Trainer KIES voor allebei!

Van de ongeveer 70.000 kinderen die jaarlijks meemaken dat hun ouders uit elkaar gaan, ondervinden circa 16.000 kinderen daarvan ernstige gevolgen. Dat zijn enorme aantallen en toch is het lastig je daar een concrete voorstelling van te maken. Het komt heel wat dichterbij als de vergelijking wordt gemaakt met een griepepidemie. Daarvan is sprake als zes op de tienduizend mensen de griep hebben.

Volgens ontwikkelingspsycholoog Steven Pont raken jaarlijks maar liefst achthonderd op de tienduizend Nederlandse kinderen betrokken bij een conflictueuze scheiding. 'Waar spreek je dán van?' vraagt Pont in een opiniestuk in de Volkskrant. Over een griep kom je heen, maar de gevolgen van een dergelijke scheiding blijven vaak jarenlang – of zelfs levenslang – in je systeem zitten.

Melissa is zes jaar als haar ouders uit elkaar gaan. Het blijkt een 'vechtscheiding' en Melissa en haar broertje zien hun vader steeds minder. Later wordt er een gezinsvoogd aangesteld, maar die lukt het niet om de omgang weer tot stand te brengen. Intussen is Melissa van een vrolijk meisje veranderd in een boos en opstandig kind. Als ze twaalf is schrijft ze haar vader een lelijke brief waarin ze vragen stelt waarom hij haar en haar broertje in de steek liet en niet meer van ze houdt. Er komt geen antwoord...

Schreeuw om hulp niet herkend
Gedrag zoals dat van Melissa, waarmee kinderen letterlijk schreeuwen om hulp, wordt vaak afgedaan als leeftijdsadequaat, (vroeg) pubergedrag of krijgt het label van een modeziekte. Professionals herkennen de signalen van oudervervreemding of ouderverstoting onvoldoende of interpreteren die verkeerd.

Dat komt omdat deze vorm van emotionele en psychische mishandeling voor de buitenwereld onzichtbaar en ongrijpbaar is. In de beslotenheid van het gezin en uit het zicht van vrienden, familie, de hulpverlening, school, de sportclub en andere omstanders worden kinderen continue beïnvloed om afstand te nemen van de andere ouder. En dat gaat heel geraffineerd.

'Ik zag mijn vader niet meer, maar durfde tegen niemand te zeggen dat ik hem mistte.'

Ernstige gevolgen
Deze kinderen zien uiteindelijk nog maar één uitweg: het verstoten van een eens geliefde ouder. Onbewust hebben ze de drastische beslissing genomen om één helft van zichzelf, van hun familie en van hun leven af te wijzen en uit te schakelen. Door dit zwart-witdenken of psychologische splitting hoeven ze de pijn en het verdriet van het moeten missen van een ouder niet meer te voelen. De schade die kinderen hierdoor oplopen is ernstig en verstrekkend.

Melissa, inmiddels in de dertig en zelf moeder, worstelt nog steeds met de gevolgen. Ze is onzeker, twijfelt voortdurend aan zichzelf, heeft vaak het gevoel dat niemand van haar houdt en zoekt continue bevestiging. Zij en haar broer zijn beide gediagnostiseerd met lichte borderline symptomen en een posttraumatische stressstoornis (PTSS) als gevolg van de emotionele verwaarlozing in hun kinderjaren. Over die tijd zegt Melissa: 'Ik had altijd een hechte band met mijn vader, maar plotseling kreeg ik van mijn moeder en stiefvader de meest vreselijke dingen over hem te horen. Ik zag hem niet meer, maar durfde tegen niemand te zeggen dat ik hem mistte. Ik was bang om mijn ouders tegen de schenen te schoppen, ik wilde niemand kwetsen. Ik wist überhaupt niet meer waar ik stond als kind en voelde me vreselijk alleen.'

Ingewikkelde materie vraagt om professionaliseren

Voorkom ouderverstoting

KIES voor allebei!

Signalen vroegtijdig herkennen
Als de fase van ernstige ouderverstoting (splitting) eenmaal is bereikt dan is herstel niet eenvoudig en vraagt dat gespecialiseerde kennis en kunde. En die is in Nederland slechts zeer beperkt voorhanden.
Het is daarom van groot belang om de signalen die kunnen duiden op oudervervreemding of ouderverstoting vroegtijdig te herkennen!

"Zij die luisteren, horen wat er gezegd en bedoeld wordt. KIES coaches zijn er voor het kind en vertalen de stem van het kind"

KIES themadag over ouderverstoting
KIES professionals kunnen, met de juiste kennis, het verschil maken voor kinderen die na een scheiding het contact dreigen te verliezen met een van de ouders. Tijdens de (vanaf 2022 nieuwe) training KIES voor allebei! Omgaan met ouderverstoting worden kennis en inzichten aangereikt om de typische signalen te herkennen bij kinderen en ouders die duiden op (het ontwikkelen van) ouderverstoting.

"Kinderen houden van nature van hun beide ouders. Zonder zorgelijke reden willen kinderen altijd beide ouders in hun leven en dat is ook hun recht"

Boek
Het (ingekorte) verhaal van Melissa komt uit Emotioneel gevangen – over ouderverstoting. Naast inzichten van deskundigen staan in dit boek meer ervaringen van volwassenen die als kind een ouder verstoten en van vaders en moeders die na een scheiding hun kinderen niet meer mochten zien.

'Ik ben zo blij dat dit boek er ligt, omdat er zo veel mensen zijn die betrokken zijn bij vormen van ouderverstoting. Die zo geholpen kunnen zijn met toerusting. Al is het maar oog krijgen voor de diepte laag, de weerbarstigheid, voor de emotie en voor de onmacht.'

– André Rouvoet, voorzitter platform Scheiden zonder Schade' -

Bronnen:
• Pont, Steven, Vechtscheiding dreunt bij kinderen heel lang na, de Volkskrant, 25 januari 2017

En altijd maar verlangen - Frénk van der Linden

Auteur Frénk van der Linden

SPIJT
Op mijn 13e schreef ik samen met mijn zusje Désirée (11) een brief waarvan ik vijftig jaar later spijt heb als haren op mijn hoofd. We lieten de rechter die de echtscheidingszaak van onze ouders behandelde weten dat we onze moeder nooit meer wilden zien. Zo verdrietig en boos waren wij door haar ontrouw: ze had in het geniep al jaren een verhouding met een andere man. Ook hij bedroog zijn gezin.

Niet veel later besloot de rechter Désirée en mij toe te wijzen aan onze vader, een trucker die de liefde voor zijn vrouw steeds meer had vermengd met haat. Zo begon een periode van tien jaar waarin wij als kinderen tien jaar lang geen enkel contact meer onderhielden met de zachtaardige, intelligente vrouw die ons op de wereld had gezet.

Spijtig genoeg bestond KIES, www.kiesvoorhetkind.nl, in die tijd nog niet. Ik besef nu hoe belangrijk het is dat zulke organisaties hameren op de beschadigingen die jonge mensen in dit soort processen kunnen oplopen, en hoe noodzakelijk het is om rekening te houden met hun gevoeligheden en belangen. Onlangs verscheen mijn boek 'En altijd maar verlangen – De liefdesoorlog van mijn ouders'. Het bevat talloze brieven die ik mijn lieve vader en moeder na hun overlijden heb geschreven. De bundel gaat over de levenslessen die wij gezamenlijk hebben geleerd.

Tot mijn vreugde ben ik er na veertig jaar strijd tussen mijn ouders in geslaagd hen met elkaar te verzoenen. Zelf kwam ik tot het inzicht dat ik als jonge jongen niet alleen mijn moeder, maar ook mijzelf ernstig verwondde door haar uit mijn leve te verbannen. Ik hoop dat KIES voor het Kind erin slaagt anderen te behoeden voor dit soort ervaringen.

'Spijtig genoeg bestond KIES in die tijd nog niet'

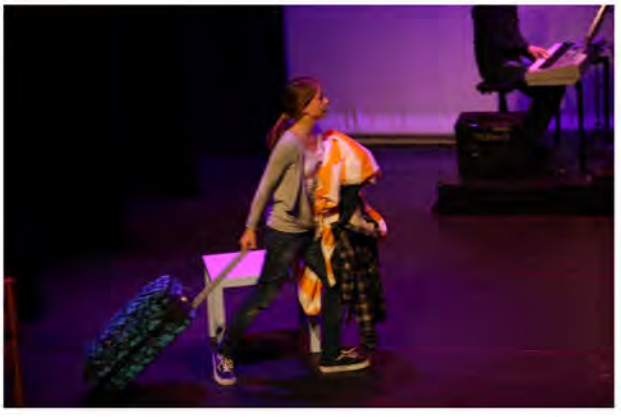
- 'Hartverscheurend verhaal, gegoten in een hoogst originele vorm.'-Adriaan van Dis
- 'Rauw en indrukwekkend. Het boek emotioneerde me. Iedereen die een relatie heeft, moet het lezen.'-Margriet van der Linden, M
- 'Schitterend boek. Een even compassievolle als meedogenloze pen.'-Trouw
- 'Prachtig boek. Frénk van der Linden doet op indrukwekkende wijze verslag van zijn worsteling als kind en volwassene met de scheiding en vervreemding van zijn ouders.'- René Diekstra, psycholoog

- 'Voor iedereen die wil lezen hoe kinderen bij een scheiding soms onmogelijk kunnen kiezen voor zichzelf en ze door hun loyaliteit het contact met hun dierbare ouder jarenlang (en soms voor altijd) kwijt kunnen raken. Een eerlijk, heftig en wrang verslag van Frénk over zijn ervaringen en jeugd, voor wie daarvan wil leren.'
- Nelly Snels, KIESvoorhetkind.nl

KIES - De Musical Écht Scheiding

Maatschappelijkwerker en KIES coach Rob Vriens is ook zanger, regisseur en schrijver. Rob realiseerde in verschillende samenwerkingen en met het Expertisecentrum Kind en Scheiding een heuse KIES Musical; Echt- Scheiding!

Rob Vriens
In mei 2010 werd in de theaterzaal van Cultureel Centrum Jan van Besouw in Goirle in totaal zes voorstellingen gespeeld van de KIES musical 'Echt... Scheiding!'.
De reacties van het publiek waren overweldigend. Het thema kinderen en scheiden nog steeds actueel en nog regelmatig komt de vraag of de musical nog ergens te zien is. Op dit moment is dat niet het geval.

We hopen natuurlijk van harte dat de musical 'Echt... Scheiding!' in de toekomst in meerdere theaters te zien zal zijn. Daarvoor zijn producenten of musicalverenigingen nodig die mogelijkheden zien en interesse hebben om 'Echt... Scheiding!' op de planken te brengen. Bij interesse, neem dan contact op met Rob Vriens via ons: info@kiesvoorhetkind.nl

ECHT... de musical SCHEIDING!

Esther Verwimp - Gartsen

Ouders, KIES & KOFFIE

"Ruim 3 jaar geleden startte ik met mijn Praktijk de Pleisterplek. Ik ben al 8 jaar KIES-coach, aanvankelijk naast de functie leerkracht en begeleider passend onderwijs. Nu ben ik werkzaam in eigen praktijk en rouwbegeleider in opleiding. Ik vind het mooi en waardevol om kinderen én hun ouders hun kracht te laten (her) vinden en ervaren"

Ouderschap na scheiding is belangrijk en ingewikkelder. Daar wilde je iets in betekenen als KIES coach.
Ik besloot in mijn woonplaats Houten KIES & Koffie te gaan opzetten. In het "Huis van Houten" waar veel maatschappelijke activiteiten plaatsvinden zit de bibliotheek en een koffieatelier. Dat leek me een geweldige plek voor de KIES & Koffie bijeenkomsten. Ik heb contact gelegd en afgesproken dat ik iedere eerste vrijdagochtend van de maand een lange tafel mocht gebruiken. Via het plaatselijke krantje en mijn social media maakte ik de bijeenkomsten bekend. Deelname was gratis, ouders moesten wel hun eigen koffie (of thee) betalen ;-).

Waardevol delen
Ik plande in het begin voor iedere ochtend een thema, maar eigenlijk was dat niet nodig, omdat de ouders (meestal moeders) die kwamen al snel ervaringen met elkaar uit wisselden. De ene ouder vertelde waar ze tegenaan liep en de andere ouder kon dan uit ervaring aangeven hoe zij dat in haar gezin oploste. De opkomst was niet altijd groot, maar het was altijd waardevol. "Zo fijn om met een andere ouder te kunnen praten die hetzelfde heeft meegemaakt!" waren vaak gehoorde woorden.

Corona stop
Door corona kwam er helaast een tijdelijke stop met de KIES & Koffie in Houten. Inmiddels is mijn praktijk even zo drukbezocht dat ik momenteel minder ruimte heb in de huidige agenda. Maar in de toekomst ga ik KIES & Koffie zeker weer opnieuw opstarten!

Esther werkt als Kies-coach en Rouwbegeleider vanuit haar Praktijk de pleisterplek in Houten. Ze begeleidt Kinderen In Een Scheiding (KIES). Met KIES biedt ze hen een neutrale plek waar ze hun verhaal en emoties kwijt kunnen, zonder gehinderd te worden door loyaliteit naar (één van de) ouders, geeft hen erkenning en herkenning en maakt kinderen bewust van hun mogelijkheden, zodat ze een eigen stem krijgen in de scheiding.

Wat is KIES & Koffie?
KIES & Koffie is zowel een online als live initiatief van het Expertisecentrum Kind en Scheiding waarbij gescheiden ouders bijeen kunnen komen én waarbij een KIES professional aanwezig is om al dan niet naar aanleiding van een thema over scheiding en ouderschap te praten. Ouders kunnen hun verhaal eens kwijt, vragen stellen en advies vragen. Daarnaast is er informatie voor de ouders aanwezig over mogelijkheden van begeleiding in de regio.

www.praktijkdepleisterplek.nl

KIES Gescheiden Opvoeden

Positief ouderschap na scheiding

KIES Oudergespreksgroep

Gescheiden Opvoeden

Je kunt wel ex partners worden maar je blijft altijd samen ouders van je kind, ouderschap blijft. Hoe je het als gescheiden ouder ook wendt of keert, het is in het belang van kinderen als ouders hun opvoeding ten gunste van hun kind kunnen afstemmen én daarnaast zichzelf niet kwijt raken. Gescheiden Opvoeden vraagt dan ook om telkens opnieuw een balans maken in keuzes en de afwegingen wel overwogen te nemen. Wat is eigenlijk het belang van het kind? Welke keuzes maak je en waarom? Hoe kun je wel afstemmen en wanneer lukt dat zeker niet? Hoe houd je grip op de basis van je eigen normen en waarden en waar laat je beter los ?

Kwadraad biedt cursus voor gescheiden ouders

LEREN COMMUNICEREN EN ACCEPTEREN NA EEN SCHEIDING

Gescheiden Opvoeden

Meestal is de eerste periode na een scheiding een emotionele en zware periode. Als gescheiden ouder word je direct, maar ook vaak na een aantal jaren geconfronteerd met verschillende moeilijkheden, emoties en nieuwe ervaringen. Dit is niet gemakkelijk voor ouders. De opvoeding gaat door. Hoe je gescheiden gaat opvoeden heeft niemand geleerd. Als je niet gemakkelijk met iemand over de opvoeding kan praten dan sta je er alleen voor en dat kan lastig zijn. Door het meemaken van een scheiding zijn ouders vaak sneller geraakt en hebben een tijd een meer vernauwde blik. Bij KIES Gescheiden Opvoeden mogen alle gevoelens er even zijn en worden ze op een prettige manier in een breder perspectief geplaatst.

"Ik kwam in drie bijeenkomsten verder dan in al die jaren daarvoor zoeken naar hoe dat steeds opnieuw moet met de opvoeding als gescheiden ouder en de frustraties over en weer. Ik kan veel beter met mijn ex door één deur, dat is fijn voor onze kinderen, maar ook naar elkaar toe ook echt fijn".

"Het besef dat ik nog steeds de ouder kan zijn die ik wilde en mijn kind kan bieden wat ik wilde meegeven in de opvoeding"

Elkaar ontmoeten
In de gespreksgroep KIES Gescheiden Opvoeden ontmoet je andere gescheiden ouders. Met elkaar wissel je gedachten, ideeën en ervaringen uit. Ook biedt je steun aan elkaar, krijgt tips en handvatten, hoort dat anderen dezelfde ervaringen hebben en beseft hierdoor dat je niet alleen staat. De ervaringen van ouders zijn altijd positief. Ze hebben geleerd anders te denken en doen en ervaren de invloed die ze zelf wel hebben. Dat geeft grip en meer rust.

Positief en bewust ouderschap voor de kinderen
Voor kinderen is het het beste wanneer ouders op een goede, volwassen manier kunnen omgaan met opvoeden na scheiding en de zaken blijven afstemmen met elkaar. Veel ouders kunnen daar wel wat hulp bij gebruiken. KIES Gescheiden Opvoeden helpt ouders in deze situatie en maakt hierbij gebruik van de basis van de bewezen succesvolle methodiek KIES, wat staat voor Kinderen In Een Scheiding.

"Ouderschap bij scheiding is echt anders. Fijn dat deze gespreksgroep er was"

Samen delen en leren over ouderschap na scheiding
De KIES Gescheiden Opvoeden gespreksonderwerpen worden met inbreng van de deelnemers zelf bepaald. De bijeenkomsten bestaan uit een combinatie van theorie, uitwisseling tussen ouders en praktische oefeningen. Een aantal onderwerpen komen zeker aan de orde:
- De veranderde rol als ouder
- Erkenning en herkenning
- Leren omgaan met je eigen situatie van de scheiding
- Invloed en perspectieven
- Verschillende fasen van de scheiding
- Het ouderschapsplan en de omgangsregeling -
-Wat je wilde bereiken met je opvoeding
- De opvoeding van de kinderen
- Eventuele problemen van de kinderen
--De communicatie en omgang met ex-partner
- De communicatie en omgang met nieuwe partners
- Je eigen leven oppakken en eigen beste nieuwe keuzes maken

KIES Gescheiden Opvoeden coaches zijn o.m. te vinden bij CJG van de gemeente en via de website www.kiesvoorhetkind.nl

Samengesteld

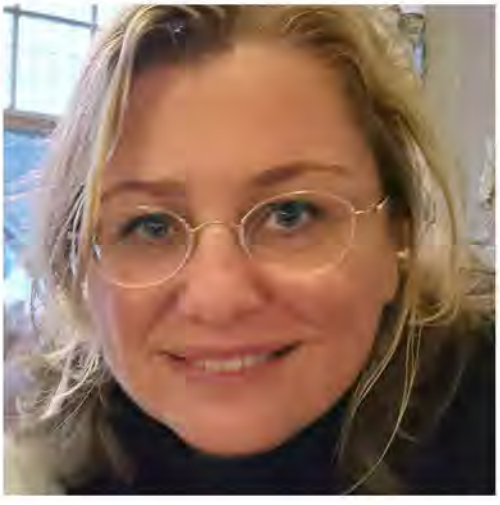

Pauiline Schonewille is mediator, adviseur voor samengestelde gezinnen en nieuwe families, KIES coach en KIES trainer van KIES Samengesteld.

'Ik heb al een moeder'

Pauline, schrijfster van de boeken 'Mijn man heeft een kind" en "Mijn plek als stiefmoeder? " heeft zelf ook een samengesteld gezin. Vanuit zowel professionele deskundig als ervaringsdeskundigheid informeert ze (KIES) professionals over de dynamiek in het samengestelde gezin en de effecten op kinderen en partners.
Persoonlijke verhalen en ervaringen van stiefouders met samengestelde gezinnen, achtergrondinformatie en handreikingen brengen professionals aandacht voor de valkuilen, de do's en don'ts, de hindernissen, maar ook de mooie momenten in samengestelde gezinnen en dat wat helpend is voor kinderen..

'Bij KIES vertellen kinderen en jongeren altijd wel over hun ervaringen met de nieuwe partner van hun ouders. Daar horen nu eenmaal worstelingen bij.'

'Kunnen verbinden als samengesteld gezin en samengestelde familie, dat vraagt om meer kennis over de eigen dynamiek van deze gezins én familievorm'

Iets meer dan de helft van de kinderen met gescheiden ouders krijgt te maken met een stiefouder. Dat is reden genoeg voor aandacht voor het samengestelde gezin. Bij KIES vertellen kinderen en jongeren altijd wel over hun ervaringen met de nieuwe partner van hun ouders. Daar horen nu eenmaal worstelingen bij.
We kunnen zorgen dat professionals die met kinderen en ouders werken, goed geinformeerd zijn over de dynamiek in het samengestelde gezin. Door speciaal afgestemde werkvormen zorgt KIES ervoor dat kinderen zich vanuit hun eigen unieke situatie altijd kunnen herkennen en hun eigen beste oplossingen kunnen vinden.
Dat kinderen ook kunnen meedenken in het samengestelde gezin en hun eigen oplossingen serieus genomen worden, is bijvoorbeeld een helpende factor om met elkaar te bouwen aan een fijn samengesteld gezin.

" Wanneer de leden van het samengestelde gezin weten hoe een samengesteld gezin werkt, dan krijgen ze meer grip op hun eigen positie en kunnen beter begrip vinden voor anderen.
Bewust en sterker maken, dat is de KIES gedachte en methodiek."

Wat maakt het samengestelde gezin anders?

Het samengestelde gezin
Bij een (nieuw) samengesteld gezin gaan mensen in een uniek nieuw systeem vanuit hun rollen en posities als partners, ouders en stiefouders/bonus ouders en eigen kinderen, kinderen van de partner en eventuele gezamelijke kinderen hun eigen uitdagingen aan en krijgen te maken met een nieuwe dynamiek.
De verschillende laagjes van het proces dat deze mensen met elkaar en voor zichzelf meemaken is geen vanzelfsprekende kennis voor de meeste (jeugd)hulpverleners.
Omdat KIES coaches bij uitstek te maken hebben met zowel kinderen als partners uit samengestelde gezinnenj kunnen zij kinderen, ouders en nieuwe partners beter steunen, begeleiden en hulp bieden als ze beschikken over de extra kennis die daarbij noodzakelijk is.

Loyaliteiten
Het is makkelijk om als hulpverlener verstrikt te raken in de complexe onderliggende stroimingen en innerlijke loyaliteitsconflicten Hierdoor ontstaat het risico dat hulpvragen minder makkelijk herkend worden en kansen om de betrokkenen in het samengestelde systeem adequate handreikingen te doen, tools te bieden en hulp te verlenen kunnen niet of niet voldoende worden benut.

Samen verder als samengesteld gezin, hoe dan?

Nieuwe partners
Als je zeker bent dat je als partners samen verder wil, laat dan pas de kinderen kennis maken met je nieuwe vriend of vriendin.
Besluit je op den duur samen te willen gaan wonen. Zorg dan dat jullie voldoende geïnformeerd zijn over het leven als samengesteld gezin en welke do's en don'ts er zijn.
Er zijn veel boeken geschreven over samengestelde gezinnen die daarbij helpend kunnen zijn.

Kinderen
Kinderen willen daarnaast graag tijd om te wennen aan een nieuwe partner. Geef hen tijd en ruimte.
Als je nieuwe partner ook zelf al kinderen heeft, dan is het goed te weten dat het niet vanzelfsprekend is dat zij een klik zullen hebben of vrienden worden of zich als broer en zus kunnen gaan gedragen. Elk kind heeft een eigen positie in het gezin van herkomst en die positie zal anders voelen en zijn in een samengesteld gezin. Het is belangrijk de reacties van kinderen en hun behoefte daarom goed te begrijpen. Het is voor zowel de eigen ouder als stiefouder belangrijk te beseffen dat kinderen altijd hun eigen vader en moeder hebben en dat nieuwe partners waardevolle nieuwe mensen in hun leven kunnen worden.
Kinderen willen graag dat hun ouder gelukkig is. Ze willen ook graag fijn contact met hun beide ouders én de nieuwe partners van hun ouders. Ze kunnen best meedenken in oplossingen al zijn dat misschien niet direct de oplossingen van een volwassene, neem ze tenminste serieus en bekijk samen wat er wel kan.

Samengesteld opvoeden
Als nieuwe partner kun je nooit de plek van de biologische ouder innemen. Opvoedtaken, belangrijke keuzes voor en over het kind en regels worden door de eigen ouder overgebracht en van het kind door de eigen ouder ook aanvaard. In overleg kun je gezamenlijke gedragscodes en keuzes afstemmen. Zodra het kind gewend is aan de nieuwe partner en het samengestelde gezin, zal het kind ook langzaamaan meer van de nieuwe partner gaan toelaten en kunnen aanvaarden.

Geslaagd samengesteld
Investeren in de relatie met je partner, in het samengestelde gezin én in jezelf helpt voor de kans van slagen van het samengestelde gezin. Als het allemaal even te moeilijk en ingewikkeld wordt, zijn er altijd verschillende mogelijkheden voor begeleiding en hulp.

www.kiesvoorhetkind.nl

Illustratie voor KIES Jenny Hoekstra

Grootouders en scheiding

Opa en oma

Marit Stroop

Aansluiten bij de behoefte en de rechten van het kind bij scheiding als belangrijke pijler. Dat wat een kind bij scheiding niet wil doen, is kiezen tussen ouders (Snels-Dolron, de Kort), en is waar het Expertisecentrum Kind en Scheiding zich voor inzet en programma's voor ontwikkelt. De interventie KIES is onderzocht door de Universiteit Utrecht en effectief bevonden en is opgenomen in de databank effectieve jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd Instituut. Alle programma's zijn gericht op kinderen, jongeren en hun ouders. Zelf mocht ik vanuit mijn afstudeerstage Pedagogiek me richten op een uitbreiding van informatie voor KIES in aandacht voor het familiesysteem van het kind, de grootouders.

"De omgang van kleinkinderen met opa en oma is superbelangrijk", "Zowel voor kleinkinderen als voor opa en oma."

Familietherapeut Else-Marie van den Eerenbeemt

Marit Stroop - Ervaren kind en ouder begeleider, pedagoog en KIES professional

Factoren die een rol spelen in de relatie tussen kinderen en grootouders na scheiding

Grootouders en kleinkinderen hebben een bijzondere lijn met elkaar. Ze verbinden als het ware het verleden en de toekomst en kunnen een stabiele basis blijven bieden bij de onzekere en veranderde situatie van scheiding. Grootouders kunnen daardoor van grote waarde zijn voor kinderen met gescheiden ouders. De bloedband is een onzichtbare, maar wel heel sterke band en ook de bijbehorende loyaliteit is meestal sterker dan we denken.

Welke band kunnen kleinkinderen en grootouders behouden na de scheiding van de ouder van het kind?

Hoewel het contact met grootouders van grote waarde kan zijn voor kinderen na scheiding is het kunnen krijgen en behouden van de band niet altijd vanzelfsprekend. Was de band sterk voor de scheiding, dan is het makklijker deze band te behouden. Hoe de band was met de schoonzoon of dochter voor én na de scheiding is, bepaalt mede of de grootouder in staat is neutraal te blijven ten opzichte van het klinkind. Dat laatste helpt ouders om de band met opa en oma te blijven waarderen. Voor het kunnen behouden van de band die er al was tussen grootouder en kleinkind na scheiding spelen verschillende factoren een rol. rootouders houden graag contact voor de gezelligheid en de band en bieden daarnaast graag een helpende hand als dat nodig is. Hierdoor houden grootouders ook meer kans om het kleinkind te blijven zien na de scheiding.

Leeftijd

De leeftijden van zowel kinderen, ouders als grootouders spelen een rol in het onderlinge contact. Als kleinkinderen jong zijn, is er meestal vaker contact tussen grootouder en kleinkind dan wanneer ze ouder zijn (Rögels 2011). Als een kind na het verstrijken van tijd een tiener is, zal het kind zelf meer met eigen leeftijdsgenoten optrekken (Dikstra, Hintum, & Wubs, 2010).

Familieband
Grootouders kunnen een positieve invloed hebben op de scheiding voor kleinkinderen. Welke leeftijd de kinderen ook hebben, als grootouders en kinderen voor de scheiding een sterke band samen hebben opgebouwd, zal een kleinkind zich eerder kunnen aanpassen aan de nieuwe situatie van scheiding (Taveecchio, 2008). De onderlinge verhoudingen tussen de verschillende gezinsleden, zoals de relatie van ouders naar zowel grootouders als kleinkind, spelen wel een belangrijke rol en beïnvloeden elkaar over en weer, ook als de gezinsconstellatie wijzigt. Als de relatie tussen ouders en grootouders goed is, heeft dit een positief effect op de relatie tussen grootouder en kleinkind (Bajracharya & Dunifon, The role of grandparents in lives of youth, 2012. Opvallend is het dat als een moeder regelmatig van partner wisselt, het contact van de kleinkinderen met hun grootouders van moederszijde afneemt (Spruijt & Kormos, 2014).

Rouwen
Rouw bij scheiding van de grootouders is nog altijd onderbelicht. Bij de scheiding van ouders, rouwen behalve het kind immers ook de grootouders. “Er is veel verdriet. Het is bij rouwverwerking na scheiding dan ook belangrijk te beseffen dat rollen bij de alleenstaande ouder en de taken van de ouder in de nieuwe situatie veranderen. De veranderingen vragen veel energie en de kwetsbare en emotionele situatie waarin de ouder zich begeeft, vormt een voedingsbodem om sneller in conflict te raken wat vervolgens het rouwen in de weg staan. Door ieder zijn eigen verdriet te erkennen, bestaat er een grotere kans om een nieuw gezond evenwicht te hervinden, zowel hiërarchisch als emotioneel” (Worden, 1992) (Stroop-van Meggelen 2014).

Uit conflict blijven
“Voor grootouders is het van het allergrootste belang, willen ze van betekenis zijn en blijven voor hun kleinkinderen, om zich niet in te laten met de conflicten tussen de ouders. Ook al is dat nog zo moeilijk. Dit druist mogelijk in tegen hun eigen gevoel en brengt grootouders mogelijk ook in een loyaliteitsconflict! Toch is het belangrijk om het (klein)kind voorop te stellen. Voor ouders kan dit, als grootouders neutraal blijven, wel een voorbeeld zijn om anders met elkaar om te gaan (Well, 2009). Mengen de grootouders zich wel in ruzies, dan brengen ze hun kleinkind in een loyaliteitsconflict (Eerenbeemt, 2009) (Stroop-van Meggelen 2014).

Rollen, rouw en liefde in verbinding
Bij de scheiding van ouders, rouwen behalve het kind een de ouders, ook de grootouders. Zij hebben een eigen band en historie opgebouwd met het gezin van hun kind en kleinkind. Ook rouwen ze behalve om hun eigen verdriet om het verdriet van van hun kind en kleinkind en vaak ook om het verlies van de connectie met schoonzoon of schoondochter wanneer hun band goed was.
"Het is bij rouwverwerking na scheiding dan ook belangrijk het hele systeem mee te nemen. Door het gehele systeem te betrekken, bestaat er een grotere kans een nieuw gezond evenwicht te vinden, zowel hiërarchisch als emotioneel" (Worden, 1992) (Stroop- van Meggelen 2014).
Relaties opbouwen en onderhouden is niet eenvoudig. Dat vraagt aandacht, zeker bij scheidingsituaties. Grootouders kunnen het goede voorbeeld geven door geen stempel te willen drukken op een situatie die toch al snel vol angels en valkuilen zit. Een luisterend oor doet in deze situatie zoveel meer voor zowel kind als kleinkind als voor de connectie met de grootouder. Het brengt reflectie op gang en erkent gevoelens.

Uit de praktijk

'Dag, zou ik u als zeer bezorgde vader en opa vertrouwelijk telefonisch kunnen spreken om iets aan u voor te leggen?'

'Wat een zegen is KIES! Voor haar en haar moeder, onze dochter, in de eerste plaats maar ook voor ons als opa en oma. Ze wordt er ook bemoedigd. Wil ik toch even laten weten. Met groet opa Arie

'We willen ons niet bemoeien met de scheiding van onze zoon maar we willen ook het contact met onze (ex) schoonzoon niet kwijt. Dat lijkt ons ook niet goed voor onze kleinzoons. Wat kunnen we doen?'

Kinderen, ouders, scheiding en Kinderopvang & Onderwijspersoneel

KIES TRAINING, SCHEIDING EN KOV EN BAO VOOR PROFESSIONALS KINDEROPVANG EN ONDERWIJS

Een scheiding van ouders meemaken heeft een groot effect op kinderen. En ook voor ouders is het gaan scheiden en de eerste periode daarna vaak een heftige tijd. Wanneer ouders gaan scheiden, is het extra belangrijk dat de kinderopvang en de school een veilige plek blijft voor het kind. Het is daarom zo belangrijk dat pedagogisch medewerkers van de kinderopvang en leerkrachten zich realiseren hoe heftig een scheiding voor een kind kan zijn en weten hoe zij met de situatie en reacties het beste kunnen omgaan. We helpen professionals niet handelingsverlegen te zijn bij scheiding situaties.

Scheiding voor professionals

Het Expertisecentrum Kind en Scheiding verzorgt trainingen voor medewerkers in de Kinder Opvang en Onderwijs met betrekking tot scheiding, kinderen en ouders en in relatie tot hun werk.. De basis van de training voor meer kennis op de Kinder Opvang over scheiding is vanuit theorie én praktijkervaring door pedagoog Janny Bergmans in haar stage ontwikkeld voor en in samenwerking met het Expertiscentrum Kind en Scheiding. Deze trainings bijeenkomst voor professionals in de Kindr Opvang wordt door professionals ervaren als een fijne aanvulling op de kennis en ervaring van de pedagogisch medewerkers.

De eerste trainingen voor scholen en personeel onderwijs over scheidingsproblematiek, werden al in de pilotfase van KIES in Den Bosch op scholen gegeven. De eerste Kinderopvang organisaties met KIES voor personeel Kinder Opvang waren bij Kinderstad, locatie Huibeven in Tilburg en Mikz in Waalwijk. Dat is allemaal alweer even geleden en inmiddels is er nog meer kennis voor Kinde Opvang en scholen beschikbaar. Nog altijd blijken deze bijeenkomsten voor pedagogisch medewerkers, pedagogen en anderen nog altijd enorm waardevol én echt hard nodig te zijn. Door preventie kunnen juist deze instanties mee het verschil maken voor kinderen en hun ouders. Ook maakt het het werken met kinderen en ouders in een scheiding minder lastig voor personeel en hebben ze de back-up die daarvoor nodig is.

"In de kinderopvang en op school vallen ouders soms met hun hele hebben en houden over de scheiding bij je binnen"

Wat moeten de professionals o.a. weten?

• Kinderen hebben vaak het gevoel dat de scheiding (ook) hun schuld is. Door de schuld naar zich toe te trekken, lijkt het kind grip te krijgen op de verwarrende situatie. Een kind kan denken dat ouders weer samenkomen als ze lief zijn bijv.
• Kinderen zijn soms bezorgd dat de ouder bij wie ze het meest wonen ook weggaat en dat ze alleen achter blijven.
• Kinderen vragen zich af of de ouders nog wel van hen houden. Door gedrag, testen ze de liefde van de ouders uit.
• Kinderen schamen zich voor de scheiding van hun ouders. Ze durven er vaak niet met anderen over te praten.
• Kinderen hebben soms het gevoel dat ze voor één van de ouders moeten kiezen. Dat kan nooit, ze houden van allebei. Kinderen zijn vaak bang dat ze één van de ouders verdriet of tekort doen.

Wat kunnen professionals in de kinderopvang en onderwijs o.a. doen?

-Geef elk kind extra steun, aandacht, complimenten en positieve respons en kijk en luister goed naar wat het in woorden en gedrag vertelt.
• Forceer kinderen niet om over de scheiding te praten.
• Houd beide ouders op de hoogte van de ontwikkelingen rondom hun kind. Ze hebben beide recht op dezelfde informatie.
• Kies nooit partij.
• Blijf op de hoogte wanneer het kind naar welke ouder gaat.
• Kinderen kunnen last hebben van lichamelijke klachten door de scheiding zoals buikpijn, hoofdpijn of misselijkheid.
• Begrijp en accepteer als er (tijdelijk) ander gedrag en mindere (leer)prestaties zijn. Door spanningen en emoties kunnen kinderen anders presteren en zich vaak minder goed concentreren.
• Een scheidingsprotocol helpt kinderen, ouders én organisaties. Vraag daarbij eventueel specialistische begeleiding.

Foto Monique Claes

Een scheiding heeft grote impact op kinderen. Bij de kinderopvang en in het onderwijs kunnen professionals meer voor kinderen betekenen dan soms gedacht wordt. Situaties rondom een scheiding en scheidingsproblematiek vraagt om specialisme.
Het Expertisecentrum Kind en Scheiding biedt scholingen ter deskundigheidsbevordering voor professionals van de kinderopvang en het onderwijs waardoor zij in hun werk met concrete tools en handreikingen kinderen en ouders nog beter kunnen ondersteunen. Er wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van het kind in een scheiding situatie en wat de organisatie kan betekenen voor het kind, de ouders en de medewerkers. De deelnemers leren zelf mee te denken in voor hen passend beleid voor de organisatie en medewerkers binnen de kinderopvang en het onderwijs zijn op de hoogte van wat voor de dagelijkse praktijk en de regelgeving rondom een kind in een scheiding van belang is te weten. De organisatie professionaliseert zich daardoor op het gebied van kinderen in een scheiding en ontvangt na de scholing de erkenning "KIES gecertificeerde organisatie".

Voor meer informatie: www.kiesvoorhetkind.nl
Of: training@kiesvoorhetkind.nl

Janny Bergmans- KIES voor professionals
Kinderopvang Kinderstad Tilburg

Scheiding geeft rouw op de werkvloer

Ina is Psychosociaal therapeut, integratief allround coach en trainer. Bij verzuim zet ze zich in voor zowel beter functioneren als herstel en/of meer levensgeluk voor werknemers. Ze deed in samenwerking met het Nelly Snels-Dolron van het Expertisecentrum Kind en Scheiding en studenten HMR Avans Hoge School Breda een onderzoek naar de verwachting en afstemming tussen werkgever en werknemer bij scheiding. Ina zet zich met haar kennis en ervaring als KIES coach en KIES trainer graag in voor advisering, training en afstemming bij werk, functioneren binnen een scheiding.

Cijfers
Verschillende onderzoeken van o.m.TNO wijzen uit dat scheiding op de werkvloer in toenemende mate een serieus en zorgwekkend probleem is. 40% van de huwelijken eindigt in een scheiding, waarbij het percentage van de verbroken niet geregistreerde relaties ontbreekt. Bij een groot deel van deze gebroken relaties zijn kinderen betrokken. De zorg voor kinderen bij een scheiding brengt vaak extra problemen voor zowel werknemer als werkgever met zich mee. Het afstemmen van werktijden en niet aanwezig kunnen zijn voor de kinderen zijn hier voorbeelden van. De werknemer in scheiding ervaart op vele fronten stress, wat zich zowel emotioneel als fysiek kan tonen en zijn weerslag heeft op het werk. Verzuim ligt op de loer.

Discrepantie omgaan met scheiding op het werk
In 2019 is door het Expertisecentrum Kind en Scheiding in samenwerking met studenten HRM Avans Hoge School Breda, een onderzoek gedaan bij werkgevers en werknemers. Hieruit blijkt dat werkgevers onvoldoende of niet op de hoogte zijn van de omstandigheden bij scheiding van werknemers en de effecten op de werkvloer. Veel organisaties zijn zelf tevreden over de steun die ze bieden aan werknemers in scheiding. Uit dit onderzoek kwam bij werknemers naar voren dat ze meer behoefte hebben aan begrip, informatie en aandacht als ook aanpassingen op het werk. Hierdoor ontstaat een discrepantie tussen behoefte en aanbod.

Scheiding op de werkvloer
Behalve dat de gevolgen van de scheiding en het ervaren van stress vervelend zijn voor de werknemer zelf, kan dit op den duur ook leiden tot irritatie bij de werkgever en collega's. Projecten komen onder druk te staan, de werkbelasting binnen het team neemt toe en dit gaat ten koste van het werkplezier. Als een invalkracht taken moet overnemen kost dit weer tijd en aandacht van de leidinggevende en brengt het extra kosten en risico's met zich mee. Het is in het belang van werkgever en werknemer om in te zetten op preventieve maatregelen met de juiste aanpak om het uitvallen van de werknemer te voorkomen en om de juiste ondersteuning te bieden in deze vaak zeer moeilijke tijd.

We ontvangen wel eens de vraag waarom juist het Expertisecentrum Kind en Scheiding deze ondersteuning kan bieden.
We leggen dat graag nader uit. De ervaring die we sinds 2002 hebben met ouders, kinderen en de scheidingsproblematiek heeft altijd zijn weerslag op de betrokkenen, dus ook op het werk. We hebben dan ook de kennis en ervaring om alles in effectief bewezen goede banen te leiden. Dát gunnen we werkgevers, werknemers maar vooral ook de kinderen. Als het met kinderen en hun ouders goed gaat, dan gaat het ook goed op het werk!

Gescheiden werknemers komen vaak in de knel op het werk. 16% krijgt een burn-out nadat ze gescheiden zijn. 69% van de gescheiden werknemers ervaart het verwerken van een scheiding als een rouwproces. Ruim een kwart was in het jaar na de scheiding minder productief op het werk.

Bij een scheiding komen soms gevoelens van schuld en schaamte om de hoek kijken. Je bent echter niet de enige die gaat scheiden of te maken hebt met een verbroken relatie. Zo'n 40% van de huwelijken eindigt in een scheiding, bij ongetrouwde stellen is dit aantal nog hoger. De kans is dus zeer groot dat je niet de enige bent in jouw organisatie. Zoek daarom collega's op die hetzelfde hebben meegemaakt. Zij kunnen je niet alleen van praktische tips voorzien maar bieden ongetwijfeld ook een luisterend oor.

CVN

"De juiste aandacht, goede begeleiding, steun en ruimte om over je scheiding te praten, maakt dat werknemers die dit meemaken met plezier naar hun werk kunnen blijven gaan"

-Ina van Maurik, Psychosociaal therapeut, KIES trainer-

Scheidingen leiden tot extra ziekteverzuim van 5 naar 7 %. Dat is veel en kostbaar. Het extra ziekteverzuim als gevolg van scheidingen kost 450 miljoen euro per jaar.

-Esther Kluwer, Hoogleaar duurzame relaties Radboud Universiteit Nijmegen-

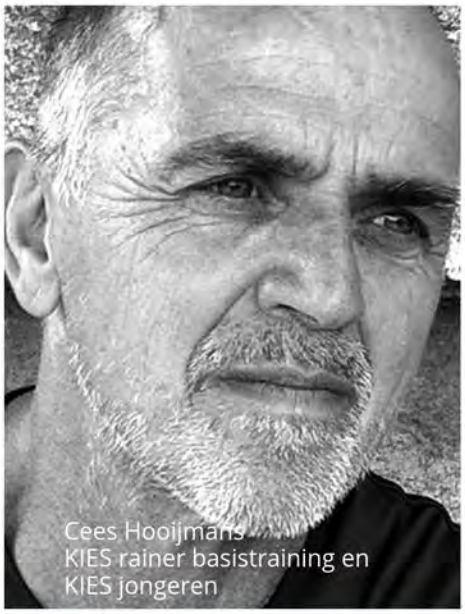
We hebben met KIES de kennis en ervaring dat onze korte preventieve hulp effectief is. Vanaf het begin van KIES was ons duidelijk dat scheiding en werk een thema was dat ook aandacht verdiende. We creëerden met KIES een belangrijk vangnet voor ouder en kind dat ook problemen op heet werk kan voorkomen. Wanneer werkgevers hulp aan ouders en eventueel hun kinderen steunen ontstaat een win-win situatie waardoor de werknemer minder snel uitvalt"

Nelly Snels,
-Directeur Expertisecentrum Kind en Scheiding-

Jacquelijn van der Vijver
All round KIES trainer en KIES kwaliteitsmanager

Cees Hooijmans
KIES rainer basistraining en KIES jongeren

Yolande de Best
KIES trainer basistraining en KIES Mediation

Hét team

Basistraining KIES coach

Expertisecentrum Kind en Scheiding

Saskia Janssen
KIES trainer basistraining, KIES Gescheiden Opvoeden en KIES+

Sandra Lambers
KIES trainer basistraining

Meriam Seeedorf Soo
KIES trainer basistraining (2022- inval)

Marja Boidin -KIES acteur

Pieter Verheus - KIES acteur

Tet van der Donk - KIES acteur

"Soms is het fijn als er even iemand met je meeloopt"

kies voor het kind

kiesvoorhetkind.nl

Monique Claes
KIES trainer basistraining
en KIES individuele begeleiding
& 'huis' fotograaf

Nelly Snels-Dolron
Ontwikkelaar KIES
All round KIES trainer
Directeur Expertisecentrum Kind en Scheiding

Trainers KIES specialisaties

Janny Bergmans
KIES trainer Jonge kind

Judith Baardmans
KIES trainer Jonge Kind en zangeres en tekstschrijver KIES lied

Ina van Maurik
KIES trainer KIES voor Werk

Trainers van de KIES nascholingen voor specialisaties, bieden een uitbreiding voor aan begeleidingsmogelijkheden voor de KIES professional.
Elke KIES professional heeft sinds 2022 toegang tot een online leeromgeving, de KIES Kennis en materialenbank. Met elkaar vormt dit het KIES Platform voor professionals. Elke specialisatie heeft ook weer eigen informatie en materialen waar de KIES professional gebruik van maakt.
Het kunnen uitwisselen met elkaar als professional en de mogelijkheid samen te werken met iemand met een specifieke expertise is een meerwaarde voor het bieden van de best passende begeleiding en hulp.

Renske Luhoff
KIES trainer Jong Volwassenen KIES voor jou!

Laura den Butter
KIES trainer Jong Volwassenen KIES voor jou!

Pauline Schonewille
KIES trainer KIES Samengesteld

Monique Meulemans
KIES trainer KIES herkennen en omgaan met ouderverstoting

Adriëtte van den Bergh
Trainer KIES Scheiden en rouw

De Acteurs

Pieter verhees en Marja Boidin
15 jaar KIES training

Pieter en Marja spelen een stel in scheiding op een congres in Den Bosch als Nelly nadien zich uit de rij in de zaal schuift en coulissen inschiet om Pieter aan te spreken voor een vraag om contact.
"Jullie zijn de mensen die ik zoek voor een belangrijke missie"
18 jaar later past het contact nog steeds en hebben zij samen met inval acteur en trainer Tet van der Donk alle KIES coaches op de ochtend rollenspel getraind te werken met de KIES methodiek.

KIES training acteurs Marja Boidin en Pieter Verhees

Oefenen met de kracht van de deelnemer en a.s. KIES coach

Marja Boidin en Pieter Verhees zijn beiden, elk vanuit eigen onderneming, vanaf het begin van de KIES training voor professionals betrokken. Als acteurs nemen ze alle deelnemers mee in de beleving van kinderen en de scheiding van hun ouders en eigen wijze van vertellen van het kind. Op speelse en praktische wijze onderzoeken zij met hen wat een KIES coach verder in de praktijk gaat meemaken. Ze oefenen hoe ze het kind altijd centraal zetten en een waarborg te blijven voor het kind richting ouders, school en omgeving.

"Wij zijn dankbaar een bijdrage aan KIES te mogen leveren, zodat kinderen het respect, de ruimte en de aandacht krijgen die zo nodig is"

Marja: Elke training druppelt opnieuw een tiental ervaren professionals uit het sociale domein, onderwijs en scheidingswerkveld binnen. Met hen onderzoeken we de werkwijze van de KIES coach. Omdat we altijd vertrekken vanuit de ervaring en de kracht van de deelnemers, passend bij KIES, is het mogelijk om de praktijk op allerlei manieren de revue te laten passeren.

Pieter: We reiken situaties aan en de deelnemers kunnen als zichzelf experimenteren met hun rol als KIES-coach. We beleven en bespreken in de groep met elkaar allerlei situaties met kinderen, met ouders, met collega's, met leidinggevenden enzo meer.

Marja: Tijdens de ochtend valt alle opgedane kennis en ervaring van de KIES training bij de deelnemers op z'n plaats: een KIES coach gaat niet helpen oplossen; zet het kind in eigen kracht en stimuleert het op zoek te gaan naar eigen hulpbronnen.
Een lastige nog soms, niets oplossen, zelfs achteruit gaan zitten en op je handen gaan zitten. De professionals weten wel dat kinderen maar al te graag zelf aan het werk willen gaan en graag ervaringen en tips uitwisselen. Maar hoe voed en begeleid je dat?

Pieter: De centrale vraag is steeds "Wat is typisch KIES?" aan een geoefend onderdeel. "Welk gevoel, welke behoefte, welke vraag, welk idee van het kind speelt hier?" en ook het leren luisteren zonder oordeel, het kind echt centraal en in the lead laten. De deelnemers inspireren elkaar zo ook en ervaren zelf dat oprecht en geïnteresseerd luisteren, het samenvatten, dan vragen stellen, en de oplossing bij het kind laten, juist fundamenteel en zo waardevol is.
Bij deze gesprekken, tussen de uit de praktijk van KIES nagespeelde rollenspelen door, komen de do's en don't's van de methode als vanzelfsprekend voorbij.

Marja: We oefenen een hele ochtend en op het einde van zo'n ochtend blikken we met elkaar terug op de inzichten die zijn opgedaan. De kersverse KIES coaches opperen dan als vanzelf waar ze aan gaan werken: de wens van binnenuit om de kinderen ook echt centraal te gaan zetten en bijvoorbeeld het meer achteruit zitten, stil zijn en luisteren samenvatten en doorvragen.

Al 20 jaar versterken we zo de basis van KIES, met gedreven deelnemers en groot plezier zodat kinderen van gescheiden ouders het respect, de ruimte en de aandacht krijgen die zo nodig is.

Van workshop kennismaken met KIES naar alle KIES trainingen rollenspel

'Wat is hierin typisch KIES?'

'Een ochtend luisteren, samenvatten, doorvragen in het werken met en ervaren van het effect van het handelen volgens de methodiek KIES'

Enkele groepsfoto's professionals bij de training tot KIES coach. Zij staan klaar voor de kinderen.

Locatie Hof van Vijfeijken
Boxtel 2005-2018

HBO Professionals jeugdzorg en hulpverlening, s
(school)maatschappelijkwerker, POH GGZ, Jeugd

Locatie ZIN Vught 2018-2022
Van een enkele training naar elke maand een training, 2005-2022

g, speltherapeuten, kinderpsychologen, (ortho)pedagogen, ugdverpleegkundigen GGD en kindercoaching & onderwijs

2022- 20 Jaar KIES Preventieve jeugdhulp bij scheiding

KIES jij al voor het kind?

Samen maken we scheiding milder, makkelijker en voorkomen we struikelblokken voor de volgende generatie!

De KIES website
Op de website van het Expertisecentrum Kind en Scheiding, ook wel gemakshalve 'de KIES site' of de 'KIES website' is informatie te vinden voor kinderen, jongeren, ouders, professionals en organisaties. Ook zijn alle KIES professionals en scholingsmogelijkheden voor professionals erop te vinden en kan er direct aangemeld worden voor de diverse scholingen.
Via de zoekfunctie kan contact gezocht worden met KIES professionals.

Homepagina
Op de homepagina kan via de link onder elke foto per doelgroep informatie worden gevonden.

Steeds up to date:
Let op, het Expertisecentrum Kind en Scheiding en KIES ontwikkeld alsmaar door. We werken zelf en in verschillende samenwerkingen aan het aanbieden van actuele en nieuwe informatie en diensten. Het kan een enkele keer voorkomen dat een of meerdere pagina's tijdens een bezoek tijdelijk 'offline' en/of onder constructie zijn vanwege een update of een uitbreiding.
Kom dan later zeker nog een keer terug of mail ons je vraag.

Informatie →

Kinderen →

Jongeren →

Volwassenen →

Professionals →

De Praktijk →

Lied & Film →

Downloads →

KIES voor het kind

Niemand 'kiest' zomaar voor een scheiding. Zeker kinderen en jongeren niet. Kinderen en jongeren zijn loyaal aan hun ouders en ook afhankelijk van de mogelijkheden die hen geboden worden. Voor kinderen en jongeren die de scheiding van hun ouders meemaken én hun ouders, is er KIES. KIES staat voor Kinderen in Een Scheiding. Dat kunnen allerlei scheiding situaties zijn. De scheiding is kort of al langer geleden. KIES staat ook voor het recht van kinderen en jongeren om voor zichzelf te kiezen. Tenminste voor hun eigen gedachten, gevoelens, wat ze ervaren, wensen en hopen.

Lees meer KIES →

Welke begeleiding en hulpmogelijkheden kunnen KIES professionals bijvoorbeeld bieden? Elk profiel van een KIES professional toont iconen van de scholingen die gevolgd zijn. Dit zijn enkele voorbeelden:

- **KIES Mediation kindgesprek** = Begeleiding door mediator of advocaat voor ouders en kind bij het regelen van de scheiding en opstellen van een KIES en kindvriendelijk ouderschapsplan.

- **KIES Mediation kindergroep** = Begeleiding door een KIES coach voor kinderen en jongeren met leeftijdgenoten in de eerste fae van de scheiding. De KIES coach werkt samen met de mediator of advocaat.

- **KIES & Koffie** = Laagdrempelige ontmoeting tussen gescheiden ouders onder begeleiding van een KIES professional. Er kan een thema zijn dat besproken wordt en er is informatie over voorzieningen in de regio. KIES & Koffie is er ook online.

-**KIES Gescheiden Opvoeden** = Laagdrempelige ouder bijeenkomsten in een traject over gescheiden zijn en
opvoeden.

-**KIES Samengesteld** = een traject van thema bijeenkomsten voor partners in een (nieuw) samengesteld gezin mbt de opvoeding van kinderen en jongeren.

-**KIES voor mij!** = Individuele KIES begeleiding voor kinderen in de leeftijd van het basisonderwijs en voor jongeren van
13-17 jaar.

-**KIES 4-6 jaar, 7-12 jaar & 13-17 jaar, 18 -24 jaar** = KIES begeleiding voor kinderen en jongeren met gescheiden ouders gericht op de eigen leeftijdsfase en groep.

-**KIES +** = KIES begeleiding voor kinderen met gescheiden ouders en hun ouders waar gedragsproblemen zijn

-**KIES en Rouw** = KIES begeleiding voor kinderen met gescheiden ouders waarbij meerdere rouw ervaringen zijn

-**KIES** overige diensten, trainingen en begeleiding met aansluitende expertise ten behoeve van kinderen, ouders en organisaties & scheiding voor professionals, organisaties en bedrijven. Voor meer informatie lees verder op onze website of neem contact met ons op via info@kiesvoorhetkind.nl

Directeur Expertisecentrum Kind en Scheiding - Nelly Snels-Dolron

Hoe het zaadje van KIES, Kinderen In Een Scheiding, vorm kreeg in al die mooie samenwerkingen en inzet van velen, dat is te lezen in dit KIES Magazine. Hoe voor mijzelf het zaadje voor KIES ontstond en gedragen kon worden deel ik in een short story of my life.

Waarom trek je een kar zoals KIES?
We vinden het vaak lastig om iets van ons privéleven te delen en de invloed op ons privé én werkleven te erkennen. Ik ben van mening dat je wat je meemaakt altijd bij je draagt en dus invloed heeft op hoe je leeft en wat je doet. Dat geldt ook voor mij. Daar is niks mis mee. Het maakt ons mens.
De basis van mijn jeugdervaringen maakte mij bijvoorbeeld alert voor het signaleren van situaties die lastig zijn voor kinderen. Dat werd mede een belangrijk zaadje voor KIES.

Welke invloed had je jeugd?
Je hebt geluk als je in een liefdevol warm en hecht gezin mag opgroeien. Dat geluk hebben geldt zeker voor mij. Met die fijne basis en liefdevolle ouders prijs ik me rijk.
Toch was mijn jeugd niet makkelijk. In 1969 veranderde mijn leven door een dramatische gebeurtenis in ons gezin. Ik verloor als meisje van zeven jaar, mijn broertje aan een heel plotselinge dood. In korte tijd was mijn broertje ziek geworden. Hij had koorts, gaf over en had diarree. De weekendarts gaf instructies en kwam niet langs toen mijn ouders ongerust belden. Blij dat hij fijn sliep na een onrustige nacht, lieten ze hem uitslapen terwijl ze s'ochtends buiten in het zonnetje koffie dronken. Toen ze hem uit zijn bedje wilde halen ging het niet goed met hem. Met spoed bracht de huisarts hem toen naar het ziekenhuis waar hij dezelfde dag overleed.

Wat maakte je mee?
Ik weet nog dat mijn vader bij de buren waar ik opgevangen werd, kwam vertellen dat mijn broertje niet meer leefde. Ook nog dat de buurvrouw mijn buurmeisje en zakdoekje voor me liet halen en dat ik dacht 'maar mijn verdriet past helemaal niet in een zakdoekje'. Zo'n gebeurtenis is natuurlijk altijd een drama. En in de jaren '60 was het omgaan met verlies, rouw en spreken over heftige gebeurtenissen nog niet vanzelfsprekend. Het was voor de generatie die zelf als kind veel narigheid in hun eigen jeugd in de oorlog hadden meegemaakt, waar ook nauwelijks aandacht voor was geweest, een beschermende houding, om kinderen weg te houden van rouw en het niet bespreekbaar te maken. Ondanks dat hebben mijn ouders een kinderarts benaderd en aangegeven dat ik wel een gevoelig meisje was. Zijn antwoord was dat kinderen er minder last van hebben en doorgaan met hun leven.

'Wij kunnen kinderen een stem geven en leren naar hen te luisteren om hun belevingswereld beter te begrijpen'

Wat waren je mogelijkheden?
Gewoon doorleven, dat deed ik ook. Aan mijn broertje maakte ik stilletjes de belofte om voor twee te gaan leven, ook voor het leven dat hij niet had en wel zou moeten hebben. Ik ondersteunde mijn ouders waar ik maar kon. En maakte me zorgen wat er zou gebeuren als mijn ouders ook zouden overlijden. Dat kon echt, dat had ik immers meegemaakt. Het maakte dat ik jong nadacht over afscheid, de dood. Het maakte me verantwoordelijk en nadenkend. Het maakte dat ik wat 'anders' was dan veel andere kinderen die zo lekker onbezorgd konden zijn en kind bleven. Het maakte ook dat ik de wereld soms niet begreep. Hoe konden we bijvoorbeeld als 'nieuw' gezin weer doorgaan met een nieuw zusje en broertje? Op school ging het over andere dingen dan in mijn hoofd speelden. Er kwam een voor en na het overlijden. De breuk tussen er voor en er na, had een grote invloed op ons gezin en mijn persoonlijke leven en ontwikkeling.

Wat had je nodig?
Alles wat elk kind nodig heeft. Dit is waar eigenlijk het zaadje voor KIES bij mij is ontstaan. Ik beloofde mezelf dat ik nooit zou vergeten hoe alleen kinderen zich kunnen voelen en wat ze eigenlijk nodig hebben. Later als ik groot was, dan zou ik iets gaan doen om wat te gaan veranderen voor kinderen die het moeilijk hadden. Op mijn plek komen, dat werd nog wel een omweg in mijn carrière met mijn dyslexie en gaan studeren met trauma in het gezin in de studiejaren.

Je zette belemmeringen om in mogelijkheden?
Zelf geloof ik dat veel mensen een soort gelijk verhaal hebben. Ergens is er de trigger geweest waardoor je hebt gezien dat je iets kunt betekenen voor anderen. Dat betekent vaak dat je dan een ongelooflijke intrinsieke drive hebt. Het wordt ook een taak om vanuit professionele houding te kunnen werken. om anderen in stevigheid op neutrale wijze anderen te kunnen begeleiden, te inspireren of iets anders waardevols te bieden. Alleen door constructieve overleving in het soms ingewikkelde landschap van onze systemen kunnen we elkaar helpen en leren, hoe we zelf zo goed mogelijk kunnen functioneren en ons duurzaam in onze relaties tot elkaar kunnen verhouden als mens. Mijn ervaringen verweefde ik in KIES.

Met mijn hart steeds bij de kinderen

De belofte

In mijn carrière maakte ik de stappen steeds vanuit mijn hart bij de kinderen. Het thema scheiding kwam daar in mijn werk al wel voorbij maar maakte pas echt grote indruk toen mijn zus in een ongezonde relatie verkeerde. Het hele proces van zo'n scheiding, de invloed op de kinderen, maar ook op de grootouders, mijn ouders, bracht het gemis van structureel laagdrempelige begeleiding bij rouw en verlies voor kinderen en hun systeem weer bij me boven. Dit leidde me rechtstreeks tot het lezen van het boek 'De geborgenheid die wij verloren' van Stefanie Staal, wat uiteindelijk het echte zaadje voor KIES deed planten. Immers, wat was er na al die jaren nadat dit boek geschreven werd dan veranderd voor de kinderen?

Mijn drive om wat aan de wereld bij te dragen en een klein stukje beter na te laten dan het was voor kinderen, kon ik volhouden mede door mijn belofte aan mezelf en mijn broertje . Ik wilde er voor zorgen dat verdriet en aandacht voor kinderen die het moeilijk hebben er gewoon mag zijner steun is en verdriet en niet in een zakdoekje hoeft te passen.

"Mijn verdriet paste helemaal niet in een zakdoekje"

'Bij alles wat elk kind nodig heeft, daar is het zaadje van KIES bij mij eigenlijk ontstaan'

'Het is niet enkel de hulp die ons helpt, als wel het vertrouwen dat hun hulp ons geeft'

Epicurus - Grieks filosoof 341 v.Chr. - 270 v.Chr.

Als maatschappij richtten we onze hulpverlening in.
Dat is best een flinke klus die ook aan veranderingen onderhevig is.
Met welke verandering maken we de juiste stappen? Waarmee doen we vooral ook kinderen recht? De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd vindt het belangrijk dat de hulpverleners met de professionele richtlijnen werken en een vaste methodiek hanteren. Dat vind ik een interessante stelling die veel mogelijkheden voor toepassing kent. Naast dat wij met KIES voldoen aan de richtlijnen en een handzame en effectief bewezen methodiek hebben ontwikkeld, maak ik hierbij graag een naar mijn ervaring heel belangrijke aantekening.

In de afgelopen jaren in mijn werk voor KIES, het trainen van talloze professionals, contacten met allerlei instanties én het doorlopen van toetsingstrajecten, valt me op hoe vaak met name jongere en minder ervaren professionals hun werk volledig vanuit de aanwijzingen van hun werkgever doen. Ze willen fouten maken voorkomen. De berichten in de media liegen er ook niet om als het er om gaat of je je werk wel goed doet. Misschien gaan professionals en organisaties daardoor nog meer star om met protocollen? In plaats van deze professionals de nodige zekerheid en houvast te in hun werk te geven, kwam ik te vaak ook juist door deze verplichtingen en protocollen, twijfel en vasthouden aan iets waar ze niet altijd achter stonden bij deze professionals tegen. Dat lijkt me niet gezonde manier van hulpverlenen.

Bij KIES werken we vanuit de KIES methodiek juist anders. De methodiek helpt de professional dichterbij zichzelf te kunnen blijven en daardoor dichter bij de ander te komen. We leren professional, professioneel een met kennis, vanuit de menselijke maat binnen hun organisaties en in samenwerking met anderen te werken. Soms is dat in eerste instantie lastig. Bijvoorbeeld door de functie, verantwoordelijkheden, organisatiecultuur en structuur waaruit ze komen. Maar het werkt uiteindelijk altijd en het werkt goed. De pet van hun functie en organisatie mag bij KIES even af en de pet van KIES mag even op. Het echte menselijke contact staat daarbij ineens op de voorgrond. We leren de professionals te herinneren wie zij zijn als hulpverlenend mens in de professionele context. We helpen hen met er 'slechts' te zijn, echt te luisteren, horen en zien, soms ergens een stap terug te doen en er vanaf te blijven. We oefenen het belang én de behoefte van het kind voorop te zetten en ver weg te blijven van de (eigen) bril en invulling. Dat lijkt eenvoudig. En soms is dat het eigenlijk ook. We moeten het echter wel elke training opnieuw aan de groep aanleren en de werking laten ervaren. Het verschil is altijd duidelijk, de overtuiging van het belang van KIES ook. Menig deelnemer geeft na de training aan nu pas echt 'het kind' te zien.

Met KIES dragen we onze eigen methodiek aan die juist maakt dat kinderen, jeugdigen en hun ouders, vanuit een menselijk beleid en in verbinding met dat wat noodzakelijk is om zelf mee verder te kunnen, hulp kunnen ontvangen door even met hen mee te lopen. We leren professionals helpen vanuit de bedoeling van hulp verlenen. Naast de ander staan in plaats van er voor, tegen of boven.
Ieders eigen verhaal, plan en mogelijkheden, staat bij KIES pal naast vanuit de eigen eigen hulpvraag en wensen. Met elkaar gaan professional en cliënt een proces aan. De professional hanteert daarbij de KIES methodiek en de richtlijnen als middel en niet als doel. Het is vooral voor de professional en voor de organisatie prettig als er richting is, het werk een kader kent en iets meetbaar is. Kwaliteit zit echter niet alleen in meetbaar zijn. Het zit vooral in de kunst om in verbinding te kunnen blijven met je cliënten en dat zij op eigen kracht met de hulp verder kunnen. Dát is essentieel en leren we aan. Het oude hulpverlenen leren we de professional voor wat KIES betreft eigenlijk een beetje af. Soms hoeft er niet meer, maar juist minder en moet wel tijdig het juiste gedaan te worden.

Zo lang kinderen bij wetgeving onvoldoende rechtspositie hebben is het onze maatschappelijke taak om kinderen tenminste serieus nemen binnen de jeugdhulp die we bieden. We kunnen kinderen in hun eigen omgeving, op school, bereiken. We kunnen hen op de wijze die hen past begeleiden en kinderen het vertrouwen bieden dat ze nodig hebben. Met het richtten op én vanuit de behoefte van het kind, helpen we met het zetje naar een verandering dat noodzakelijk is om kinderen echt recht te doen en mee zorg te dragen voor de kans op een gezond volgend systeem waarvan het kind weer het begin vormt.

Laten we anno 2022 beginnen na te denken over het kind dat graag hulp zou willen. Als een kind naar KIES wenst te kunnen gaan en we de macht die één van beide gezaghebbende gescheiden ouders nog altijd kan laten gelden door geen toestemming te geven. Doen we daarmee recht aan kinderen? Hoe kan het anders? Wat als we KIES als 'gewoon' voor elk kind met gescheiden ouders op school bieden en ouders daarvoor geen toestemming hoeven te geven net zoals dat niet is voor het bieden van gymnastiek en de rekenles?
Wat als we eens anders denken, doen en regelen? In oplossingen, oplossingen voor het kind dat afhankelijk blijft van ons, volwassenen. Ik hoop van harte dat we in alle professionele ontwikkelingen vooral de menselijkheid, zorgvuldigheid en het doel niet uit het oog verliezen en in verbinding met elkaar die mooiere wereld maken.
Alleen samen kunnen we op weg gaan naar die bedoeling.

Heel hartelijk dank voor alle fijne, inspirerende, professionele, gezellige en vooral heel mooie samenwerkingen.
Dank jullie wel voor 20 jaar KIES
Nelly
Foto: Martijn Snels
www.onserfgoed.nl

Met speciale dank voor de fijne samenwerking en jullie bijdrage aan KIES

Beste familie, vrienden, collega's, trainers, KIES coaches, overige connecties, professionals, organisaties, training locaties, vrijwilligers en allen die op welke manier dan ook bij hebben gedragen en niet apart zijn genoemd, enorm veel dank voor je bijdrage aan het realiseren van aandacht voor Kinderen In Een Scheiding!!

Hartelijk dank ook aan onze trainingslocatie ZIN en onze drukker Ipskamp voor de fijne samenwerking!

KIES voor preventie!

SCHEIDEN heeft een leven lang én op volgende generaties invloed

zorgen

mama is verdrietig omdat papa bij iemand anders heeft geslapen
ik snap het niet want ik ga ook wel eens logeren
juf zei dat grotemensenliefde niet zo werkt
ze zei ook dat ik mooie dolfijnen had getekend in mijn schrift
en dat ze daarmee bedoelde dat ik lief moet zijn voor mama
ik kan niet koken en ik kan de was niet doen
ik kan wel sokken bij elkaar leggen op kleur en pasta uitkiezen in de supermarkt (schelpjespasta zijn mijn lievelings)
ik kan ook heel goed stil zijn als ik televisie kijk en alleen spelen met de treinen
en ze daarna netjes terug doen in de doos
toen ik mama laatst zag huilen vroeg ik of ze op schoot wilde
of een dinopleister tegen de pijn
toen huilde ze nog harder
ik wil voor mama zorgen
en ik zal haar vanavond op tijd naar bed toe brengen, een verhaal voorlezen
en dan zachtjes het licht uitdoen als ze in slaap gevallen is

Femke van de Griendt is vierdejaarsstudent Nederlandse Taal en Cultuur aan Universiteit Leiden. Ze schrijft zelf zowel journalistieke artikelen als fictieve verhalen en gedichten. Deze tekst schreef ze voor KIES om invoelbaar te maken hoe een ouderlijke scheiding voor een kind kan leiden tot zorgen.

Foto-album - Willem Wilmink

"Dat ik van mijn vader hou,
dat doet moeder soms verdriet.
En dat ik van mijn moeder hou
dat weet mijn vader niet.
Zo draag ik mijn geheimen mee
en loop van hier naar daar.
Nog altijd hou ik van die twee,
die hielden van elkaar.
Dat fotoalbum van toen ze trouwden,
ze kijken elkaar zo vriendelijk aan.
Nog niets van de ruzies die komen zouden,
nog niets van de dag dat hij weg zou gaan.
Dat was zo rot in het begin,
dat heeft geen kind verdiend.
Nu heef mijn vader een vriendin
en moeder heeft een vriend
en alles went wel op den duur,
dan doet het minder zeer.
Maar soms in een verloren uur,
pak ik dat album weer.
Dat fotoalbum van toen ze trouwden,
ze kijken elkaar zo vriendelijk aan.
Nog niets van de ruzies die komen zouden,
nog niets van de dag dat hij weg zou gaan."

kies

Soms is het fijn als er even i

Professionele hulp bij scheiding

iemand meeloopt...

20 jaar KIES =

Met grote dank aan allen die zo enthousiast reageerden, meewerkten, meeschreven, foto's aanleverden en alle anderen die kiezen voor KIES en het kind bij scheiding, kon dit KIES Magazine worden gerealiseerd.

Zijn er na het lezen van dit KIES Magazine nog vragen of is er interesse in KIES? Kijk op www.kiesvoorhetkind.nl voor contact met een KIES professional in eigen regio.

Aanmelden voor één van onze trainingen voor professionals kan via de informatie bij Academie op onze website.

Mail ons op info@kiesvoorhetkind.nl voor overige vragen of als je bijvoorbeeld ook iets over jouw ervaring met KIES wil schrijven.

My glossy
Maak je eigen magazine

Aan dit Magazine kunnen geen rechten worden ontleend.

Dit KIES Magazine is met zorgvuldigheid, liefde voor KIES, veel inzet en positieve aandacht samengesteld om iedereen te informeren over KIES. Desondanks is het mogelijk dat de inhoud een andere interpretatie geeft, eventuele onvolkomendheden en/of fouten bevat.
Het Expertisecentrum kind en Scheiding aanvaard geen aansprakelijkheid voor de schade die hierdoor ontstaat en/of schade als gevolg van of in verband met het gebruiken, het afgaan op of verspreiden van de inhoud of de gegevens en informatie die vermeld staat.